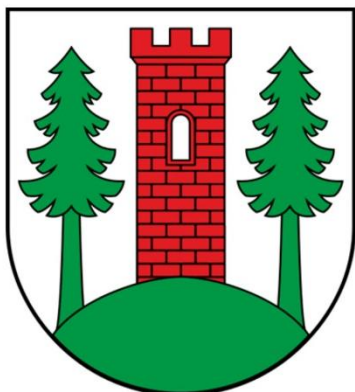

RAPORT O STANIE GMINY CZARNY BÓR

2025

CZARNY BÓR, 2026

GMINA CZARNY BÓR

URZĄD GMINY CZARNY BÓR

ul. Główna 18

58-379 Czarny Bór

tel. 74 8450 139

fax. 74 8450 006

www.czarny-bor.pl

e-mail: sekretariat@czarny-bor.pl

Opracowanie:

Instytut Maxa Webera Sp. z o.o.

we współpracy z Urzędem Gminy Czarny Bór

WSTĘP

Szanowni Radni i Mieszkańcy,

Przedkładam Państwu „Raport o stanie Gminy Czarny Bór za 2025 rok”, który przygotowany został zgodnie z art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. W myśl zapisów tej ustawy wójt co roku do dnia 31 maja przedstawia Radzie Gminy „Raport o stanie gminy”, który obejmuje podsumowanie jego działalności w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii realizowanych przez gminę i jej jednostki organizacyjne, uchwał Rady Gminy i funduszu sołectkiego. 2025 r. był czasem realizacji wielu przedsięwzięć i zadań o charakterze społecznym, infrastrukturalnym oraz proekologicznym.

Gmina Czarny Bór w ubiegłym roku wydała na inwestycję kwotę blisko 30 mln zł. Prawie 23 mln zł pochodzi ze środków zewnętrznych. Źródła środków zewnętrznych to, m.in.: Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Rządowy Program Odbudowy Zabytków oraz fundusze unijne i współpraca z innymi samorządami i instytucjami.

Na modernizację i remonty dróg oraz infrastruktury drogowej gmina wydała ok. 5,2 mln. zł, przy pozyskanych środkach zewnętrznych na poziomie 3,7 mln zł. Udało się wykonać nawierzchnie w Czarnym Borze, przy ul. Słonecznej, Parkowej i Polnej oraz odcinki dróg w Witkowie, Borównie i Grzędach. Zakończona została również ścieżka pieszo-rowerowa poprawiająca bezpieczeństwo w ciągu drogi wojewódzkiej nr 367 na wysokości stadionu sportowego.

W ramach inwestycji społecznych zagospodarowano przestrzeń publiczną na Skwerze Olimpijczyków tworząc miejsce jeszcze bardziej przyjazne dla całych rodzin poprzez lokalizację nowoczesnego placu zabaw i propagowanie idei olimpizmu. Przeprowadzono modernizację dachu na budynkach szkoły podstawowej w Czarnym Borze oraz termomodernizację dwóch budynków po byłej szkole w Witkowie. Trwa także przebudowa centrum Czarnego Boru przy drodze wojewódzkiej. Inwestycja zmierza ku końcowi. Wartość tych prac wyniosła w sumie 12 mln zł, przy dofinansowaniu ze środków zewnętrznych na poziomie 7 mln zł. Do dyspozycji najmłodszych mieszkańców gminy w ostatnim czasie trafił gminny żłobek, który rozpoczął funkcjonowanie w marcu 2026 r. Zakończyły się także prace budowlane związane z powstaniem punktu obsługi mieszkańca. W trakcie realizacji są jeszcze dwie bardzo duże inwestycje społeczno-sportowe, których finisz planowany jest w tym roku, a mianowicie budowa świetlicy wiejskiej w Borównie oraz budynku zaplecza socjalno-sportowego na stadionie w Czarnym Borze. Inwestycje te pochłonęły w ubiegłym roku sumie blisko 14,5 mln zł, przy skutecznym pozyskaniu środków zewnętrznych w kwocie ok. 9,5 mln zł.

W zakresie ochrony środowiska działania gminy podejmowane są na kilku polach. W 2025 r. kontynuowano modernizację oświetlania ulicznego na energooszczędne. Samorząd również systematycznie wyodrębnia w swoim budżecie środki na wymianę źródeł ciepła na ekologiczne w ramach Gminnego Programu Wymiany Pieców. Korzystamy oczywiście z Programów ogólnopolskich we współpracy z Wojewódzkim i Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej: Czyste Powietrze i Ciepłe Mieszkanie.

Gmina Czarny Bór otrzymała dotację celową z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026 w kwocie blisko 400.000,00 zł. W ramach otrzymanych środków zakupiono sprzęt, w tym m.in. ciągnik rolniczy z ładowaczem czołowym, który pozwoli na zareagowanie w sytuacjach kryzysowych i przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa logistycznego.

Ale gmina Czarny Bór to nie tylko inwestycje to także przeprowadzone eventy, zorganizowane warsztaty, zajęcia i koncerty. 82 edycja Tour de Pologne – etap 2. Karpacz-Karpacz przebiegała przez naszą gminę i przy Bibliotece+ Centrum Kultury zlokalizowana była premia lotna LOTTO. Gmina Czarny Bór po raz kolejny

była organizatorem imprez sportowych: Wojewódzkich Mistrzostw Młodzików w biathlonie oraz 10. Jubileuszowej edycji Półmaratonu Górskiego „Z flagą na Trójgarbie”, który gmina Czarny Bór organizuje na przemian z Gminą Stare Bogaczowice. Gmina może poszczycić się organizacją jednej z najbardziej rozpoznawalnych imprez w regionie, a mianowicie Dolnośląskiego Święta Pieroga i Dożynek Gminnych. Tradycyjnie, w pierwszą niedzielę września stadion sportowy w Czarnym Borze zgromadził tysiące mieszkańców powiatu wałbrzyskiego i kamiennogórskiego oraz turystów z regionu.

Funkcjonowanie gminy oraz jej kadra zarządzająca zostali docenieni. W połowie roku Skarbnik Gminy – Paweł Twardowski otrzymał nagrodę za zajęcie II miejsca w rankingu Skarbników Samorządu w kategorii Gmin Wiejskich organizowanym przez Dziennik Gazetę Prawną. W październiku z rąk Wojewody Dolnośląskiej – Anny Żabskiej otrzymałem Brązowy Krzyż Zasługi za działalność samorządową przyznany przez Prezydenta RP. Pod koniec roku gmina zajęła 12. lokatę na blisko 1400 samorządów w Rankingu Samorządowym Rzeczypospolitej. To 4 miejsce na Dolnym Śląsku wśród gmin wiejskich i 1 w Aglomeracji Wałbrzyskiej.

Czarnoborski samorząd zgłosił teren Strefy Aktywności Gospodarczej w Czarnym Borze do prestiżowego konkursu „Grunt na Medal” organizowanego przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu S.A. we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego oraz Dolnośląską Agencją Współpracy Gospodarczej Sp. z o.o. i WSSE Invest Park. Wnioskowana działka znalazła się w ścisłej czołówce trzech najwyżej ocenionych terenów na Dolnym Śląsku.

W nowym roku przed gminą stoją kolejne wyzwania i inwestycje do zrealizowania oraz te, które zmierzają ku końcowi. W ostatnich miesiącach 2025 r. gmina podpisała kolejne umowy na modernizację dróg gminnych i infrastruktury mostowej. Czarnoborski samorząd realizuje też projekt z zakresu cyberbezpieczeństwa oraz wielu innych zadań, których efekty mieszkańcy poznają już wkrótce.

Wójt Gminy
Adam Górecki

Spis treści

WSTĘP	3
1. GMINA CZARNY BÓR	6
1.1. WÓJT GMINY	7
1.2. RADA GMINY	7
1.3. DOKUMENTY STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	8
2. GOSPODARKA FINANSOWA	11
2.1. WYKONANIE BUDŻETU	11
2.2. BUDŻET PARTYCYPACYJNY	27
2.3. STAN MIENIA	28
3. DZIAŁANIA I INWESTYCJE 2025	29
GMINA CZARNY BÓR DLA ŚRODOWISKA	29
3.1. OCHRONA ŚRODOWISKA I GOSPODARKA KOMUNALNA	29
GMINA CZARNY BÓR DLA MIESZKAŃCÓW	32
3.2. OŚWIATA I WYCHOWANIE	32
3.3. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	33
3.4. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA	38
3.5. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	38
3.6. GOSPODARKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	39
3.7. PLANOWANIE PRZESTRZENNE	40
3.8. GOSPODARKA MIESZKANIOWA	41
3.9. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	41
3.10. OCHRONA ZDROWIA	43
3.11. POMOC SPOŁECZNA I RODZINA	45
3.12. WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	52
3.13. ADMINISTRACJA PUBLICZNA I PROMOCJA	54
ZAŁĄCZNIKI	55
Załącznik 1. Realizacja Uchwał Rady Gminy Czarny Bór	55
Załącznik 2. Realizacja Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej	57
Załącznik 3. Realizacja Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska	57
SPIS TABEL	65

1. GMINA CZARNY BÓR

Gmina Czarny Bór położona jest w południowej części województwa dolnośląskiego, w zachodniej części powiatu wałbrzyskiego. Graniczy od północy z gminami Marciszów i Stare Bogaczowice, od wschodu z gminą Boguszków-Gorce, od południa z gminą Mieroszów oraz od zachodu z gminą Kamienna Góra. Zlokalizowana jest około 93 km od stolicy regionu miasta Wrocławia, w strefie przygranicznej z Republiką Czeską w odległości około 12 km od przejścia granicznego w Lubawce i Golińsku, w pobliżu głównych miast: Kamienna Góra (8,7 km), Wałbrzych (16 km), Jelenia Góra (43 km), a od czeskiego Trutnowa dzieli ją około 38 km. Zewnętrzne połączenia komunikacyjne gminy zapewnia droga wojewódzka nr 367 relacji: Jelenia Góra- Kamienna Góra- Wałbrzych, stanowiąca główną oś komunikacyjną na kierunku wschód-zachód i mająca podstawowe znaczenie dla powiązań komunikacyjnych w skali lokalnej i regionalnej. Na osi północ-południe powiązania komunikacyjne gminy umożliwia droga powiatowa relacji: Jaczków – Grzędy. Przez obszar gminy przebiega także linia kolejowa nr 274, relacji: Wrocław – Wałbrzych- Jelenia Góra- Zgorzelec, z przystankiem w Witkowie. Położenie w strefie przygranicznej zapewnia gminie obsługę lotnisk cywilnych, zlokalizowanych na terenie województwa dolnośląskiego i Republiki Czeskiej. W promieniu zasięgu około 110 km i maksymalnym czasie dojazdu do 2 h znajdują się dwa międzynarodowe porty lotnicze: Wrocław-Strachowice oraz Airport-Pardubice.

Gmina Czarny Bór, w swoich granicach administracyjnych, zajmuje powierzchnię 6 640 ha, co stanowi 15,4% powiatu wałbrzyskiego. Strukturę osadniczą tworzy Czarny Bór – największa miejscowość na obszarze gminy, będąca ośrodkiem administracji i usług (2 022 mieszkańców) oraz 5 miejscowości: Witków (918 osób), Borówno (544 osób), Grzędy (494 osoby), Jaczków (443 osoby) oraz Grzędy Górne (173 osoby). W 2025 roku gminę zamieszkiwało ogółem 4 645 osób, w tym 4 594 zameldowanych na pobyt stały, 51 na pobyt czasowy i urodziło się tu 19 dzieci.

Schemat 1. Położenie gminy na tle Polski, województwa dolnośląskiego i powiatu wałbrzyskiego [2025].

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wikipedia.org.

Tabela 1 Liczba ludności wg stanu na 31.12.2025.

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba ludności zameldowanych na pobyt stały [os.]	Liczba ludności zameldowanych na pobyt czasowy [os.]	Liczba urodzonych dzieci [os.]
1.	Borówno	544	2	4
2.	Czarny Bór	2022	31	7
3.	Grzędy	494	2	3
4.	Grzędy Górne	173	0	0
5.	Jaczków	443	11	2
6.	Witków	918	5	3
	Ogółem:	4594	51	19

1.1. WÓJT GMINY

Wójt Gminy stanowi organ wykonawczy Gminy. Zgodnie z ustawą wykonuje on uchwały Rady oraz zadania gminy określone przepisami prawa, m.in.: gospodarowanie mieniem gminy, wykonywanie budżetu, przygotowywanie projektów uchwał rady gminy, opracowywanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, określanie sposobu wykonywania uchwał.

Wójt Gminy nadzoruje zadania realizowane przez przydzielone im referaty Urzędu Gminy i pośrednio podporządkowane gminne jednostki organizacyjne¹ oraz wydzielone stanowiska. W 2025 roku w skład kierownictwa Urzędu Gminy Czarny Bór wchodziło 3 członków:

- Wójt Gminy - Adam Górecki,
- Zastępca Wójta Gminy/ Sekretarz Gminy - Tomasz Gromala,
- Skarbnik Gminy - Paweł Twardowski.

Wójt Gminy Czarny Bór, Adam Górecki, pełni swoją funkcję od trzech kadencji. W wyborach w 2024 roku otrzymał poparcie na poziomie 73,66%. W 2025 roku Wójt Gminy Czarny Bór wydał 158 zarządzeń (rejestr zarządzeń dostępny jest na Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Czarny Bór <https://bip.czarny-bor.pl/dokumenty/6588>).

1.2. RADA GMINY

Rada Gminy stanowi organ stanowiący i kontrolny na terenie Gminy Czarny Bór. W ramach swoich kompetencji podejmuje ona uchwały charakterze prawnym, w tym przepisy gminne, budżet gminy, uchwały o wyborze członków organów gminy. Do właściwości rady należą wszystkie sprawy będące w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Organizację wewnętrzną oraz tryb pracy rady i jej organów określa statut gminy.

W 2025 roku Rada Gminy Czarny Bór obradowała na 14 sesjach i podjęła 77 uchwał. Przy Radzie Gminy funkcjonowało 5 komisji: Komisja Rewizyjna; Komisja Skarg, Wniosków i Petycji; Komisja Budżetu, Strategii Rozwoju i Promocji Gminy; Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia; Komisja Spraw Społecznych, Rolnictwa i Ochrony Środowiska.

Skład **Rady Gminy** kadencji 2024-2029:

1. Marzena Łatka - Przewodnicząca Rady Gminy
2. Krystyna Stawiarska - Wiceprzewodnicząca Rady Gminy
3. Katarzyna Ladenberger - Radna Gminy
4. Mirosław Białek - Radny Gminy
5. Stanisław Stąpor - Radny Gminy
6. Andrzej Florian - Radny Gminy
7. Monika Romanik - Radna Gminy
8. Wiesława Wilk - Radna Gminy
9. Tomasz Kosek - Radny Gminy
10. Barbara Osiadły - Radna Gminy
11. Bolesław Kalisz - Radny Gminy
12. Artur Mazurek - Radny Gminy
13. Waldemar Poręba - Radny Gminy
14. Katarzyna Rolka - Radna Gminy
15. Dorota Kaziuk - Radna Gminy

15 Radnych
14 sesji Rady Gminy
77 uchwał Rady Gminy
5 Komisji Rady Gminy

¹ Biblioteka + Centrum Kultury w Czarnym Borze, Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Czarnym Borze, Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

1.3. DOKUMENTY STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

W 2025 roku na terenie Gminy Czarny Bór obowiązywały dokumenty strategiczne i programowe przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 2 Dokumenty strategiczne i programowe w Gminie Czarny Bór w 2025 roku.

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY	
	Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
DOKUMENTY STRATEGICZNE	Strategia rozwoju gminy Czarny Bór na lata 2020-2027	Uchwała Nr XXIX/147/2020 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 29 września 2020 r.
OCHRONA ŚRODOWISKA	Plan gospodarki niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla gminy Czarny Bór z uwzględnieniem zapisów części wspólnej Planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej	Uchwała nr XXVI/138/2016 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 28 listopada 2016 r. w sprawie przyjęcia do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla Gminy Czarny Bór z uwzględnieniem zapisów części wspólnej Planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej.
	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarny Bór na lata 2014-2032	Uchwała Nr XLVI/230/2014 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 7 listopada 2014 r.
	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Czarny Bór w 2025 roku	Uchwała Nr XIV/72/2025 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 25 marca 2025 r.
KULTURA	Gminna Ewidencja Zabytków	Zarządzenie Wójta Gminy Czarny Bór 74/2018 z dnia 7 czerwca 2018 r.
OCHRONA ZDROWIA	Gminny Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii na terenie Gminy Czarny Bór na 2025 rok	Uchwała Nr XI/52/2024 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 19 grudnia 2024 r.
POMOC SPOŁECZNA	Gminny program wspierania rodziny w Gminie Czarny Bór na lata 2025-2027	Uchwała Nr X/47/2024 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 26 listopada 2024 r.
	Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Czarny Bór na lata 2023-2026	Uchwała Nr LXII/321/2022 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 20 grudnia 2022 r.
	Wieloletni program osłonowy Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2024-2028	Uchwała Nr LXXVII/394/2023 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 28 listopada 2023 r.
	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czarny Bór na lata 2019-2029	Uchwała Nr X/51/2019 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 30 maja 2019 r.
WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	Program Współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2025	Uchwała Nr X/45/2024 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 26 listopada 2024 r.
	Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 r.	Uchwała Nr LI/263/2018 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 30 sierpnia 2018 r.
	Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwanej „Strategia Rozwoju Sudety 2030”	Uchwała Nr III/12/2018 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 20 grudnia 2018 r.
GOSPODARKA FINANSOWA	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Czarny Bór (2025-2028)	Uchwała Nr XI/59/2024 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 19 grudnia 2024 r.

→ Strategia rozwoju Gminy Czarny Bór na lata 2021-2027

Zgodnie z przyjętą do realizacji w 2020 roku **Strategią rozwoju gminy Czarny Bór na lata 2021-2027** misją Gminy Czarny Bór jest systematyczne podnoszenie jakości życia, kształtowanie postaw otwartości, szacunku, zaufania, aktywności obywatelskiej i zawodowej oraz włączanie wszystkich mieszkańców do decyzji oraz odpowiedzialności za sprawy gminy. W toku wdrażania strategii realizowane są działania i inwestycje mające na celu rozwój w obszarach turystyki i ekologii, kultury i sportu, infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej oraz gospodarczej. Realizacja poszczególnych branżowych programów, planów i uchwał wskazana została w kolejnych rozdziałach dokumentu raportu.

Zarządzanie strategiczne, monitoring efektów i nakładów oraz zaawansowane planowanie o charakterze partycypacyjnym są obecnie niezbędnym elementem skutecznego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego. W trosce o zaspokojenie potrzeb mieszkańców, jak i rozwój infrastruktury technicznej, społecznej oraz zapewnienie wzrostu gospodarczego jednostki samorządu terytorialnego, jak również ze względu na konieczność dostosowania dokumentów do zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wskazane jest posiadanie aktualnego dokumentu Strategii rozwoju, sięgającego swoim horyzontem najbliższych 10 lat. W perspektywie roku 2021+ należy również przygotować gminę do kreowania rozwoju prowadzącego do zwiększenia jej samodzielności finansowej. Efektywna polityka samorządowa powinna być oparta o racjonalne inwestowanie w podstawy dla wzrostu lokalnej bazy dochodowej i prowadzić do trwałego wzrostu dochodów własnych jednostki. Strategia rozwoju gminy stanowi więc narzędzie niezbędne do profesjonalnego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego oraz jest warunkiem przy ubieganiu się o zewnętrzne środki finansowe. Dokument ten wskazuje wieloletnie cele i uwarunkowania rozwoju gminy wraz z uwzględnieniem zewnętrznych i wewnętrznych czynników o charakterze gospodarczym, społecznym i przestrzennym. Strategia pozwala również na skuteczne wykorzystanie potencjałów rozwojowych gminy i wzmacnia jej atrakcyjność zarówno zewnętrzną, rozumianą jako konkurencyjność, jak i wewnętrzną, stawiającą w centrum mieszkańców oraz ich potrzeby. We wrześniu 2020 roku Uchwałą Nr XXIX/147/2020 Rady Gminy Czarny Bór przyjęty został do realizacji dokument "Strategii Rozwoju Gminy Czarny Bór na lata 2021-2027", określający następujący plan strategiczny, w postaci misji, wizji i celów strategicznych do 2027 roku:

CZARNY BÓR – GMINA LUDZI Z PASJĄ !

MISJA Gminy Czarny Bór jest:

- Systematyczne podnoszenie jakości życia
- Kształtowanie postaw otwartości, szacunku, zaufania, aktywności obywatelskiej i zawodowej
- Włączanie wszystkich mieszkańców do decyzji oraz odpowiedzialności za sprawę gminy

WIZJA Gminy Czarny Bór do 2027 roku:

- Gmina Czarny Bór pięknym, bezpiecznym i przyjaznym miejscem do życia
- Gmina Czarny Bór otwarta na turystów i przedsiębiorców
- Gmina oferująca wysoką jakość usług społecznych
- Gmina atrakcyjna rekreacyjnie, sportowo i kulturalnie dla mieszkańców i turystów
- Gmina Czarny Bór na ekologicznej ścieżce
- Gmina aktywnych społecznie mieszkańców
- Gmina nowoczesna, obywatelska i sprawnie rządzona

CEL GŁÓWNY:
PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA
MIESZKAŃCÓW GMINY CZARNY BÓR

CEL STRATEGICZNY 1.
ROZWÓJ I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ DLA POPRAWY
WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY I OCHRONY ŚRODOWISKA

CEL STRATEGICZNY 2.
ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH

CEL STRATEGICZNY 3.
ROZWÓJ GMINY JAKO CENTRUM TURYSTYCZNO-REKREACYJNE

CEL STRATEGICZNY 4.
ROZWÓJ GOSPODARCZY I WSPARCIE LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

2. GOSPODARKA FINANSOWA

2.1. WYKONANIE BUDŻETU

Budżet Gminy Czarny Bór na 2025 rok został uchwalony przez Radę Gminy Uchwałą Nr XI/58/2024 z dnia 19 grudnia 2024 roku. Dochody zaplanowano na kwotę 64 300 000,00 zł, z czego: 31 659 816,05 zł stanowiły dochody bieżące i 32 640 183,95 zł dochody majątkowe. Wydatki zaplanowano na kwotę 69 300 000,00 zł, z czego: 27 362 132,23 zł stanowiły wydatki bieżące (wg planu pierwotnego w zestawieniu zbiorczym), natomiast pozostałą część wydatki majątkowe. W ciągu roku plan budżetu uległ licznym zmianom (łącznie dokonano 33 zmian), tak po stronie dochodów jak i wydatków, jak również przychodów i rozchodów. Skorygowanie pierwotnie ustalonych wielkości budżetowych było wynikiem m.in. zwiększenia planu dotacji celowych z budżetu państwa na zadania zlecone i własne, uzyskania dodatkowych środków w związku z usuwaniem skutków powodzi z września 2024 r., zmian w kwotach dotacji z Rządowego Funduszu Polski Ład (przesunięcia między latami), pozyskania środków z UE (w tym refundacji wydatków z lat ubiegłych), uzyskania dofinansowania od innych jednostek samorządu terytorialnego, zmniejszenia planowanych dochodów ze sprzedaży mienia (nieruchomości w Strefie Aktywności Gospodarczej). Ponadto na korekty wpłynął stopień realizacji pozostałych dochodów własnych. Zgodnie z kompetencjami organy gminy dokonały zmian w budżecie, podejmując 12 uchwał Rady Gminy oraz 21 zarządzeń Wójta. Po dokonanych korektach pierwotnie planowane dochody uległy zmniejszeniu o 9 049 788,90 zł, do kwoty 55 250 211,10 zł. Zmniejszeniu uległy również planowane wydatki o 6 224 764,27 zł, do kwoty 63 075 235,73 zł. W wyniku dokonanych zmian w planie dochodów i wydatków zmianie uległa kwota planowanego wyniku budżetu – z pierwotnie zakładanego deficytu w wysokości 5 000 000,00 zł do kwoty 7 825 024,63 zł deficytu na koniec roku. Istotny wpływ na sytuację finansową gminy i poziom przychodów miały środki otrzymane w latach ubiegłych, m.in. z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, których wykorzystanie następuje w kolejnych latach budżetowych.

Dochody

Wykonanie planu dochodów budżetu gminy w 2025 roku wyniosło 49 739 593,92 zł, a ich realizacja stanowiła 90,03% planu wynoszącego 55 250 211,10 zł. Realizację planu dochodów w 2025 roku z podziałem na rodzaje dochodów i ich udział w dochodach ogółem przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3 Realizacja Planu dochodów Gminy Czarny Bór w 2025 roku.

Lp.	Wyszczególnienie	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie za 2025 r.	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
1.	Dochody bieżące	31 659 816,05	34 534 143,30	34 138 845,40	98,86	68,64
2.	Dochody majątkowe	32 640 183,95	20 716 067,80	15 600 748,52	75,31	31,36
3.	Dochody ogółem	64 300 000,00	55 250 211,10	49 739 593,92	90,03	100,00

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok.

W strukturze dochodów znaczący udział (68,64%) odgrywają dochody bieżące, które w 2025 roku zostały wykonane na poziomie 34 138 845,40 zł, tj. w 98,86% w stosunku do planu wynoszącego 34 534 143,30 zł. Dochody majątkowe w 2025 roku przy wykonaniu na poziomie 15 600 748,52 zł, stanowiły 31,36% ogólnej kwoty dochodów, przy stopniu realizacji ich planu na poziomie 75,31%.

Zestawienie realizacji planu dochodów ogółem za 2025 r. wg działów klasyfikacji budżetowej, ze względu na ich udział w dochodach ogółem zawiera poniższa tabela.

Tabela 4 Realizacja planu dochodów ogółem w 2025 roku w Gminie Czarny Bór według działów klasyfikacji budżetowej.

Dział	Nazwa	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Realizacja planu (w %)	Udział w dochodach ogółem (w %)
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	23 008 609,99	23 480 065,95	23 291 137,06	99,20%	46,83%
855	Rodzina	5 219 899,96	5 460 900,51	5 460 112,35	99,99%	10,98%
600	Transport i łączność	3 282 596,83	4 496 667,73	4 335 273,06	96,41%	8,72%
758	Różne rozliczenia	2 876 275,06	3 054 129,42	3 054 129,42	100,00%	6,14%
750	Administracja publiczna	6 142 107,00	2 727 794,69	2 548 612,45	93,43%	5,12%
801	Oświata i wychowanie	2 245 500,00	2 475 132,73	2 457 839,05	99,30%	4,94%
700	Gospodarka mieszkaniowa	10 148 353,16	6 498 705,16	2 020 522,79	31,09%	4,06%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 423 638,00	2 427 367,12	1 991 324,00	82,04%	4,00%
926	Kultura fizyczna	5 022 900,00	1 547 856,03	1 547 856,03	100,00%	3,11%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 387 000,00	1 164 726,20	1 164 726,20	100,00%	2,34%
852	Pomoc społeczna	426 600,00	870 568,34	855 362,13	98,25%	1,72%
752	Obrona narodowa	0,00	398 899,51	398 867,82	99,99%	0,80%
010	Rolnictwo i łowiectwo	104 500,00	351 836,91	331 760,31	94,29%	0,67%
630	Turystyka	0,00	117 317,00	117 317,00	100,00%	0,24%
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 020,00	74 781,00	68 431,96	91,51%	0,14%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,00	48 879,21	45 789,21	93,68%	0,09%
710	Działalność usługowa	10 000,00	21 345,00	23 150,50	108,46%	0,05%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	0,00	25 000,00	19 771,23	79,08%	0,04%
050	Rybołówstwo i rybactwo	1 000,00	3 500,00	3 420,00	97,71%	< 0,01%
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,00	3 501,00	3 093,53	88,36%	< 0,01%
851	Ochrona zdrowia	0,00	1 237,59	1 097,82	88,71%	< 0,01%
DOCHODY OGÓŁEM		64 300 000,00	55 250 211,10	49 739 593,92	90,03%	100,00%

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok

W **strukturze dochodów** znaczący udział (68,64%) odgrywają dochody bieżące, które w 2025 roku zostały wykonane na poziomie 34 138 845,40 zł, tj. w 98,86% w stosunku do planu wynoszącego 34 534 143,30 zł. Dochody majątkowe w 2025 roku przy wykonaniu na poziomie 15 600 748,52 zł, stanowiły 31,36% ogólnej kwoty dochodów, przy stopniu realizacji ich planu na poziomie 75,31%.

Największy udział w wykonanych dochodach ogółem (46,83%) mają dochody zrealizowane w dziale 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem. W dziale tym umiejscowiono w szczególności wpływy z podstawowych podatków i opłat lokalnych (takich jak m.in. podatek od nieruchomości, podatek rolny leśny, podatek od środków transportowych, jak również podatek od czynności cywilno-prawnych czy też opłata eksploatacyjna), których wykonanie wyniosło 99,20%.

Stopień realizacji podstawowych źródeł dochodów budżetu Gminy Czarny Bór na koniec 2025 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5 Wykonanie planu podstawowych źródeł dochodów za 2025 roku w Gminie Czarny Bór

L.p.	Wyszczególnienie	Plan po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Wykonanie (w %)	Udział % w dochodach ogółem
1.	dochody własne	28 729 486,41	24 855 936,52	86,52	49,97
2.	subwencja ogólna	3 006 677,06	3 006 677,06	100,00	6,04
3.	dotacje celowe z budżetu państwa	4 611 508,49	4 375 589,01	94,88	8,80
4.	dotacje celowe i środki z budżetu Unii Europejskiej	2 319 406,39	929 622,58	40,08	1,90
5.	dotacje celowe i środki od innych instytucji	360 768,80	349 404,80	96,85	0,70
RAZEM:		55 250 211,10	49 739 593,92	90,03	100,00

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok

Najistotniejsze źródło dochodów budżetu Gminy Czarny Bór w 2025 roku stanowiły, jak co roku, dochody własne, których udział na koniec roku w dochodach ogółem wyniósł 49,97%. Kolejnym co do wielkości udziału źródłem dochodów budżetowych były dotacje celowe z budżetu państwa z udziałem 8,80%. Subwencja ogólna w 2025 roku stanowiła natomiast 6,04%.

Ponieważ dochody własne stanowiły w 2025 roku najistotniejsze źródło dochodów gminy ogółem, ich szczegółowy podział oraz stopień realizacji przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6 Wykonanie dochodów własnych za 2025 roku według źródeł

Paragraf	Źródło dochodów własnych	Plan po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Wykonanie w %
Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa		16 222 363,95	16 222 363,95	100,00
0010	Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	15 858 557,69	15 858 557,69	100,00
0020	Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	363 806,26	363 806,26	100,00
Wpływy z podatków		5 744 120,00	5 555 478,40	105,39
0310	Wpływy z podatku od nieruchomości	4 256 000,00	4 026 073,70	94,60
0320	Wpływy z podatku rolnego	145 650,00	144 190,20	99,00
0330	Wpływy z podatku leśnego	109 720,00	108 648,79	99,02
0340	Wpływy z podatku od środków transportowych	874 700,00	889 003,50	101,64
0350	Wpływy z podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej	1 200,00	1 509,08	125,76
0360	Wpływy z podatku od spadków i darowizn	20 000,00	3 479,00	17,40
0500	Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	336 850,00	382 574,13	113,57
Wpływy z opłat		3 914 795,48	3 833 990,34	97,94
0270	Wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym	24 603,86	24 603,86	100,00
0370	Wpływy z opłaty od posiadania psów	300,00	170,00	56,67
0410	Wpływy z opłaty skarbowej	7 800,00	8 457,50	108,43
0430	Wpływy z opłaty targowej	200,00	0,00	0,00
0460	Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	1 317 000,00	1 316 931,60	99,99
0480	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	87 273,00	87 272,35	100,00
0490	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	1 866 000,00	1 807 382,56	96,86
0550	Wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości	204 000,00	203 722,25	99,86
0610	Wpływy z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów	26,00	26,00	100,00
0620	Wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne, w tym opłaty za częstotliwości	60 290,00	53 806,86	89,25
0630	Wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego	21,22	21,22	100,00
0640	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	4 946,00	3 986,24	80,60

Paragraf	Źródło dochodów własnych	Plan po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Wykonanie w %
0660	Wpływy z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego	32 500,00	32 418,12	99,75
0670	Wpływy z opłat za korzystanie z wyżywienia w jednostkach realizujących zadania z zakresu wychowania przedszkolnego	290 000,00	282 758,05	97,50
0690	Wpływy z różnych opłat	19 835,40	12 433,73	62,68
Wpływy z majątku		4 106 830,00	1 034 394,31	25,19
0750	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	755 800,00	846 352,55	111,98
0760	Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	1 370,00	1 056,68	77,13
0770	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	3 348 000,00	185 357,31	5,54
0870	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	1 660,00	1 627,77	98,06
5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa		19 008,60	19 077,38	100,36
2360	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	19 008,60	19 077,38	100,36
Wpływy z odsetek		99 345,39	105 379,90	106,07
0910	Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	30 865,00	33 564,49	108,75
0920	Wpływy z pozostałych odsetek	68 480,39	71 815,41	104,87
Pozostałe dochody		14 845 386,94	14 307 616,19	96,38
0830	Wpływy z usług	58 910,00	63 106,03	107,12
0840	Wpływy ze sprzedaży wyrobów (energia elektryczna wyprodukowana przez instalacje PV)	3 500,00	3 092,79	88,37
0940	Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	83 526,95	78 478,71	93,96
0950	Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	32 512,81	32 513,16	100,00
0960	Wpływy z otrzymanych spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej	16 900,00	16 505,00	97,66
0970	Wpływy z różnych dochodów	6 726,00	7 302,39	108,57
2100	Środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy	557,15	557,15	100,00
2180	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19	139,62	139,62	100,00
2460	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizację zadań bieżących	98 997,00	81 688,05	82,52
2700	Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	543 592,00	400 638,20	73,70
2900	Wpływy z wpłat gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego oraz związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów, związków metropolitalnych na dofinansowanie zadań bieżących	12 000,00	1 361,06	11,34
2950	Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności	82,32	82,32	100,00
6090	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 (Rządowy Program Ochrony Zabytków)	1 146 381,00	1 146 381,00	100,00
6280	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (Ciepłe Mieszkanie)	483 538,00	118 513,28	24,51
6299	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	4 000,00	3 233,34	80,83

Paragraf	Źródło dochodów własnych	Plan po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Wykonanie w %
6370	Środki otrzymane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	12 354 024,09	12 354 024,09	100,00
OGÓŁEM DOCHODY WŁASNE		44 951 850,36	41 078 300,47	86,52

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok

Należności

Należności z tytułu dochodów budżetowych ogółem gminy Czarny Bór na koniec 2025 roku, zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27S za IV kwartał 2025 r. wyniosły 2 995 435,20 zł, z czego należności wymagalne opiewały na kwotę 2 356 776,30 zł. Zestawienie należności wymagalnych z tytułu poszczególnych rodzajów należności budżetowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7 Zestawienie należności wymagalnych na dzień 31.12.2025 r.

Tytuł należności wymagalnych	§	Kwota	Udział %
-podatek od nieruchomości	0310	370 953,36	15,74
-podatek rolny	0320	18 771,04	0,80
-podatek leśny	0330	149,54	0,01
-podatek od środków transportowych	0340	28 821,20	1,22
-podatek opłacany w formie karty podatkowej	0350	3 424,85	0,15
-opłata za gospodarowanie odpadami	0490	173 992,30	7,38
-pozostałe opłaty (planistyczna, adiacencka)	0490	291,10	0,01
-podatek od czynności cywilno-prawnych	0500	2 019,63	0,09
-opłata roczna za użytkowanie wieczyste	0550	1 478,99	0,06
-opłaty za zajęcie pasa i wbudowanie infrastruktury	0620	5 786,27	0,25
-pozostałe opłaty (pobyt w przedszkolu i wyżywienie)	0660, 0670	2 247,34	0,10
-dochody z majątku gminy (czynsz dzierżawny, najem lokali)	0750	593 769,33	25,19
-dochody z tytułu sprzedaży mienia gminy	0770, 0870	26 961,57	1,14
-dochody ze świadczenia usług (sprzedaż wody, odbiór ścieków, pozostałe)	0830	247 322,79	10,49
-należne gminie wpływy z tytułu funduszu alimentacyjnego	2360	860 941,66	36,53
-pozostałe	0360, 0970 0760,	19 845,33	0,84
NALEŻNOŚCI WYMAGALNE OGÓŁEM:		2 356 776,30	100,00

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że najistotniejszą pozycją należności są wpływy z tytułu funduszu alimentacyjnego (36,53%). Na ściągłość tych zaległości samorząd gminy nie ma niestety bezpośredniego wpływu. Na dzień 31.12.2025 r. wobec dłużników alimentacyjnych prowadzone przez komorników sądowych było 76 postępowań egzekucyjnych: 68 dotyczących funduszu alimentacyjnego i 8 dotyczących zaliczki alimentacyjnej. W 2025 r. wszczęto 17 nowych postępowań egzekucyjnych, oraz zakończono 2 postępowania w związku z całkowitą spłatą zadłużenia.

Następną co do wielkości pozycją należności wymagalnych są należności z tytułu dochodów z majątku gminy. Pozycja ta obejmuje należności z tytułu czynszów najmu i dzierżawy. Czynności windykacyjne w 2025 roku obejmowały głównie wysyłanie do dłużników wezwań do zapłaty i ostatecznych wezwań przedsądowych.

Zobowiązania

Na dzień 31.12.2025 r. zobowiązania bieżące (krótkoterminowe) gminy opiewały na łączną 1 017 852,07 zł. Na powyższą kwotę zobowiązań składają się zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi składkami na ubezpieczenia społeczne. Wymagalne zobowiązania bieżące (krótkoterminowe) nie wystąpiły.

Łączne zobowiązania długoterminowe Gminy, z tytułu zaciągniętych kredytów na koniec grudnia 2025 r. wyniosły 4 900 000,00 zł. Na koniec grudnia 2025 r. nie wystąpiły wymagalne zobowiązania długoterminowe. Szczegółowe zestawienie zaciągniętych kredytów zawiera poniższa tabela.

Tabela 8 Wykaz zaciągniętych kredytów na dzień 31.12.2025 r.

L.p.	Rodzaj kredytu	Bank udzielający	Rok zaciągnięcia	Planowany termin spłaty	Kwota kredytu/pożyczki zgodnie z Umową	Kwota pozostała do spłaty na koniec 2025 roku
1.	Kredyt długoterminowy przeznaczony na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu w 2023 roku - powstałego w wyniku konieczności sfinansowania wkładu własnego do projektu dofinansowanego ze środków UE pod nazwą: Budowa strefy aktywności gospodarczej w Czarnym Borze	Bank Spółdzielczy w Kamiennej Górze	2023	31.07.2026	5 000 000,00	1 000 000,00
2.	Kredyt długoterminowy przeznaczony na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu w 2023 roku	Bank Spółdzielczy w Kamiennej Górze	2023	31.12.2026	3 000 000,00	700 000,00
3.	Kredyt długoterminowy przeznaczony na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu w 2025 roku	Bank Spółdzielczy w Kamiennej Górze	2025	31.12.2028	3 200 000,00	3 200 000,00
OGÓŁEM:						4 900 000,00

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok

Przychody i rozchody

Pierwotnie planowane kwoty przychodów na 2025 rok w kwocie 8 200 000,00 zł obejmowały: przychody z kredytów i pożyczek w wysokości 2 300 000,00 zł, pozostające na rachunku budżetu na koniec 2024 roku i wynikające ze szczególnych zasad rozliczenia tychże środków (m.in. środki Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, środki z budżetu UE i budżetu państwa na realizację projektów objętych dofinansowaniem) w wysokości 5 900 000,00 zł.

W ciągu 2025 roku wprowadzono odpowiednie korekty polegające na zwiększeniu i zmniejszeniu poszczególnych kategorii przychodów budżetu gminy. Syntetyczne zestawienie zmian wprowadzonych do planu przychodów budżetu gminy w 2025 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9 Wykonanie planu przychodów budżetu gminy Czarny Bór w 2025 roku

L.p.	Nazwa	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Wykorzystano na sfinansowanie wydatków w 2025 r.
Środki pieniężne na rachunku budżetu wynikające ze szczególnych zasad ich rozliczenia (§905)		5 836 536,02	4 202 144,62	6 039 999,62	3.593.658,34
1.	Środki Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych	4 855 689,21	3 285 333,59	5 123 188,59	2 688 935,59
a)	Udostępnienie turystyczne ruin zamku Lubno	3 200 000,00	2 098 499,38	3 467 499,38	1 679 128,65

L.p.	Nazwa	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Wykorzystano na sfinansowanie wydatków w 2025 r.
	w Czarnym Borze				
b)	Rozbudowa obiektów rekreacyjnych i sportowych wraz z zapleczem	937 826,26	468 971,26	937 826,26	291 943,99
c)	Budowa ciągu pieszo-rowerowego, integracja z systemem transportu zbiorowego	717 862,95	717 862,95	717 862,95	717 862,95
2.	Środki Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 – nagroda w Konkursie Rosnąca Odporność	80 846,81	0,00	0,00	0,00
3.	Rozbudowa kanalizacji na terenie Gminy Czarny Bór – środki pochodzące z uzupełnienia subwencji w 2021 roku	900 000,00	900 000,00	900 000,00	900 000,00
4.	Środki krajowe (budżet państwa) na współfinansowanie projektu: Zwiększenie poziomu cyberbezpieczeństwa w Gminie Czarny Bór	0,00	12 088,28	12 088,28	0,00
5.	Niewykorzystane środki z opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	0,00	4 722,75	4 722,75	4 722,75
Przychody jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania dofinansowanego z udziałem tych środków (§906)		63 463,98	230 880,01	230 880,01	167 416,03
1.	Środki z budżetu Unii Europejskiej na współfinansowanie projektu: Zwiększenie poziomu cyberbezpieczeństwa w Gminie Czarny Bór	63 463,98	63 463,98	63 463,98	0,00
2.	Środki z budżetu Unii Europejskiej otrzymane w ramach Krajowego Planu Odbudowy na dofinansowanie realizacji Budowy żłobka gminnego w Czarnym Borze w ramach programu „Maluch+”	0,00	167 416,03	167 416,03	167 416,03
Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych (§950)		0,00	51 000,00	51 501,09	0,00
Przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów na rynku krajowym (§952)		2 300 000,00	4 400 000,00	3 200 000,00	2 052 016,43
Nadwyżka z lat ubiegłych (§957)		0,00	1 941 000,00	1 941 434,97	0,00
PRZYCHODY OGÓŁEM		8 200 000,00	10 825 024,63	11 463 815,69	5 813 090,80

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok

Rozchody budżetu Gminy w 2025 roku zrealizowano w pełnej kwocie jaką planowano tj. 3 000 000,00 zł. Kwota ta obejmuje spłaty zaciągniętych w latach ubiegłych kredytów długoterminowych. Szczegółowe zestawienie spłat poszczególnych kredytów zawiera poniższa tabela.

Tabela 10 Wykonanie rozchodów budżetu gminy wg stanu na dzień 31.12.2025 r.

Wyszczególnienie:	Plan rozchodów po zmianach	Wykonanie rozchodów za 2025 rok
spłaty kredytów i pożyczek, w tym:	3 000 000,00	3 000 000,00
kredyt długoterminowy zaciągnięty w BS w Kamiennej Górze, zaciągnięty na pokrycie planowanego deficytu budżetu w 2023 roku	1 000 000,00	1 000 000,00

kredyt długoterminowy zaciągnięty w BS w Kamiennej Górze, zaciągnięty na sfinansowanie wkładu własnego do projektu dofinansowanego ze środków UE: Budowa Strefy Aktywności Gospodarczej w Czarnym Borze w 2023 roku	2 000 000,00	2 000 000,00
OGÓŁEM:	3 000 000,00	3 000 000,00

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok

Wydatki

Wydatki budżetu gminy w 2025 roku wyniosły 55 552 684,72 zł, a ich realizacja wyniosła 88,07% planu wynoszącego 63 075 235,73 zł. Realizację planu wydatków w 2025 roku przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 11 Realizacja planu wydatków w 2025 roku w Gminie Czarny Bór

Wyszczególnienie	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
Wydatki bieżące	27 362 132,23	28 660 743,62	25 605 863,73	89,34%	46,09%
Wydatki majątkowe	41 937 867,77	34 414 492,11	29 946 820,99	87,02%	53,91%
WYDATKI OGÓŁEM	69 300 000,00	63 075 235,73	55 552 684,72	88,07%	100,00%

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok

Wskazane w powyższej tabeli dane informują, że na koniec 2025 r. wydatki bieżące stanowiły 46,09% łącznej kwoty wydatków budżetu gminy, natomiast wydatki majątkowe – 53,91%. Jednocześnie należy w tym miejscu mieć na uwadze stopień realizacji planowanych wydatków majątkowych i wydatków bieżących na poziomie odpowiednio: 87,02% i 89,34%. Tak istotny udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem spowodowany był realizacją dużych zadań inwestycyjnych, na które uzyskano dofinansowanie ze środków zewnętrznych. Część wydatków i należnych gminie kwot dofinansowania z ww. funduszy zrealizowano i wykorzystano w 2025 roku, natomiast pozostałe wartości zostaną zrealizowane w 2026 r.

Realizację planu wydatków ogółem budżetu Gminy Czarny Bór na koniec 2025 r. w podziale na działy klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12 Realizacja planu wydatków w 2025 roku w Gminie Czarny Bór według działów klasyfikacji budżetowej

Dział	Nazwa działu	Plan pierwotny (w zł)	Plan po zmianach (w zł)	Wykonanie za 2025 r. (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
801	Oświata i wychowanie	15 102 500,00	15 440 086,63	15 293 920,31	99,05%	27,53%
750	Administracja publiczna	11 973 182,14	10 131 172,93	8 999 581,47	88,83%	16,20%
600	Transport i łączność	11 791 149,99	8 528 127,11	7 264 044,50	85,18%	13,08%
855	Rodzina	5 609 899,96	6 657 781,57	6 269 261,38	94,16%	11,29%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	5 638 870,19	4 824 815,51	4 092 152,91	84,81%	7,37%
926	Kultura fizyczna	5 465 613,83	4 604 521,22	3 561 278,27	77,34%	6,41%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4 664 204,89	4 782 527,75	3 375 569,16	70,58%	6,08%
700	Gospodarka mieszkaniowa	5 898 959,00	3 881 033,00	3 348 893,97	86,29%	6,03%
852	Pomoc społeczna	1 706 600,00	2 200 568,34	1 923 311,40	87,40%	3,46%
752	Obrona narodowa	0,00	419 669,51	405 922,41	96,72%	0,73%
010	Rolnictwo i łowiectwo	3 000,00	251 336,91	250 521,03	99,68%	0,45%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	150 000,00	264 979,21	225 053,40	84,93%	0,41%
757	Obsługa długu publicznego	450 000,00	250 000,00	210 618,33	84,25%	0,38%
851	Ochrona zdrowia	95 000,00	117 790,04	104 500,02	88,72%	0,19%

Dział	Nazwa działu	Plan pierwotny (w zł)	Plan po zmianach (w zł)	Wykonanie za 2025 r. (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
710	Działalność usługowa	179 000,00	160 845,00	74 144,58	46,10%	0,13%
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 020,00	74 781,00	67 431,96	90,17%	0,12%
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,00	170 000,00	42 564,00	25,04%	0,08%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	40 000,00	49 700,00	39 414,04	79,30%	0,07%
630	Turystyka	6 000,00	6 000,00	3 981,98	66,37%	< 0,01%
020	Leśnictwo	25 000,00	10 000,00	519,60	5,20%	< 0,01%
758	Różne rozliczenia	500 000,00	249 500,00	0,00	0,00%	0,00%
WYDATKI OGÓŁEM		69 300 000,00	63 075 235,73	55 552 684,72	88,07%	100,00%

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok

Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli, podobnie jak w latach poprzednich, najistotniejszą pozycję wydatków budżetowych z udziałem 27,53% stanowią wydatki w dziale Oświata i wychowanie. Należy w tym miejscu zauważyć, że na ostateczną kwotę wydatków w tym dziale miały wpływ wydatki majątkowe, związane z realizowanym zadaniem inwestycyjnym związanym z modernizacją budynków Gminnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Czarnym Borze.

Wydatki na zadania związane z administracją publiczną w 2025 roku, znalazły się na drugim miejscu, z udziałem na poziomie 16,20%. Wpływ na taką pozycję miało umiejscowienie w tym dziale dużego wartościowo zadania inwestycyjnego związanego z budową punktu obsługi mieszkańców.

Wydatki na zadania związane z szeroko pojętym transportem i łącznością w 2025 roku, znalazły się na trzecim miejscu, z udziałem na poziomie 13,08%. Wpływ na taką pozycję miało umiejscowienie w tym dziale kilku zadań inwestycyjnych związanych z budową i przebudową infrastruktury drogowej na terenie gminy.

Podobnie sytuacja wygląda w dziale Rodzina, którego wydatki ogółem uplasowały się na czwartym miejscu, z udziałem 11,29% w łącznej kwocie zrealizowanych w 2025 roku wydatków budżetowych. Gminy. Wpływ na tak wysoką pozycję w tym przypadku miała realizacja budowy żłobka gminnego i wydatki na ten cel poniesione.

W pozostałym zakresie udział wydatków w poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej nie przekracza wartości 8%.

W 2025 roku wydatki bieżące zostały wykonane na poziomie 25 605 863,73 zł, tj. w 89,34% w stosunku do planu po zmianach wynoszącego 28 660 743,62 zł. Podobnie jak w latach poprzednich, największy udział w wydatkach bieżących 2025 roku miały wydatki w dziale 801 Oświata i wychowanie - 42,25%. W dalszej kolejności wydatki w dziale 750 Administracja publiczna z udziałem - 18,01%, następnie wydatki w dziale 855 Rodzina - 10,15% oraz wydatki w dziale 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska z udziałem - 8,21%.

Wydatki majątkowe Czarny Bór w 2025 roku zostały wykonane na poziomie 29 946 820,99 zł, tj. w 87,02% w stosunku do planu po zmianach wynoszącego 34 414 492,11 zł.

Tabela 13 Realizacja planu wydatków majątkowych w 2025 roku w Gminie Czarny Bór wg działów klasyfikacji budżetowej

Dział	Wyszczególnienie	Plan pierwotny (w zł)	Plan po zmianach (w zł)	Wykonanie za 2025 rok (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
600	Transport i łączność	10 940 149,99	7 852 577,80	6 866 606,48	87,44%	22,93%
801	Oświata i wychowanie	4 600 000,00	4 508 100,00	4 475 498,36	99,28%	14,94%
750	Administracja publiczna	6 724 471,14	4 869 349,08	4 387 602,47	90,11%	14,65%
855	Rodzina	3 260 999,96	3 728 415,99	3 669 652,70	98,42%	12,25%
926	Kultura fizyczna	4 907 826,26	4 105 176,29	3 148 628,07	76,70%	10,51%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4 605 256,53	3 640 701,85	2 926 012,57	80,37%	9,77%

Dział	Wyszczególnienie	Plan pierwotny (w zł)	Plan po zmianach (w zł)	Wykonanie za 2025 rok (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
700	Gospodarka mieszkaniowa	4 989 959,00	3 063 033,00	2 797 582,51	91,33%	9,34%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 899 204,89	2 115 638,00	1 272 446,83	60,14%	4,25%
752	Obrona narodowa	0,00	348 500,10	337 227,00	96,77%	1,13%
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,00	160 000,00	42 564,00	26,60%	0,14%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	10 000,00	23 000,00	23 000,00	100,00%	0,08%
Razem wydatki majątkowe		41 937 867,77	34 414 492,11	29 946 820,99	87,02%	100,00%

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok

Jak wynika z powyższej tabeli wśród wydatków majątkowych dokonanych w 2025 r. dominowały wydatki w dziale:

- 600 - Transport i łączność z udziałem: 22,93%,
- 801 - Oświata i wychowanie z udziałem: 14,94%,
- 750 - Administracja publiczna z udziałem: 14,65%,
- 855 - Rodzina z udziałem z udziałem: 12,25%,
- 926 - Kultura fizyczna z udziałem: 10,51%.

Taki rozkład wydatków majątkowych pomiędzy poszczególnymi działami klasyfikacji budżetowej związany z realizacją zadań inwestycyjnych w powyższym zakresie.

Szczegółowy wykaz zadań inwestycyjnych oraz wysokość poniesionych nakładów finansowych na ich realizację w 2025 roku przedstawia poniższa tabela. W tabeli odniesiono się do zadań inwestycyjnych, które gmina prowadziła jak i zakończyła na dzień 31.12.2025 r. określając ich etap realizacji oraz zaangażowanie środków zewnętrznych w wykonaniu wydatków za 2025 rok (w szczególności środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 /FPC-19/, w tym Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych /RFIL/ oraz środków Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych jak również środków z budżetu UE).

Tabela 14 Realizacja planu wydatków na zadania inwestycyjne w 2025 roku w Gminie Czarny Bór

Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na 2025 r. po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Stopień realizacji w %	Etap realizacji na dzień sprawozdawczy	Zaangażowanie środków zewnętrznych
400	40095	BUDOWA ELEKTROWNI PV O MOCY 150 KW W MIEJSCOWOŚCI CZARNY BÓR, WRAZ Z TRAFOSTACJĄ, MAGAZYNEM ENERGII ORAZ PRZYGOTOWANIEM DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ	60 000,00	0,00	0,00	Zadanie na etapie wnioskowania o dofinansowanie ze środków UE	Realizacja zadania uzależniona od pozyskania dofinansowania
400	40095	ROZWÓJ ENERGII ODNAWIALNEJ NA TERENIE GMINY CZARNY BÓR	100 000,00	42 564,00	42,56	Zadanie na etapie podpisywania Umowy o dofinansowanie; realizacja prac w 2026 r.	FEDS 2021-2027 Budżet państwa

Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na 2025 r. po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Stopień realizacji w %	Etap realizacji na dzień sprawozdawczy	Zaangażowanie środków zewnętrznych
600	60013	ROZBUDOWA DROGI WOJEWÓDZKIEJ NR 367 NA ODCINKU OD UL. WESOŁEJ DO UL. KOLEJOWEJ W CZARNYM BORZE (KM 48+380 - 49+130) - BUDOWA CIĄGU PIESZO- ROWEROWEGO W RAMACH PRZEDSIĘWZIĘCIA: BUDOWA CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO, INTEGRACJA Z SYSTEMEM TRANSPORTU ZBIOROWEGO - DOTACJA CELOWA DLA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO	1 481 440,00	1 481 440,00	100,00	Zadanie zakończone; Realizacja we współpracy z DSDiK	FPC-19 / RFIL 717 862,95 zł
600	60014	BUDOWA CHODNIKA WZDŁUŻ DROGI POWIATOWEJ NR 3367D - UL. PARKOWA W CZARNYM BORZE	130 460,00	130 460,00	100,00	Zadanie zakończone; Realizacja we współpracy z Powiatem Wałbrzyskim	Powiat Wałbrzyski 100.000 zł
600	60016	BUDOWA I PRZEBUDOWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W GMINIE CZARNY BÓR	2 611 503,38	2 588 456,14	100,00	Zadanie zrealizowane i zakończone	RFPŁ: PIS 2 551 503,36 zł
600	60016	PRZEBUDOWA CIĄGU PIESZEGO WZDŁUŻ DROGI WOJEWÓDZKIEJ 367 NA ODCINKU MIĘDZY ULICĄ ZAMKOWĄ A ULICĄ SŁONECZNĄ W CZARNYM BORZE - W RAMACH ZADANIA UDOSTĘPNIENIE TURYSTYCZNE RUIIN ZAMKU LUBNO W CZARNYM BORZE DOFINANSOWANEGO Z RFIL	2 037 000,00	1 475 224,08	72,42	Zadanie w trakcie realizacji, planowane zakończenie w 2026 r.	FPC-19 / RFIL 1 048 073,55 zł
600	60016	PRZEBUDOWA DROGI DOJAZDOWEJ DO GRUNTÓW ROLNYCH NA DZ. 174 W WITKOWIE	545 000,00	478 940,31	87,88	Zadanie zakończone; Realizacja we współpracy z Samorządem Województwa Dolnośląskiego	Województwo Dolnośląskie 126 720,00 zł
600	60016	PRZEBUDOWA DROGI GMINNEJ - UL. KAMIENNOGÓRSKA W CZARNYM BORZE W ZAKRESIE WYDZIELENIA DROGI PIESZO - ROWEROWEJ WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TOWARZYSZĄCĄ - W RAMACH ZADANIA UDOSTĘPNIENIE TURYSTYCZNE RUIIN ZAMKU LUBNO W CZARNYM BORZE DOFINANSOWANEGO Z RFIL	66 000,00	65 190,00	98,77	Wykonano dokumentację projektowo- kosztorysową; planowana realizacja i zakończenie w 2026 r.	FPC-19 / RFIL 0,00 zł
600	60016	PRZEBUDOWA DROGI GMINNEJ NA DZ. NR 139 W GRZĘDACH	30 000,00	0,00	0,00	Zadanie planowane do realizacji w 2026 r.	-
600	60016	PRZEBUDOWA DROGI NA DZ. NR 190, 192 W GRZĘDACH	97 861,00	97 860,57	100,00	Zadanie zrealizowane i zakończone	-

Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na 2025 r. po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Stopień realizacji w %	Etap realizacji na dzień sprawozdawczy	Zaangażowanie środków zewnętrznych
600	60016	PRZEBUDOWA DRÓG GMINNYCH	210 308,42	69 863,60	33,22	W ramach tego zadania zlecono opracowanie dokumentacji technicznej, na potrzeby realizacji zadań inwestycyjnych w kolejnych latach oraz możliwości ubiegania się o środki zewnętrzne	
600	60016	PRZEBUDOWA DROGI NA DZ. NR 508/2 - UL. POLNA W CZARNYM BORZE	148 000,00	147 912,42	99,94	Zadanie zakończone	-
600	60020	ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ POPRZECZ BUDOWĘ CENTRÓW PRZESIADKOWYCH I P&R WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TOWARZYSZĄCĄ ORAZ ROZBUDOWĘ SYSTEMU ITS NA TERENIE GMIN AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ - WAŁBRZYCH, BOGUSZÓW-GORCE, CZARNY BÓR, DOBROMIERZ, GŁUSZYCA, JEDLINA-ZDRÓJ, MIEROSZÓW, SZCZAWNÓ-ZDRÓJ, STARE BOGACZOWICE, WALIM, ŚWIEBODZICE	100,00	14,36	14,36	W ciągu 2025 r. odstąpiono od realizacji zadania w ramach partnerstwa międzygminnego	-
600	60021	NISKOEMISYJNA, INTELIGENTNA I DOSTĘPNA MOBILNOŚĆ W AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ POPRZECZ BUDOWĘ WĘZŁA PRZESIADKOWEGO ORAZ UTWORZENIE SYSTEMU ITS - NA TERENIE GMINY MIEJSKIEJ KAMIENNA GÓRA, GMINY WIEJSKIEJ KAMIENNA GÓRA, MIASTA I GMINY LUBAWKA ORAZ GMINY CZARNY BÓR	130 000,00	126 075,00	96,98	Zlecono opracowanie dokumentacji, W ciągu 2025 r. odstąpiono od realizacji zadania w ramach partnerstwa międzygminnego o. Opracowana dokumentacja będzie wykorzystana do innego projektu	-
600	60078	ODBUDOWA MOSTU DROGOWEGO NR JN135010472 NA GRZĘDZKIM POTOKU W MIEJSCOWOŚCI GRZĘDY	48 585,00	48 585,00	100,00	Opracowano dokumentację; zadanie planowane do realizacji w 2026 roku	Budżet państwa 48 585,00 zł
600	60078	PRZEBUDOWA DROGI GMINNEJ NA DZIAŁKACH 217/2, 230 W GRZĘDACH	48 585,00	48 585,00	100,00	Opracowano dokumentację; zadanie planowane do realizacji w 2026 roku	Budżet państwa 48 585,00 zł
600	60095	BUDOWA WĘZŁÓW PRZESIADKOWYCH NA TERENIE GMINY CZARNY BÓR - DOKUMENTACJA	108 000,00	108 000,00	100,00	Opracowano dokumentację; zadanie planowane do realizacji w 2026 roku	Powiat Wałbrzyski 108 000,00 zł

Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na 2025 r. po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Stopień realizacji w %	Etap realizacji na dzień sprawozdawczy	Zaangażowanie środków zewnętrznych
630	63003	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY NA POTRZEBY CZYSTEGO TRANSPORTU	159 735,00	0,00	0,00	W 2025 r. podpisano Umowę na dofinansowanie; realizacja prac w 2026 r.	FEDS 2021- 2027
700	70007	BUDOWA MIESZKAŃ KOMUNALNYCH W CZARNYM BORZE	0,00	0,00	0,00	Opracowano dokumentację; zadanie na etapie poszukiwania finansowania zewnętrznego	Realizacja zadania uzależniona od pozyskania dofinansowani a
700	70007	WYKONANIE NOWYCH ENERGOOSZCZĘDNYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA W KOMUNALNYCH LOKALACH MIESZKALNYCH	26 400,00	26 338,50	99,77	Zadanie częściowo wykonane i zakończone	-
700	70007	TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH W CELU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI W GMINIE CZARNY BÓR	100 000,00	17 835,00	17,84	Zadanie na etapie podpisywania Umowy o dofinansowanie; realizacja prac w 2026 r.	FEDS 2021- 2027
700	70095	RENOWACJA ZWIĘKSZAJĄCA EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNĄ BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ W WITKOWIE	2 936 633,00	2 753 409,01	93,76	Zadanie wykonane, etap rozliczenia końcowego	FEDS 2021- 2027 1 840 194,20 Budżet państwa 650 208,86
700	70095	TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH W CELU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI W OBSZARZE ZIT WOF - PROJEKT PARTNERSKI	0,00	0,00	0,00	Odstąpiono od realizacji projektu w partnerstwie; wystąpiono z wnioskiem o dofinansowanie samodzielnie i pozyskano dofinansowanie	FEDS 2021- 2027
750	75023	BUDOWA PUNKTU OBSŁUGI MIESZKAŃCA	4 775 820,00	4 357 467,47	91,24	Zadanie w trakcie realizacji, planowane zakończenie w 2026 r.	RFPŁ: PIS 4 252 849,99 zł FPC-19 Środki z nagrody w konkursie Rosnąca Odporność 0,00 zł

Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na 2025 r. po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Stopień realizacji w %	Etap realizacji na dzień sprawozdawczy	Zaangażowanie środków zewnętrznych
750	75023	CYBERBEZPIECZNY SAMORZĄD - ZWIĘKSZENIE POZIOMU CYBERBEZPIECZEŃSTWA W GMINIE CZARNY BÓR	25 079,08	0,00	0,00	Zadanie w trakcie realizacji, planowane zakończenie w 2026 r.	UE (FERC) Budżet państwa
750	75023	OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY CZARNY BÓR I STARE BOGACZOWICE POPRZECZ POPRAWĘ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	50 000,00	11 685,00	23,37	Zadanie na etapie wnioskowania o dofinansowanie	UE (FEDS) Budżet państwa
750	75023	ROZBUDOWA SYSTEMU DZIEDZINOWEGO RESPONS POPRZECZ ZAKUP DODATKOWEJ LICENCJI	18 450,00	18 450,00	100,00	Zadanie zakończone	-
752	75295	ZAKUP CIĄGNIKA Z ŁADOWACZEM CZOŁOWYM W RAMACH PROGRAMU OL I OC NA LATA 2025-2026	300 000,00	288 927,00	100,00	Zadanie wykonane	Budżet państwa 288 927,00 zł
752	75295	ZAKUPY INWESTYCYJNE W RAMACH PROGRAMU OL I OC NA LATA 2025-2026	48 500,10	48 300,00	99,59	Zadanie wykonane	Budżet państwa 46 623,00
754	75404	DOFINANSOWANIE ZAKUPU RADIOWOZU POLICYJNEGO	10 000,00	10 000,00	100,00	Zadanie zakończone	-
754	75412	DOTACJA CELOWA DLA OSP W WITKOWIE NA ZAKUP PRZYCZEPY RATOWNICZEJ	13 000,00	13 000,00	100,00	Zadanie zakończone	-
801	80195	MODERNIZACJA BUDYNKÓW GMINNEGO ZESPOŁU SZKOLNO- PRZEDSZKOLNEGO W CZARNYM BORZE	4 508 100,00	4 475 498,36	99,28	Zadanie zakończone	RFPL: PIS 1 960 000,00 zł
855	85516	BUDOWA ŻŁOBKA GMINNEGO W CZARNYM BORZE	3 728 415,99	3 669 652,70	98,42	Zadanie zakończone	FPC-19 / RFIL 0,00 zł RFPL: PIS 2 960 999,96 zł UE (KPO) 167 416,03 zł
900	90001	ROZBUDOWA KANALIZACJI NA TERENIE GMINY CZARNY BÓR	1 006 000,00	910 840,00	90,54	Zadanie w trakcie realizacji, planowane zakończenie w 2026 r.	Środki z subwencji przekazanej w 2021 roku 900 000,00 zł
900	90005	CIEPŁE MIESZKANIE	483 538,00	118 513,28	24,51	Zadanie w trakcie realizacji, zebrano wnioski od mieszkańców, w części przypadków wypłacono dofinansowanie	NFOŚiGW 118 513,28 zł

Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na 2025 r. po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Stopień realizacji w %	Etap realizacji na dzień sprawozdawczy	Zaangażowanie środków zewnętrznych
900	90005	DOFINANSOWANIE KOSZTÓW WYMIANY ŹRÓDEŁ CIEPŁA DLA MIESZKAŃCÓW GMINY	150 000,00	100 000,00	66,67	Zadanie zakończone	Środki z opłat za korzystanie ze środowiska 12 158,73
900	90015	BUDOWA OŚWIETLENIA PRZY UL. SKALNIKÓW W CZARNYM BORZE	105 100,00	105 096,34	100,00	Zadanie zakończone	-
900	90015	BUDOWA OŚWIETLENIA ULICZNEGO NA UL. JASNEJ W CZARNYM BORZE	31 000,00	0,00	0,00	Zadanie w trakcie realizacji, planowane zakończenie w 2026 r.	-
900	90015	ROZBUDOWA OŚWIETLENIA DROGOWEGO W GRZĘDACH	40 000,00	37 997,21	94,99	Zadanie zakończone	-
900	90095	BUDOWA BAZY TRANSPORTOWO- MAGAZYNOWEJ DLA POTRZEB GMINY CZARNY BÓR NA TERENIE POGÓRNICZYM PRZY UL. GŁÓWNEJ W CZARNYM BORZE	100 000,00	0,00	0,00	Podpisano umowę na dofinansowanie projektu; zadanie na etapie procedury wyłonienia wykonawców; planowana realizacja i zakończenie w 2026 r.	FEDS 2021- 2027 Budżet państwa
900	90095	ZAKUP SPRZĘTU DO REALIZACJI ZADAŃ KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY	200 000,00	0,00	0,00	Realizacja zadania przełożona na 2026 r.	-
921	92109	BUDOWA ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W BORÓWNIE	1 686 200,00	1 059 501,27	62,83	Zadanie w trakcie realizacji robót budowlanych, planowane zakończenie robót w 2026 r.	RFPL: PIS 998 145,00 zł
921	92109	OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY CZARNY BÓR I STARE BOGACZOWICE POPRAZ POPRAWĘ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	50 000,00	11 685,00	100,00	Zadanie na etapie kompletowania dokumentów do podpisania umowy o dofinansowanie; realizacja i zakończenie planowe na 2026 r.	FEDS 2021- 2027 Budżet państwa
921	92120	UDOSTĘPNIENIE TURYSTYCZNE RUIN ZAMKU LUBNO W CZARNYM BORZE	734 724,85	685 049,30	93,24	Zadanie w trakcie realizacji robót budowlanych, planowane zakończenie robót w 2026 r.	FPC-19 / RFIL 631 055,10 zł

Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na 2025 r. po zmianach	Wykonanie za 2025 rok	Stopień realizacji w %	Etap realizacji na dzień sprawozdawczy	Zaangażowanie środków zewnętrznych
921	92120	RPOZ - DOTACJA NA REMONT I KOLORYSTYKĘ ELEWACJI ZABYTKOWEGO BUDYNKU OFICYNY W ZESPOLE PAŁACOWO-PARKOWYM W CZARNYM BORZE	800 000,00	800 000,00	100,00	Zadanie zakończone	Rządowy Program Ochrony Zabytków 784 000,00 zł
921	92120	RPOZ - DOTACJA NA REMONT DACHU ZABYTKOWEGO KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO W WITKOWIE	369 777,00	369 777,00	100,00	Zadanie zakończone	Rządowy Program Ochrony Zabytków 362 381,00 zł
926	92601	BUDOWA KOMPLEKSU SPORTOWEGO "ORLIK 2024" PRZY UL. CMENTARNEJ W CZARNYM BORZE	615,00	615,00	100,00	Opracowano dokumentację, przeprowadzono procedurę wyłonienia wykonawcy; jednak na skutek cen przewyższającej znacznie posiadane środki, przy braku możliwości zwiększenia poziomu dofinansowania, odstąpiono od realizacji tego zadania, z uwagi na brak możliwości finansowych gminy na sfinansowanie wkładu własnego na wysokim poziomie	
926	92601	BUDOWA OŚWIETLENIA BOISKA SPORTOWEGO W WITKOWIE	20 000,00	0,00	0,00	Zadanie planowane do realizacji w 2026 r.	-
926	92601	ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SPORTOWO-REKREACYJNEJ W CZARNYM BORZE	1 554 165,00	805 035,00	51,90	Zadanie w trakcie realizacji robót budowlanych, planowane zakończenie robót w 2026 r.	RFPL: PIS 792 120,00 zł
926	92601	ZAKUP ROBOTA KOSZĄCEGO	42 599,00	42 599,00	100,00	Zadanie zakończone	-
926	92601	ROZBUDOWA OBIEKTÓW REKREACYJNYCH I SPORTOWYCH WRAZ Z ZAPLECZEM	474 297,29	291 943,99	61,55	Zadanie w trakcie realizacji robót budowlanych, planowane zakończenie w 2026 r.	FPC-19 / RFIL 291 943,99 zł
926	92695	ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SPORTOWO-REKREACYJNEJ NA TERENIE GMINY CZARNY BÓR	2 000 000,00	1 994 935,08	99,75	Zadanie zakończone	RFPL: PIS 1 500 000,00 zł
926	92695	ZAGOSPODAROWANIE MIEJSC UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA W SOŁECTWIE JACZKÓW	13 500,00	13 500,00	100,00	Zadanie zakończone	FSS Jaczków: 11 000,00 zł
Razem wydatki majątkowe			34 414 492,11	29 946 820,99	87,02	-	-

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok

Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli, Gmina Czarny Bór w 2025 roku poniosła nakłady na realizację 44 z 53 zadań inwestycyjnych. 9 zadań na które nie poniesiono nakładów planowane jest do realizacji w szczególności po uzyskaniu dofinansowania ich środkami ze źródeł zewnętrznych lub ich

realizację odsunięto w czasie na kolejne lata budżetowe. Spośród 44 zadań inwestycyjnych na które ponoszono nakłady, do końca ubiegłego roku udało się zakończyć 15 z nich. Zakończenie faktycznej realizacji w 2025 roku niektórych z zadań wiąże się jednak z procedurą końcowego rozliczenia, w wyniku której gmina otrzyma dopiero część dofinansowania w formie refundacji poniesionych wydatków.

Wynik budżetu

Pierwotnie planowany w Uchwale Budżetowej na 2025 rok wynik budżetu opiewał na kwotę -5 000 000,00 zł i stanowił deficyt budżetowy. Po dokonaniu zmian w budżecie na koniec 2025 roku planowany deficyt budżetu opiewał na kwotę 7 825 024,63 zł. W skutek ostatecznie zrealizowanych dochodów i wydatków budżetowych budżet gminy na koniec 2025 r. zamknął się deficytem na poziomie 5 813 090,80 zł. Taki poziom wyniku budżetu uwarunkowany był z jednej strony zmianami w realizacji planu dochodów i nie wykonanymi wszystkimi wydatkami, w szczególności wydatkami majątkowymi, z uwagi na stopień zaawansowania prac przy zadaniach inwestycyjnych.

Przy ocenie realizacji planu dochodów i wydatków budżetu gminy z punktu widzenia wyniku bieżącego budżetu należy zaznaczyć, że zrealizowane wartości dochodów i wydatków bieżących pozwoliły na uzyskanie w tym zakresie nadwyżki w kwocie 8 532 981,67 zł, przy planowanej kwocie 5 873 399,68 zł.

Podsumowanie

Dokonując analizy przedstawionych w sprawozdaniu danych, można uznać, że pomimo trudności jakie w ostatnich latach związane były z szeroko pojętą sytuacją geopolityczną i gospodarczą na świecie, w tym konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy, rosnącymi cenami surowców i materiałów budowlanych oraz powodzią na terenie gminy we wrześniu 2024 r. sytuację finansową Gminy należy uznać za dobrą. Realizacja planowanych dochodów, wydatków ukształtowała się na zadowalającym poziomie.

Większość zadań inwestycyjnych planowanych na 2025 r. udało się zakończyć a zadania wieloletnie są na etapie realizacji i będą kontynuowane w kolejnych latach budżetowych. Ponadto należy w tym miejscu zauważyć, że ponownie udało się pozyskać środki zewnętrzne, które w połączeniu z efektywnym zarządzaniem finansami gminy zapewniają zdolność do finansowania dużych inwestycji.

Przy dokonywaniu wydatków wzięto pod uwagę, z jednej strony konieczność zapewnienia odpowiedniej wysokości środków niezbędnych do prowadzenia działalności, a z drugiej strony zasadę racjonalności gospodarowania i dysponowania środkami publicznymi. Pozytywnie należałoby również ocenić fakt, że wykonując skonstruowany na 2025 rok plan budżetu, udało się zrealizować umiejscowione w nim najpilniejsze pozycje wynikające m.in. z postulatów i wniosków zgłoszonych na spotkaniach z mieszkańcami gminy, konsultacjach z sołtysami, biorąc pod uwagę hierarchię potrzeb i możliwości finansowe gminy.

Oceniając wykonanie budżetu gminy za kolejny szczególny rok, jakim był rok 2025, należy pamiętać, jakie skutki wywołała pandemia koronawirusa SARS-CoV-2, konflikt zbrojny na terenie Ukrainy oraz kryzys na rynku surowców energetycznych i budowlanych. Powyżej wskazane czynniki zewnętrzne jeszcze przez długi okres czasu będą miały wpływ na sytuację finansową nie jednej jednostki samorządu terytorialnego w Polsce. Jednak pomimo napotkanych w ciągu 2025 r. przeciwności, można stwierdzić, że Gminie Czarny Bór udało się zrealizować większość planowanych założeń, w związku z czym przedstawiając niniejsze sprawozdanie, Wójt Gminy Czarny Bór, liczy na zaakceptowanie przedstawionych w nim informacji, co będzie wyrazem pozytywnej oceny całorocznej pracy w zakresie zarządzania gminą.

2.2. BUDŻET PARTYCYPACYJNY

Fundusz sołecki stanowi odpowiednik Budżetu Obywatelskiego w miastach. Cel wydatkowania środków określany jest przez mieszkańców, w drodze uchwały, podczas zebrań wiejskich. Mieszkańcy gminy decydowali, jak chcą rozdysonować środki przyznane przez Gminę i wyliczone według algorytmu. W 2025 roku na realizację zadań w ramach funduszu sołeckiego wydatkowano ogółem kwotę 133 347,20 zł.

W 2025 roku Gmina Czarny Bór realizowała przedsięwzięcia w ramach funduszu sołeckiego na podstawie stosownych wniosków poszczególnych sołectw składanych przy projektowaniu budżetu gminy zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 21.02.2014 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. z 2014 r., poz. 301 ze zm.). Zakres rzeczowy i wysokość wydatków poniesionych w ramach funduszu sołeckiego w Gminie Czarny Bór w 2025 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15 Realizacja przedsięwzięć w ramach funduszu sołeckiego w 2025 roku

Sołectwo	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku sołectwa		Kwota planu w zł	z tego:		Wykonanie za 2025 r.	z tego:		Klasyfikacja
				wydatki bieżące	wydatki majątkowe		wydatki bieżące	wydatki majątkowe	
Borówno	OGÓŁEM		40 513,66	40 513,66	0,00	39 821,46	39 821,46	0,00	---
	1	Wypożyczenie instytucji kulturalnej w Borównie	27 513,66	27 513,66	0,00	26 882,25	26 882,25	0,00	92109.4210
	2	Dofinansowanie imprez i uroczystości w Borównie	13 000,00	1 000,00	0,00	12 939,21	1 000,00	0,00	75075.4190
				2 500,00	0,00		2 479,21	0,00	75075.4210
				7 000,00	0,00		7 000,00	0,00	75075.4220
				2 500,00	0,00		2 460,00	0,00	75075.4300
Grzędy	OGÓŁEM		38 490,71	38 490,71	0,00	37 754,70	37 754,70	0,00	---
	1	Zagospodarowanie miejsc użyteczności publicznej	21 990,71	21 990,71	0,00	21 990,71	21 990,71	0,00	60016.4270
	2	Zagospodarowanie miejsc użyteczności publicznej	10 000,00	10 000,00	0,00	10 000,00	10 000,00	0,00	71035.4300
	3	Dofinansowanie do imprez i uroczystości w sołectwie Grzędy	4 000,00	2 000,00	0,00	2 000,00	2 000,00	0,00	75075.4210
				2 000,00	0,00	2 000,00	2 000,00	0,00	75075.4220
4	Utrzymanie sprzętu koszącego	2 500,00	2 500,00	0,00	1 763,99	1 763,99	0,00	92695.4210	
Grzędy Górne	OGÓŁEM		20 666,89	20 666,89	0,00	19 975,18	19 975,18	0,00	---
	1	Przebudowa i rozbudowa oświetlenia ulicznego w Grzędach Górnych	9 912,00	9 912,00	0,00	9 912,00	9 912,00	0,00	90015.4300
	2	Zakup namiotu dla sołectwa Grzędy Górne	7 000,00	7 000,00	0,00	6 396,00	6 396,00	0,00	92109.4210
	3	Naprawa wiaty na działce nr 133 przy boisku sportowym w Grzędach Górnych	3 754,89	3.754,89	0,00	3 667,18	3 667,18	0,00	92601.4210
Jaczków	OGÓŁEM		35 921,02	24 921,02	11 000,00	35 795,86	24 795,86	11 000,00	---
	1	Doposażenie świetlicy w Jaczkowie	20 000,00	20 000,00	0,00	19 875,86	19 875,86	0,00	92109.4210
	2	Zagospodarowanie miejsc użyteczności publicznej i poprawa bezpieczeństwa w sołectwie Jaczków	15 921,02	4 921,02	0,00	4 920,00	4 920,00	0,00	92695.4300
				0,00	11 000,00	11 000,00	0,00	11 000,00	92695.6050
RAZEM			135 592,28	124 592,28	11 000,00	133 347,20	122 347,20	11 000,00	---

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok

2.3. STAN MIENIA

Zgodnie ze stanem na 31.12.2025 r., Gmina Czarny Bór dysponowała: 507,88 ha gruntów rolnych, budowlanych, rekreacyjnych i innych; 71 budynkami, w tym 51 budynkami mieszkalnymi; 1 oczyszczalnią ścieków; 6 obiektami sportowymi i 1 halą sportową oraz 65,283 km dróg gminnych. W użytkowaniu wieczystym znajduje się 64,96 ha gruntów, w tym: 0,06 ha w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych i 64,9 ha w użytkowaniu wieczystym Mineral Polska Sp. z o.o. w Czarnym Borze oraz Wałbrzyskiego Związku

Wodociągów i Kanalizacji. W ciągu 2025 roku nastąpiły zmiany w stanie mienia gminnego poprzez: zmniejszenie powierzchni gruntów netto o 0,60 ha (zwiększenia o 0,46 ha oraz zmniejszenia o 1,06 ha) , w tym o: 1,02 ha grunty rolne , przy jednoczesnym zachowaniu stanu posiadania działek budowlanych na poziomie 33,41 ha.

Tabela 16 Informacja o stanie mienia komunalnego na dzień 31.12.2025 r.

Lp	Wyszczególnienie	Stan na :		Zwiększenia (+) Zmniejszenia (-) stanu w roku budżetowym	Sposób zagospodarowania				
		31.12.2024	31.12.2025		w bezpośredni m zarządzie gminy	w zarządzie jednostki komunalnej	dzierżawa najem leasing	wieczyste użytkowanie	inne formy
1.	Grunty ogółem (ha), w tym :	508,48	507,88	- 1,06 + 0,46	194,92	18,0	230,0	64,96	-
	- rolne	241,57	240,55	-1,02	12,454	-	228,1	-	-
	- działki budowlane	33,41	33,41	-	31,45	-	1,9	0,06	-
	- tereny rekreacyjne	14,8	14,8	-	14,8	-	-	-	-
	- pozostałe	202,4	202,82	- 0,04 +0,46	119,92	18,0	-	64,9	-
	- lasy	16,3	16,3	-	16,3	-	-	-	-
2.	Parki	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Budynki (ogółem)	71	71	-	18	13	2	-	38
	- mieszkalne	51	51	-	-	13	-	-	38
	- obiekty szkolne	4	4	-	4	-	-	-	-
	- obiekty kulturalne	6	6	-	6	-	-	-	-
	- obiekty służby zdrowia	1	1	-	1	-	-	-	-
	- pozostałe obiekty użytk. publicznej	6	6	-	6	-	-	-	-
	- inne	3	3	-	1	-	2	-	-
4.	Budowle i urządzenia techniczne								
	- wodociągi (szt.)	-	-	-	-	-	-	-	-
	- długość (w km)	0	0	-	-	-	-	-	-
	- oczyszczalnie ścieków (szt.)	1	1	-	-	-	-	-	-
	- wysypiska (szt.)	-	-	-	-	-	-	-	-
	- drogi gminne (ulice) dł. w km	65,283	65,7394	+0,4564	65,7394	-	-	-	-
	- obiekty sportowe	6	6	-	6	-	-	-	-

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2025 rok

3. DZIAŁANIA I INWESTYCJE 2025

GMINA CZARNY BÓR DLA ŚRODOWISKA

3.1. OCHRONA ŚRODOWISKA I GOSPODARKA KOMUNALNA

Zgodnie z przeprowadzoną *Roczną oceną jakości powietrza w województwie dolnośląskim*² w 2024 roku, podobne jak w latach ubiegłych, największym problemem dla całego regionu były zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM10 benzo(a)pirenem, ozonem oraz arsenem. Powyżej poziomu dopuszczalnego w strefie dolnośląskiej kształtowały się również stężenia ozonu i arsenu. Wymienione zanieczyszczenia zostały zaliczone do klasy C, co oznacza, że ich poziomy (dopuszczalne w przypadku PM10 lub docelowe dla pozostałych) zostały przekroczone, co wiąże się z koniecznością prowadzenia działań naprawczych w ramach programów ochrony powietrza. Stężenia pozostałych zanieczyszczeń, tj. dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), benzenu (C₆H₆), tlenku węgla (CO) oraz metali: ołowiu (Pb), kadmu (Cd) i niklu (Ni) nie

² Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za 2024 r., Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu, Wrocław 2025.

przekraczały wartości dopuszczalnych (klasa A). W sezonie grzewczym obserwuje się jednak wzrost zanieczyszczenia powietrza (SO₂, NO₂ i pyły). Główną przyczyną występowania przekroczeń w okresie zimowym jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków oraz transportu drogowego.

Gmina Czarny Bór od kilku lat konsekwentnie realizuje działania proekologiczne zarówno ze środków z własnego budżetu oraz przy dofinansowaniu zewnętrznym. Uruchomiono program usuwania nieefektywnych źródeł ciepła oraz program Ciepłe Mieszkanie. W ramach programu Czyste powietrze stworzono punkt konsultacyjny. Systematycznie trwa również usuwanie azbestu z terenu gminy, realizowane w ramach Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarny Bór na lata 2014-2032.

Gmina Czarny Bór posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, która składa się z niezależnych systemów wodociągowych dla wsi: Czarny Bór i Borówno, Witków i Jaczków, Grzędy i Grzędy Górne. Przez teren gminy przebiega wodociąg magistralny relacji Marciszów – Wałbrzych, zaopatrujący wsie Witków i Jaczków oraz miasto Wałbrzych. Od 2017 roku zarządcą i właścicielem sieci jest Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji w Wałbrzychu (WZWik). Na koniec 2024 roku na terenie gminy woda dostarczana była do gospodarstw domowych przez 46 km wodociągowej sieci magistralnej (przesyłowej) i rozdzielczej oraz 1 275 przyłączy wodociągowych. W system kanalizacji wyposażone są wsie Czarny Bór i częściowo Borówno. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 16,6 km, a liczba przyłączy - 352 sztuk.

Inwestycje i działania 2025

Wydatki bieżące w ramach działu zostały zaplanowane w kwocie 2 666 889,75 zł, zaś zrealizowane w kwocie 2 103 122,33 zł, w rezultacie stopień realizacji wydatków bieżących wyniósł 78,86%. Środki zostały przeznaczone na wykonanie m.in. następujących zadań:

→ Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu

W ramach ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu wydatkowano kwotę 54 500,00 zł, co stanowi 95,61% planu rocznego wynoszącego 57 000,00 zł. Wydatki dokonane w tym rozdziale związane są z realizacją programu dofinansowanego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pod nazwą:

OCHRONA ŚRODOWISKA
I GOSPODARKA
KOMUNALNA:
2 103 122,33 zł

Czyste Powietrze; wysokość środków jakie gmina otrzymała w 2025

roku z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na to zadanie opiewa na kwotę 35 613,05 zł w postaci refundacji wcześniej poniesionych wydatków. W tym 24 500,00 zł przeznaczono na prowadzenie gminnego punktu informacyjnego w ramach projektu Czyste Powietrze.

→ Oświetlenie ulic, placów i dróg

W ramach oświetlenia ulic, placów i dróg wydatkowano kwotę 186 809,33 zł, co stanowi 35,25% planu rocznego wynoszącego 529 912,00 zł; powyższa kwota została wydatkowana na: zakup energii w kwocie 129 882,59 zł; zakup usług pozostałych w kwocie 56 926,74 zł. Wydatki dokonane w tym rozdziale obejmują koszty zakupu i dystrybucji energii elektrycznej wykorzystywanej w celach oświetleniowych jak również wydatki związane z eksploatacją sieci oświetlenia ulicznego na terenie gminy; ponadto w ramach niniejszego rozdziału kwotę 9 912,00 zł stanowią wydatki poniesione w ramach funduszu sołeckiego.

→ Gospodarka odpadami

Na pozostałe działania związane z gospodarką odpadami wydatkowano kwotę 11 662,00 zł, co stanowi 72,89% planu rocznego wynoszącego 16 000,00 zł; powyższa kwota została wydatkowana na zakup usług w związku z realizacją przedsięwzięcia związanego z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, na realizację którego pozyskano dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w kwocie: 4 165,00 zł.

→ Opieka nad zwierzętami

Środki związane gminnym programem opieki nad zwierzętami bezdomnymi liczące 4.430,00 zł wydano na zapewnienie opieki weterynaryjnej nad bezdomnymi zwierzętami, 10.000,00 zł na zapewnienie całodobowego dyżuru weterynaryjnego w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierzyny bezdomnej, 1 296,00 zł na pokrycie kosztów zbierania i utylizacji padłych zwierząt oraz 35 424,00 zł za odbiór przez Schronisko Dla Zwierząt w Wałbrzychu zwierząt z terenu gminy.

Realizacja programów

→ Plan gospodarki niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla Gminy Czarny Bór z uwzględnieniem zapisów części wspólnej Planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej

Cele strategiczne Programu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 roku dla gminy Czarny Bór uwzględniają zapisy określone w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2030 tj.: redukcję emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie udziału energii pochodzącej z źródeł odnawialnych oraz redukcję zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej, a także poprawę jakości powietrza zgodnie z Programem ochrony powietrza dla stref województwa dolnośląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu, a w szczególności dla strefy dolnośląskiej. W ramach realizacji planu na wymianę ogrzewania w ramach naboru z Gminnego Programu Wymiany Pieców zostały przyznane dotacje na ekologiczne źródło ciepła. W 2025 roku podjęto w ramach planu następujące zadania:

- prace przygotowawcze do budowy centrów przesiadkowych dla mieszkańców korzystających z komunikacji publicznej;
- budowa ścieżki rowerowej w Czarnym Borze oraz prace przygotowawcze do budowy kolejnej ścieżki rowerowej w Czarnym Borze
- modernizacja oświetlenia ulicznego z wprowadzeniem systemu zarządzania
- poprawa parametrów technicznych dróg i zapewnienie szybkiego bezpośredniego połączenia Aglomeracji Wałbrzyskiej z jej otoczeniem.
- ciągła poprawa estetyki przestrzeni publicznych
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej: dawnej Szkoły w Witkowie oraz prace przygotowawcze dot. Świetlicy w Jaczkowie.

→ Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarny Bór na lata 2014-2032

Celem Programu jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy Czarny Bór. Środki finansowe w drodze Konkursu związanego z realizacją gminnych programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest przydziela Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. W 2025 r. przeprowadzono nabór wniosków o dofinansowanie na transport i utylizację wyrobów zawierających azbest. Unieszkodliwiono wyroby zawierające azbest z 6 posesji. Efekty realizacji programu w 2025 roku przedstawione zostały w tabeli poniżej:

Tabela 17 Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarny Bór na lata 2014-2032 w 2025 roku.

Lp.	Wskaźnik monitoringu	Jednostka	2025
1.	Ilość wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na m2 powierzchni gminy przed rozpoczęciem realizacji Programu	Mg/m2/rok	0,000008481
2.	Ilość wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na m2 powierzchni gminy w latach 2014-2032	Mg/m2/rok	0,000007271
3.	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w latach realizacji Programu	%	16,65
4.	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w latach realizacji Programu	%	16,65
5.	Nakłady ogółem poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	PLN/rok	11.662,00
6.	Wysokość dofinansowania udzielona przez gminę	PLN/rok	7.497,00

Lp.	Wskaźnik monitoringu	Jednostka	2025
7.	Ilość zlikwidowanych dzikich składowisk odpadów zawierających azbest i koszty ich likwidacji	szt./Mg/m2/rok PLN/rok	0

→ Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Czarny Bór w 2025 roku

Cele Programu to zapobieganie bezdomności zwierząt, w szczególności psów i kotów, na terenie Gminy Czarny Bór oraz opieka nad zwierzętami bezdomnymi, ograniczanie populacji bezdomnych zwierząt poprzez sterylizację i kastrację zwierząt, sprawowanie opieki nad kotami wolno żyjącymi, w tym ich dokarmianie, poszukiwanie nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt, odławianie bezdomnych zwierząt, zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt oraz edukacja mieszkańców Gminy w zakresie opieki nad zwierzętami poprzez promowanie prawidłowych postaw i zachowań człowieka w stosunku do zwierząt. Realizatorem Programu jest Gmina Czarny Bór we współpracy ze: schroniskiem dla zwierząt i lekarzem weterynarii / zakładem leczniczym dla zwierząt, z którymi została zawarta umowa, organizacjami społecznymi, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, Rewirem Dzielnicowych Policji oraz Ochotniczymi Strażami Pożarnymi z terenu Gminy, a także Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Wałbrzychu. Efekty realizacji programu w 2025 roku przedstawione zostały w tabeli poniżej:

Tabela 18 Realizacja Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Czarny Bór w 2025 roku.

Lp.	Nazwa	2025
1.	liczba odłowionych zwierząt	8
2.	liczba zwierząt, którym zapewniono miejsce w schronisku	8
3.	liczba zwierząt wysterylizowanych/wykastrowanych w schronisku	8
4.	liczba uspionych ślepych miotów	0
5.	liczba zwierząt, którym udzielono opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych	0
6.	liczba zwierząt gospodarskich, którym zapewniono miejsce	0

Lp.	Rodzaj działania	Wykonanie wydatków [zł]
1.	odławianie, zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku, obowiązkową sterylizację lub kastrację w schronisku	35 424,00
2.	opieka nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie	0,00
3.	uspianie ślepych miotów	0,00
4.	opieka weterynaryjna w przypadkach zdarzeń drogowych	10 000,00
5.	zapewnienie miejsc dla zwierząt gospodarskich	0,00
6.	zabiegi sterylizacji i kastracji bezdomnych zwierząt przegarniętych przez mieszkańców	4 280,00
	OGÓŁEM:	49 704,00

GMINA CZARNY BÓR DLA MIESZKAŃCÓW

3.2. OŚWIATA I WYCHOWANIE

Jednostką organizacyjną prowadzącą działalność w zakresie oświaty i wychowania na terenie Gminy Czarny Bór jest Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Czarnym Borze (ul. Sportowa 44), w którego skład wchodzi:

- Gminne Przedszkole Samorządowe MELAFIREK (ul. Skalników 5a),
- Szkoła Podstawowa w Czarnym Borze (ul. Główna 19),
- Szkoła Podstawowa w Czarnym Borze – Filia w Witkowie (Witków 89).

W 2025 roku do Gminnego Przedszkola Samorządowego „Melafirek” w Czarnym Borze uczęszczało 160 dzieci. W Szkole Podstawowej w Czarnym Borze naukę pobierało 427 dzieci. Średnie procentowe wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2025 roku są zadowalające i świadczą o wyraźnym postępie w zakresie efektów kształcenia. Wyniki z języka polskiego przewyższają średnie krajowe oraz regionalne dla miejscowości o podobnej wielkości, co potwierdza skuteczność działań dydaktycznych w tym obszarze. Wyniki z matematyki, choć nieco niższe od wskazanych poziomów odniesienia, pozostają na zbliżonym

poziomie, a znaczący wzrost w porównaniu do roku ubiegłego (o 9 punktów procentowych) potwierdza pozytywny trend. Z kolei język angielski osiągnął bardzo wysoki wynik (71%) – porównywalny z językiem polskim – co, mimo niższych wartości względem średnich krajowych, należy uznać za duży sukces, biorąc pod uwagę wzrost aż o 20 punktów procentowych w stosunku do roku poprzedniego. Ogólny obraz wyników egzaminacyjnych wskazuje na skuteczne działania podejmowane przez szkołę oraz wysoki poziom zaangażowania nauczycieli i uczniów. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty osiągnięte w Gminie Czarny Bór w 2025 roku zawarte zostały w tabeli poniżej.

Tabela 18. Średnie wyniki szkół z egzaminu ósmoklasisty w 2025 roku.

	Język polski	Matematyka	Język angielski
Gmina - nazwa	Średni wynik		
Czarny Bór	65%	41%	71%

Inwestycje i działania 2025

W ramach rozwoju oświaty w Gminnym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Czarnym Borze zrealizowano w 2025 roku rządowy program wspierania organów prowadzących szkoły i placówki w rozwijaniu umiejętności cyfrowych dzieci i młodzieży na lata 2025-2029 – „Cyfrowy Uczeń”. Program ma wspierać realizację celów określonych w następujących obszarach Polityki Cyfrowej Transformacji Edukacji w zakresie rozwoju:

- nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji w szkole;
- metod kształcenia, dydaktyki cyfrowa, cyfrowych zasobów dydaktycznych;
- kształcenia i doskonalenie nauczycieli;
- wyposażenia uczniów, nauczycieli i szkół.

W ramach ww. programu Gmina Czarny Bór otrzymała dotację w wysokości 30 000 zł na zakup sprzętu komputerowego oraz oprogramowania dla Gminnego Przedszkola Samorządowego w Czarnym Borze.

Dzięki wsparciu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego we Wrocławiu Gmina Czarny Bór otrzymała dotację celową w wysokości 4 000 zł przeznaczoną na dofinansowanie wycieczek szkolnych Poznaj Dolny Śląsk, mających na celu uatrakcyjnienie procesu edukacyjnego dzieci i młodzieży poprzez umożliwienie im poznawania Dolnego Śląska, jego środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii. W ramach zadania zrealizowana została wycieczka szkolna Głuszycy „Osówka”-Walim „Riese”-Zapora Wodna w Zagórzu Śląskim, w której uczestniczyło 19 uczniów i trzech opiekunów.

3.3. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Biblioteka + Centrum Kultury w Czarnym Borze jako samodzielna samorządowa instytucja kultury funkcjonuje od 1 stycznia 2017 roku. Powołana została Uchwałą Rady Gminy Nr XXXIV/125/2016 w sprawie połączenia samorządowych instytucji kultury i utworzenia instytucji Biblioteka + Centrum Kultury w Czarnym Borze. Siedziba Biblioteki + Centrum Kultury mieści się w Czarnym Borze przy ul. Sportowej 43, a terenem działania jest obszar gminy Czarny Bór. Szczegółowy zakres działania jednostki określa statut, będący załącznikiem do powyższej Uchwały. W strukturze Centrum Bibliotecznego-Kulturalnego znajdują się: Biblioteka Publiczna w Czarnym Borze Centrum Kultury w Czarnym Borze oraz świetlice wiejskie w Borównie, Jaczkowie, Witkowie oraz w Grzędach.

W placówce głównej w Czarnym Borze znajdują się: sala biblioteczna, pracownia komputerowa, biblioteczny kąciak malucha, sala zabaw, sala widowiskowa wyposażona w sprzęt sceniczny oraz multimedialny, a także 2 pracownie warsztatowo-szkoleniowe. W okresie letnim funkcjonuje „Letnia czytelnia”, wyposażona w 25 leżaków, umożliwiającą korzystanie z usług placówki na świeżym powietrzu. Budynek Biblioteki + Centrum

Kultury w Czarnym Borze jest przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych. W budynku biblioteki mieści się również biblioteka szkolna Gminnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Czarnym Borze.

Inwestycje i działania 2025

Wydatki bieżące w ramach działu zostały zaplanowane w kwocie **1 184 113,66 zł**, zaś zrealizowane w kwocie **1 166 140,34 zł**, w rezultacie stopień realizacji wydatków bieżących wyniósł **98,48%**. Środki zostały przeznaczone na wykonanie m.in. następujących zadań:

→ **dotacja podmiotowa dla Biblioteki+ Centrum Kultury w**

Czarnym Borze (przekazana w kwocie **1 062 000,00 zł** na finansowanie bieżącej działalności instytucji kultury),

→ **wydatki na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami** – zrealizowane w kwocie **66 000,00 zł**, w tym na udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru.

→ **utrzymanie świetlic wiejskich** – w tym opłaty za energię, wodę oraz zakup materiałów i usług niezbędnych do funkcjonowania obiektów w poszczególnych sołectwach (m.in. Borówno, Jaczków, Witków).

→ **organizacja wydarzeń kulturalnych i kultywowanie tradycji lokalnych** – finansowanie przedsięwzięć promujących gminę oraz integrujących lokalną społeczność.

Łączne wydatki w tym dziale (obejmujące także wydatki majątkowe, np. na zabytki) wyniosły **4 092 152,91 zł**, co stanowiło **84,81%** planu po zmianach.

KULTURA I OCHRONA
DZIEDZICTWA
NARODOWEGO:
1 166 140,34 zł

Działalność Biblioteki+ Centrum Kultury w Czarnym Borze

W 2025 roku księgozbiór Biblioteki obejmował ponad 17,5 tysiąca woluminów (dokładnie 17 568), tj. o 516 więcej niż w 2024 roku. Na zakup nowych pozycji wydawniczych wydatkowano 14 000,00 zł oraz 1 513,31 zł na audiobooki. Liczba czytelników, w porównaniu do roku ubiegłego, zwiększyła się o 6,4% i wynosiła 964 osoby. Liczba odwiedzin w Bibliotece wyniosła ponad 17,8 tysiąca, a liczba wypożyczeń ponad 19,8 tysiąca. Najliczniejszą grupę czytelników, blisko 48% stanowią dzieci i młodzież ucząca się, pozostałą grupę dzieci przedszkolne i dorośli, zarówno emeryci jak i społeczność pracująca w różnych branżach. Wysoki wskaźnik czytelnictwa jest efektem właściwie dokonywanych zakupów nowości czytelniczych, wsłuchiwania się w potrzeby czytelników, ich zainteresowania, a także ciekawa oferta promocji czytelnictwa i zakres świadczonych usług.

Tabela 19 Działalność Biblioteki w Czarnym Borze w 2025 roku.

Lp.		2025
1.	Księgozbiór	
	w dniu 31.12.2024 r.	15 055
	w dniu 31.12.2025 r.	15 026
2.	Audiobooki	
	w dniu 31.12.2024 r.	15 299
	w dniu 31.12.2025 r.	15 273
3.	Kwota wydatkowana na zakup książek	ogółem
		15 293,62 zł
Lp.	CZYTELNICTWO (stan na 31.12.2025)	2025
1.	Liczba czytelników	878
2.	Liczba osób korzystających z komputerów	120
3.	Liczba użytkowników	890
4.	Udostępnianie na zewnątrz	
	Liczb odwiedzin	22 951
	Liczba wypożyczeń	
	Książki	17 958
	Audiobooki	165
	Czasopisma nieoprawione	263
	Wypożyczenia ogółem	18 413
5.	Udostępnianie na miejscu	
	Liczba odwiedzin	146

Liczba wypożyczeń	Książki	531
	Audiobooki	0
	Czasopisma nieoprawione	389
	Wypożyczenia ogółem	920

Źródło: Biblioteka+ Centrum Kultury w Czarnym Borze.

W 2025 roku. wzrosła liczba zapisanych czytelników, szczególnie wyraźny jest wzrost czytelników najmłodszych do 5 roku życia. Użytkownicy wypożyczający przychodzą ze sprecyzowanymi preferencjami, najczęściej wypożyczane są powieści obyczajowe, kryminalne oraz sensacyjne. Duże znaczenie miały organizowane w bibliotece spotkania autorskie, dzięki którym pozyskaliśmy również aktywnie wypożyczających czytelników. Na facebookowym profilu B+CK na bieżąco zamieszczane są informacje o nowościach czytelniczych i warunkach udostępniania zbiorów. Biblioteka + Centrum Kultury w Czarnym Borze w 2025 r. podjęła się następujących przedsięwzięć:

→ Formy promocji książki:

- Spotkania z przedszkolakami, dziećmi i młodzieżą z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Czarnym Borze - 16 zajęć z książką;
- Dyskusyjny Klub Książki - 9 spotkań
- Facebook - profil biblioteki, gdzie na bieżąco zamieszczane są informacje o wszystkich działaniach podejmowanych przez bibliotekę, o nowościach wydawniczych i zmieniających się warunkach udostępniania.

→ Działalność informacyjna: biblioteka w omawianym okresie stosowała stałe formy udzielania informacji rzeczowej, telefonicznej, bibliotecznej, bibliograficznej a także wizualnej (plakaty, informacje na stronie internetowej, portalu społecznościowym Facebook, stronie internetowej Urzędu Gminy, PiMBP „Biblioteki pod Atlantami” w Wałbrzychu, Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu oraz w prasie regionalnej i internetowych lokalnych serwisach informacyjnych).

→ Projekty i pozyskane dofinansowania, sponsorzy:

- „Biblioteka Ludzi z Pasją” w ramach programu BLISKO (2024-2025), stanowiącego element Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025. - kwota dofinansowania na lata 2024 i 2025 - 132 000,00 zł;
- „Mała książka - wielki człowiek” - uczestnictwo w projekcie przyczyniło się do zwiększenia zainteresowania biblioteką, wzrostem wypożyczeń książek oraz udostępnień na miejscu;
- „Dyskusyjny Klub Książki” - dofinansowanie na organizację spotkania autorskiego z DOLNOŚLĄSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. Tadeusza Mikulskiego we Wrocławiu - 1500,00 zł;
- Zakup nowości wydawniczych w ramach Kierunku interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych Priorytetu 1. Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025 - edycja 2024 . - 4.308,00;
- Dzień Dziecka - darowizny od firm i osób fizycznych - 2.900,00 zł;
- Dożynki Gminne oraz XXI Dolnośląskie Święto Pieroga - darowizny od firm i osób fizycznych - 2.000,00 zł;
- X Jubileuszowy Półmaraton Górski „Z Flagą na Trójgarbie” - umowa sponsoringowa z WSSE Invest Park na kwotę 5.000,00 zł.;
- Spotkanie ze Św. Mikołajem - darowizny od firm i osób fizycznych - 13.500,00 zł.;

→ Cykliczne działania dla dzieci i młodzieży

- Warsztaty teatralne - grupa teatralna I Morele Bęc! (27 osób). do maja
- Warsztaty tańca - zajęcia taneczne dla dzieci i młodzieży w 2 grupach wiekowych (ogółem 40 osób) do czerwca.
- Zajęcia wokalne (23osoby)
- Zajęcia Aktywny Maluch (15 osób) - do czerwca
- Zajęcia Taneczne dla Dzieci Akademia Tanecznego Wychowania - od listopada
- Zajęcia szachowe - od października

- Sala Zabaw:
- 15 przyjęć urodzinowych (wynajem) - 180 osób.
- Indywidualny dostęp do Sali Zabaw pod opieką rodziców 468 osób.
- Cykliczne działania dla dorosłych
- Uniwersytet Trzeciego Wieku (70 seniorów z całej gminy oraz okolicznych miejscowości).
- Koło Gospodyń Wiejskich w Czarnym Borze (18 osób).
- Stowarzyszenie Atrakcyjni (19 osób).
- Zespół ludowy Grzędowianki działający w Grzędach (14 osób).
- Zespół Śpiewaczy Radość, działający w Witkowie (18 osób).
- Stowarzyszenie Klub Seniorów działający w Witkowie (80 osób).
- Dyskusyjny Klub Książki (12 osób).
- Zumba (15osób).
- Pomoc prawna dla mieszkańców.
- Zajęcia Pilates (15 osób) - do czerwca
- Joga (świetlica w Grzędach, od września w B+CK).

Szczegółowy wykaz wydarzeń kulturalnych zawarty został w tabeli poniżej:

Tabela 20 Działalność Biblioteki w Czarnym Borze w 2025 roku.

Miesiąc	Nazwa
Styczeń	1. I MIEJSCE Zespołu NUTKI KAWKI podczas 22 Konkursu Kolęd i Pastorałek w Witkowie
	2. Zajęcia UTW - aromaterapia, Magdalena Kawka
	3. Świąteczno-noworoczny pokaz grup artystycznych B+CK
	4. Koncert Noworoczny Kwartet smyczkowy AQUartet
Luty	5. Organizacja 33 Finału WOŚP;
	6. Organizacja zajęć dla dzieci podczas Ferii zimowych (B+CK oraz wszystkie świetlice);
	7. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki;
	8. Współorganizacja Biesiady Kół Gospodyń Wiejskich
Marzec	9. Współorganizacja Jubileuszu Par Małżeńskich
	10. Wykład UTW - „Wojna Trzydziestoletnia” Prezes Fundacji Pałac Jedlinka, Sławomir Oxenius
	11. Inauguracja kolejnego semestru UTW - wykład „ Kobiety w literaturze” dr Tomasz Smejliś;
	12. Organizacja warsztatów dla najmłodszych w świetlicach w Witkowie i w Grzędach;
	13. XIII Gminny Dzień Kobiet - The Postman Polscy Beatlesi;
	14. Konkurs Recytatorski „ PEGAZIK” - etap gminny;
	15. Wyjazd UTW na spektakl "Romeo i Julia" w Teatrze im. Cypriana Kamila Norwida w Jeleniej Górze;
	16. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki;
	17. Wyróżnienie dla grupy I Morele Bęc na Międzynarodowym Festiwalu Młodego Teatru Ještě Dyvadlo w czeskim Libercu ;
Kwiecień	18. Zajęcia biblioteczne dla uczniów GZS-P - 2 spotkania.
	19. Światowy Dzień Książki dla Dzieci - animacje biblioteczne;
	20. Występy Grzędowianek podczas XI Dolnośląskiego Przeglądu Seniorów Artystycznie Uzdolnionych w Ząbkowickim Centrum Kultury i Turystyki.
	21. Spotkanie autorskie dla dzieci i warsztaty dla bibliotekarzy z Małgorzatą Śwędrowską; BLISKO
	22. Zajęcia dla przedszkolaków - 2 spotkania;
	23. Warsztaty wielkanocne w B+ CK i świetlicach wiejskich;
	24. Konkurs Palm Wielkanocnych;
	25. Międzynarodowy Dzień Ziemi - spotkanie z przyrodnikiem i fotografem, Krzysztofem Żarkowskim; BLISKO
	26. Zajęcia biblioteczne dla uczniów GZS-P - 2 spotkania.
Maj	27. Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich - Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki;
	28. Spotkanie autorskie z Ałbeną Grabowską BLISKO;
	29. Występ NUTEK KAWKI w Wałbrzychu podczas Pikniku Literackiego.
	30. Występ grupy wokalne „NUTKI KAWKI” podczas imprezy "Sportem po zdrowie- Charytatywny Festyn Sportowy dla PCZ" w Kamiennej Górze;
	31. Dzień Bibliotekarza i Pracownika Kultury;
	32. Premiera bajki "Czerwony Kapturek" w wykonaniu "Teatru Bajka dla Anu". Spektakl był pomysłem złożonym przez Panią Iwonę Piksę w konkursie na Inicjatywy Oddolne w projekcie "Biblioteka Ludzi z Pasją".; BLISKO
	33. Spotkanie autorskie z dr Anitą Wincencjusz-Patyną - historyczką i krytyczką sztuki, Tematem była historia polskiej ilustracji. BLISKO

Miesiąc	Nazwa
Czerwiec	34. Współorganizacja koncertu charytatywnego dla Mileny - zespół Futyma Oktet
	35. Warsztaty biblioteczne dla dzieci w wieku przedszkolnym;
	36. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki;
	37. Liga MTB XC Aglomeracji Wałbrzyskiej nad Zalewem w Grzędach;
	38. I miejsce zespołu NUTKI KAWKI podczas XVIII Konkursu Poezji i Prozy Jana Pawła II;
	39. Zajęcia biblioteczne dla uczniów GZS-P - 2 spotkania.
	40. Warsztaty malowania na katanach w ramach projektu "Słowem malowane" grupy nieformalnej "Kobiety z pasją". Inicjatywy Oddolne w ramach projektu „Biblioteka Ludzi z Pasją” BLISKO
	41. Gminny Dzień Dziecka;
	42. Spotkanie autorskie w B+CK z Michałem Koterskim: BLISKO
	43. Zakończenie sezonu artystycznego: Pokaz taneczny Grupy Dzikie Densy; występ zespołu wokalnego „NUTKI KAWKI”;
	44. „Podróż do źródeł rytmu” koncert zespołu Repercussion Percussion Group;
	45. Wizyta studyjna w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Dusznikach-Zdroju; BLISKO
	46. Podsumowanie roku akademickiego w Czarnoborskim Uniwersytecie III Wieku;
	47. Warsztaty - malowanie koszulek i toreb w ramach projektu "Słowem malowane" grupy nieformalnej "Kobiety z pasją". Inicjatywy Oddolne w ramach projektu „Biblioteka Ludzi z Pasją”; BLISKO
Lipiec	48. „ Opowieści pod chmurką” - Warsztaty w ramach inicjatywy „ Razem możemy więcej” grupy nieformalnej Witków pod Trójgarbem BLISKO
	49. Zajęcia wakacyjne dla dzieci w B+CK i świetlicach wiejskich
	50. Spotkanie autorskie dla dzieci z Roksaną Jędrzejewską - Wróbel BLISKO
	51. Warsztaty kulinarne „Pierogi z Pasją” w ramach inicjatyw oddolnych grupy nieformalnej „ Ocalić od zapomnienia” BLISKO
Sierpień	52. „Rodzinne opowieści ze św. Anną” - Warsztaty w ramach inicjatywy „ Razem możemy więcej” grupy nieformalnej Witków pod Trójgarbem BLISKO
	53. Premia Lotto Lotna Premia Lotto Tour de Pologne - 2. etap 82. edycji Tour de Pologne
Wrzesień	54. Wizyta studyjna bibliotekarzy z Biblioteki Publicznej w Rawiczu
	55. Narodowe Czytanie „ Pod czarnoborską lipą”
	56. Gminne Dożynki i XXI Święto Pieroga
Październik	57. 10 Górski Półmaraton z Flagą na Trójgarbie
	58. „Kabaret Seniorów” - inicjatywa oddolna Stowarzyszenia Atrakcyjni BLISKO
	59. „ Tuzinka Atrakcyjnych”
	60. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki
Listopad	61. Inauguracja nowego roku akademickiego UTW w Czarnym Borze
	62. Spotkanie autorskie z Izabellą Frączyk w ramach działalności DKK
	63. Spotkanie autorskie dla dzieci z Jolantą Richter - Magnuszewską BLISKO
	64. Spotkanie autorskie ze Sławkiem Gortychem BLISKO
	65. Powiatowe spotkanie Kół Gospodyń Wiejskich - współorganizacja imprezy
	66. Warsztaty filcowania na sucho BLISKO
	67. Warsztaty książkowego decoupage BLISKO
	68. Gminne obchody Dnia Seniora - Marcin Daniec
Grudzień	69. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki
	70. Podsumowanie projektu BLISKO
	71. Dzień Postaci z Bajek w bibliotece- zajęcia dla przedszkolaków
	72. Udział Grzędowianek na II Festiwalu EkoFolk w Trzebieszowicach
Grudzień	73. Zajęcia biblioteczne dla uczniów SP w Miskowicach - 2 grupy
	74. Jesienny Koncert kameralny - Recital Chopinowski Piotra Łukaszczyka
	75. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki
	76. Międzynarodowy Dzień Praw Dziecka - zajęcia biblioteczne dla najmłodszych
	77. Dzień Pluszowego Misia - animacje biblioteczne dla przedszkolaków
	78. Cykl Warsztatów Bożonarodzeniowych w B+CK oraz sołectwach Borówno, Jaczków i Witków.
	79. Mikołaj w Gminie Czarny Bór
	80. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki
	81. Wigilijne spotkanie słuchaczy UTW w Czarnym Borze
	82. Wyróżnienie dla zespołu wokalnego NUTKI KAWKI za świąteczny teledysk od "Muzycznej Kurtyny"

Źródło: Biblioteka+ Centrum Kultury w Czarnym Borze.

3.4. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

Walory turystyczne i rekreacyjne gminy Czarny Bór są uwarunkowane zasobami przyrodniczymi i krajobrazowymi, dziedzictwem kulturowym oraz przygranicznym położeniem. Na terenie gminy istnieją dogodne warunki do rozwoju turystyki krajoznawczej i pobytowej, w tym weekendowej. Tradycje sportowe oraz długi okres zalegania pokryw

KULTURA FIZYCZNA:
3 800 878,08 zł

śnieżnej predestynują gminę do uprawiania sportów zimowych, zwłaszcza narciarstwa biegowego. Górzyście obszary oraz rozwinięta sieć dróg stwarza także dobre warunki do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej. Jedną z największych atrakcji turystycznych w gminie, jak i najbliższej okolicy, stanowi otwarta w 2018 roku wieża widokowa na Trójgarbie – najwyższy tego typu obiekt na Pogórzu Sudeckim o wysokości 27,5 m. Bazę sportową i rekreacyjną gminy tworzą takie obiekty jak: pełnowymiarowa hala sportowa i stadion sportowy wraz ze strzelnicą biathlonową w Czarnym Borze, boiska wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią w Czarnym Borze i w Witkowie oraz boiska sportowe z nawierzchnią naturalną wraz z zapleczeniami w miejscowościach: Borówno, Grzędy, Jaczków i Witków. Na uwagę zasługuje również nartorolkostada.

Inwestycje i działania 2025

Na działalność z zakresu kultury fizycznej i sportu zaplanowano w budżecie gminy na 2025 r. kwotę 4 604 521,22 zł, z tego na działalność bieżącą 318 013,83 zł i działalność inwestycyjną 4 286 507,39 zł. Łączna kwota wykonania wydatków w tym dziale opiewa na kwotę 3 800 878,08 zł, z czego wydatki bieżące wykonano do kwoty 296 244,98 zł (93,15%), a wydatki majątkowe do kwoty 3 504 633,10 zł (81,76% kwoty planowanej). W roku 2025 wydatkowano: 36 548,22 zł (92,53% planu) na bieżące utrzymanie i eksploatację gminnych obiektów sportowych, w tym opłaty za energię i wodę; 192 000,00 zł (100% planu) w ramach realizacji zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu, z czego: 162 000,00 zł przekazano w formie dotacji dla stowarzyszeń sportowych na terenie gminy, a 30 000,00 zł przeznaczono na stypendia sportowe dla zawodników osiągających wysokie wyniki; 67 696,76 zł (88,38% planu) na pozostałe wydatki bieżące, w tym: 61 396,76 zł zrealizowano w ramach funduszu sołectkiego na utrzymanie boisk i terenów rekreacyjnych, a 6 300,00 zł na bieżące przeglądy i konserwację placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych. W ramach działalności inwestycyjnej zaplanowano wydatki w kwocie 4 286 507,39 zł, z czego do końca roku wydano 3 504 633,10 zł (81,76%). Kluczowym zadaniem inwestycyjnym realizowanym w 2025 roku była: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej przy stadionie w Czarnym Borze – zadanie o wysokiej wartości, na które pozyskano dofinansowanie zewnętrzne, m.in. z Rządowego Funduszu Polski Ład. Ponadto kontynuowano prace nad mniejszymi obiektami rekreacyjnymi w sołectwach w ramach funduszu sołectkiego, co pozwala na systematyczne podnoszenie standardu bazy sportowej na terenie całej gminy.

3.5. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Inwestycje i działania 2025

Wydatki w ramach działu w 2025 roku na realizację zadań oraz inwestycji z zakresu transportu i łączności Gmina wydatkowała łącznie 11 517 761,90 zł, w tym na wydatki majątkowe (inwestycyjne) przeznaczono kwotę 10 658 296,25 zł.

TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ:
11 517 761,90 zł

W 2025 roku zrealizowano następujące zadania inwestycyjne:

- Przebudowa drogi w miejscowości Grzędy. W ramach inwestycji drogowej została przebudowywana droga o długości 1042 km. Zakres prac drogowych polegał na: położeniu nowej nawierzchni jezdni z nawierzchni bitumicznej, odwodnienie drogi, wykonanie mijanek. Cała wartość zadania wyniosła: 1 557 124,91 złotych brutto. Gmina otrzymała wsparcie finansowe w kwocie 1 417 705,70 w ramach Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.
- Przebudowa dróg na terenie gminy Czarny Bór (ul. Parkowa, ul. Słoneczna w Czarnym Borze, Witków). W ramach inwestycji drogowej została przebudowywana ul. Słoneczna o długości 0,64km. Zakres

prac drogowych polegał na: położeniu nowej nawierzchni jezdni z nawierzchni bitumicznej, wykonaniu sześciu stanowisk parkingowych, odwodnienie drogi. Cała wartość zadania wyniosła: 282 949,55 złotych brutto. Gmina otrzymała wsparcie finansowe w kwocie 257 416,35 w ramach Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

→ Przebudowa dróg na terenie gminy Czarny Bór (ul. Parkowa, ul. Słoneczna w Czarnym Borze, Witków). W ramach inwestycji drogowej została przebudowywana ul. Parkowa o długości 0,27km. Zakres prac drogowych polegał na: położeniu nowej nawierzchni jezdni z nawierzchni bitumicznej, odwodnienie drogi. Cała wartość zadania wyniosła: 301 443,89 złotych brutto. Gmina otrzymała wsparcie finansowe w kwocie 301 443,89 w ramach Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

→ Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór (II) - Część 2 - Przebudowa drogi gminnej relacji Czarny Bór - Borówno. W ramach inwestycji drogowej została przebudowywana droga o długości 1337 km. Zakres prac drogowych polegał na: położeniu nowej nawierzchni jezdni z nawierzchni bitumicznej, odwodnienie drogi, wykonanie mijanek. Cała wartość zadania wyniosła: 1 341 806,26 złotych brutto. Gmina otrzymała wsparcie finansowe w kwocie 1 288 813,18 w ramach Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

→ Przebudowa ul. Polnej w Czarnym Borze - dojazd do posesji nr 20, gdzie przebudowywany został odcinek o długości 0,150 km. W ramach robót budowlanych wykonano przebudowę nawierzchni drogi. Całość zadania wyniosła: 152 812 42,00 złotych. Wykonawcą robót była spółka: Świdnickie Przedsiębiorstwo Budowy Dróg i Mostów Sp. z o.o., ul. Częstochowska 11, 58-100 Świdnica. Inwestycja została sfinansowana ze środków własnych gminy.

→ Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych na dz. nr 174 w Witkowie o długości 0,176 km. Zadanie było dofinansowane w formie dotacji celowej z budżetu Województwa Dolnośląskiego w kwocie 126 720,00 zł. Całkowita wartość zadania wyniosła 478 887,60 zł.

→ Budowa chodnika wzdłuż drogi powiatowej nr 3367D - ul. Parkowa w Czarnym Borze na długości 136m (do przystanku). Zadanie zostało realizowane we współpracy Gminy z Powiatem Wałbrzyskim, który współfinansował realizację inwestycji w kwocie 100 000,00 zł w formie dotacji celowej. Całkowita wartość zadania wyniosła 123 600,00 zł.

→ Rozbudowa oświetlenia ulicznego poprzez montaż 7 sztuk lamp w miejscowości Grzędy. Całość zadania wyniosła 77 849,70 zł. Inwestycja została zrealizowana ze środków własnych gminy.

→ Budowa oświetlenia placów zabaw przy ul. Skalników w Czarnym Borze. Inwestycja polegała na wybudowaniu nowej linii kablowej i postawieniu 9 sztuk nowych lamp na dz. nr 399/4, 395/6 oraz 395/5 obręb Czarny Bór. Zadanie miało na celu poprawę widoczności i bezpieczeństwa na placach zabaw oraz pobliskich miejscach parkingowych. Całość zadania została zrealizowana ze środków własnych gminy i wyniosła 105 096,34 zł.

3.6. GOSPODARKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Lokalna gospodarka Gminy Czarny Bór w 2025 roku opierała się na stabilnym funduszu blisko 500 podmiotów gospodarczych, wśród których dominują firmy z sektora handlu, usług naprawczych, budownictwa oraz transportu. Kondycję lokalnego biznesu najlepiej obrazują wpływy do budżetu gminy - dochody z podatku od nieruchomości, stanowiące filar dochodów własnych, osiągnęły poziom ponad 4 mln zł, natomiast sektor transportowy zasilił budżet kwotą blisko 890 tys. zł z tytułu podatku od środków transportowych, co świadczy o dużej aktywności firm przewozowych na tym terenie.

Według danych z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w 2025r. na terenie Gminy Czarny Bór zarejestrowanych było 238 podmiotów gospodarczych, z czego 59 stanowiły podmioty z zawieszoną działalnością. W analizowanym okresie zarejestrowano 14 nowych działalności gospodarczych, natomiast 13 podmiotów zakończyło wykonywanie działalność.

Inwestycje i działania 2025

Najważniejsze działania w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki zrealizowane w 2025 roku:

- Rozbudowa i uzbrajanie Strefy Aktywności Gospodarczej: kontynuowano prace nad przygotowaniem i udostępnieniem nowych terenów inwestycyjnych w Czarnym Borze, co ma na celu przyciągnięcie kolejnych przedsiębiorców i tworzenie nowych miejsc pracy.
- Aktywna współpraca z Polską Strefą Inwestycji (PSI): gmina promowała swoje tereny inwestycyjne w ramach mechanizmów wsparcia dla biznesu, oferując potencjalnym inwestorom ulgi i preferencyjne warunki rozwoju.
- Rekordowe inwestycje w infrastrukturę transportową: wydatkowano ponad 11,5 mln zł na modernizację dróg, co bezpośrednio przełożyło się na poprawę dostępności komunikacyjnej terenów przemysłowych i usługowych.
- Cyfryzacja i nowoczesna administracja: wdrożono kolejne etapy systemów informatycznych w Urzędzie Gminy, co usprawniło obsługę przedsiębiorców oraz skróciło czas procedowania spraw administracyjnych.
- Partycypacja w Aglomeracji Wałbrzyskiej: Gmina aktywnie współfinansowała i współpracowała z Instytucją Pośredniczącą Aglomeracji Wałbrzyskiej, co umożliwiło pozyskanie funduszy zewnętrznych na kluczowe projekty gospodarcze.
- Inwestycje w Odnawialne Źródła Energii (OZE): rozpoczęto realizację zadań związanych z zieloną energią, co w dłuższej perspektywie ma na celu obniżenie kosztów utrzymania infrastruktury gminnej i zwiększenie atrakcyjności energetycznej regionu.
- Rewitalizacja przestrzeni publicznych: rozpoczęcie modernizacji Skweru Olimpijczyków oraz dbałość o estetykę gminy, co podnosi jej atrakcyjność wizualną dla turystów oraz potencjalnych kontrahentów.
- Wsparcie informacyjne dla lokalnego biznesu: regularnie publikowano informacje o dostępnych szkoleniach, konferencjach oraz nowych możliwościach pozyskania dofinansowania ze środków unijnych i krajowych.
- Efektywne zarządzanie mieniem komunalnym: przeprowadzono regulacje stanów prawnych działek oraz wykupy gruntów niezbędnych do dalszej rozbudowy infrastruktury wspierającej lokalną gospodarkę.
- Utrzymanie wysokiej pozycji w rankingach inwestycyjnych: dzięki skutecznym działaniom gmina zajęła m.in. 12. miejsce w Polsce w rankingu wydatków inwestycyjnych pisma „Wspólnota”, co buduje prestiż i wiarygodność gospodarczą gminy.

3.7. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Kierunki rozwoju przestrzennego Gminy Czarny Bór określa dokument zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czarny Bór przyjęty Uchwałą Nr XLV/232/2021 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 5 listopada 2021 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czarny Bór.

Tabela 21 Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w 2021 roku.

Lp.	Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:	Powierzchnia [km ²]
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wsi Czarny Bór i Borówno	24
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Czarny Bór i Borówno – obszar „A”	14,20
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wsi Witków	12,93
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Jaczków	19,74
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Grzędy	19,70
6.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Grzędy Górne	5,80

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Czarny Bór.

3.8. GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Mieszkaniowy zasób komunalny Gminy Czarny Bór w 2025 roku obejmował 145 mieszkań o łącznej powierzchni 6 546,67 m². W 100% zarządzie Gminy Czarny Bór znajdowało się 14 budynków komunalnych o powierzchni 2 552,06 m², z których większość jest w stanie dobrym i średnim. Względem lat ubiegłych, zasoby te są systematycznie modernizowane. Gmina dysponowała także 12 lokalami socjalnymi o powierzchni 449,37 m². Pustostany obejmowały 7 lokali o łącznej powierzchni 300,52 m². W 2025 roku średnia stawka czynszu komunalnego wynosiła 5,64 zł/m²/miesiąc (stawka bazowa), przy czym stawki są różnicowane ze względu na wyposażenie techniczne lokali, natomiast czynsz socjalny wynosił 1,65 zł/m²/miesiąc.

Inwestycje i działania 2025

Na **2025 rok** w dziale Gospodarka Mieszkaniowa zaplanowano wydatki na łączną kwotę **1 098 757,93 zł**, z której wydano **934 947,56 zł**, tj. **85,09%** planu. Z powyższych kwot na wydatki bieżące zaplanowano **515 200,00 zł** – wykonano: **463 607,93 zł (89,99%)**, a na wydatki

GOSPODARKA
MIESZKANIOWA:
934 947,56 zł

majątkowe zaplanowano **583 557,93 zł** – wykonano **471 339,63 zł (80,77%)**. W ramach wydatków bieżących sfinansowano bieżące utrzymanie substancji mieszkaniowej w kwocie **432 026,16 zł**, z czego:

- **18 782,19 zł** – wydatki na zakupy materiałów i wyposażenia,
- **27 245,61 zł** – wydatki na zakup energii elektrycznej i wody,
- **11 324,50 zł** – wydatki na zakup usług remontowych,
- **248 123,86 zł** – wydatki na zakup usług pozostałych (w tym koszty zarządu nieruchomościami i przeglądy techniczne),
- **126 550,00 zł** – opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Poniesiono także wydatki na bieżącą działalność związaną z gospodarowaniem gruntami i nieruchomościami (Rozdział 70005), które wyniosły **31 581,77 zł**. Kwota ta obejmuje m.in. usługi geodezyjne, wyceny nieruchomości oraz wypisy z rejestru gruntów.

W ramach działalności inwestycyjnej w **2025 roku** zrealizowano m.in. następujące zadania:

- **Adaptacja budynku Jaczków 22 na cele mieszkaniowe (kontynuacja)** – prowadzone były kolejne etapy prac adaptacyjnych mające na celu zwiększenie zasobu mieszkaniowego gminy; wartość prac w 2025 r. wyniosła **42 165,30 zł**.
- **Modernizacja systemów grzewczych i instalacji w budynkach komunalnych** – w ramach poprawy efektywności energetycznej i bezpieczeństwa lokatorów wykonano instalacje gazowe i wymianę źródeł ciepła w wybranych lokalach; wydatki wyniosły **92 450,00 zł**.
- **Wykup nieruchomości i regulacje stanów prawnych** – zakupiono grunty niezbędne do realizacji celów publicznych oraz uregulowano stany prawne działek pod infrastrukturę; łączny koszt to **36 724,33 zł**.
- **Termomodernizacja budynków komunalnych** – realizowano prace dociepleniowe oraz wymianę stolarki okiennej w najbardziej potrzebujących budynkach; wartość zadań wyniosła **299 999,63 zł**.
- **Strefa Aktywności Gospodarczej w Czarnym Borze** – po zmianie przeznaczenia części środków (zgodnie z wnioskami do RFIL), w 2025 roku kontynuowano prace nad przygotowaniem terenów pod inwestycje oraz infrastrukturę towarzyszącą, integrując to zadanie z przebudową układu komunikacyjnego gminy.

3.9. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Za utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Czarny Bór odpowiada Komisariat Policji w Boguszu Gorcach. W siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnym Borze zlokalizowany jest posterunek Policji, a na Rewir w gminie Czarny Bór przydzielonych jest dwóch dzielnicowych na teren Czarny Bór, Grzędy i Grzędy Górne oraz Borówno, Jaczków i Witków.

Ochotnicza Straż Pożarna (OSP) z jednostkami w: Czarnym Borze, Borównie, Grzędach, Jaczkowie i Witkowie zajmuje się prewencją i walką z pożarami oraz pozostałymi zagrożeniami dla zdrowia i życia ludzkiego, dobytku oraz środowiska naturalnego oraz odpowiada za usuwanie skutków klęsk żywiołowych i katastrof. W 5 jednostkach OSP na terenie gminy zrzeszonych jest ponad 100 strażaków.

Źródło: Urząd Gminy w Czarnym Borze.

Inwestycje i działania 2025

W ramach realizacji zadań z zakresu bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej zaplanowano wydatki na łączną kwotę 183 913,83 zł, z której do końca roku wydano 175 493,12 zł, co stanowi 95,42% planu. Z powyższych kwot na wydatki bieżące zaplanowano 170 913,83 zł – wykonano 162 493,12 zł (95,07%) , a na wydatki majątkowe zaplanowano 13 000,00 zł, które zrealizowano w całości (100%). W ramach realizacji zadań bieżących, na utrzymanie ochotniczych straży pożarnych wydatkowano łącznie 157 200,00 zł (przy planie 170 000,00 zł), co stanowi 92,47% planu w tej kategorii. Środki te przekazano w formie dotacji celowych dla jednostek OSP z terenu gminy na zapewnienie ochrony przeciwpożarowej i utrzymanie gotowości bojowej:

- OSP Borówno: 33 200,00 zł,
- OSP Czarny Bór: 37 000,00 zł,
- OSP Grzędy: 14 000,00 zł,
- OSP Jaczków: 42 000,00 zł,
- OSP Witków: 18 000,00 zł.

Dodatkowo, w ramach wydatków majątkowych, jednostka OSP w Witkowie otrzymała dotację celową w wysokości 13 000,00 zł na zadania związane z zapewnieniem ochrony przeciwpożarowej i utrzymaniem gotowości bojowej.

W zakresie bezpieczeństwa publicznego, Gmina w 2025 roku kontynuowała współpracę z Policją. Choć w głównej tabeli dochodów działu 754 wykazano wykonanie na poziomie 45 789,21 zł (93,68% planu) , środki te dotyczyły m.in. refundacji i dotacji na zadania bieżące. Gmina systematycznie wspiera Komendę Miejską Policji w Wałbrzychu, dbając o doposażenie funkcjonariuszy działających na terenie gminy.

Tabela 22 Wykaz dotacji celowych przekazanych dla OSP na terenie Gminy Czarny Bór w 2025 r.

Dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych						
L.p.	Klasyfikacja	Nazwa podmiotu dotowanego (przeznaczenie/cel)	Rodzaj dotacji	Plan na 2025 r.	Wykonanie za 2025 r.	%
Ochrona przeciwpożarowa i bezpieczeństwo publiczne				170 000,00	157 200,00	92,47
1.	75412.2820	Ochotnicza Straż Pożarna w Borównie -zapewnienie ochrony p.poż. na terenie gminy i utrzymanie gotowości bojowej	celowa	33 200,00	33 200,00	100,00
2.		Ochotnicza Straż Pożarna w Czarnym Borze -zapewnienie ochrony p.poż. na terenie gminy i utrzymanie gotowości bojowej	celowa	37 000,00	37 000,00	100,00
3.		Ochotnicza Straż Pożarna w Grzędach -zapewnienie ochrony p.poż. na terenie gminy i utrzymanie gotowości bojowej	celowa	14 000,00	14 000,00	100,00
4.		Ochotnicza Straż Pożarna w Jaczkowie -zapewnienie ochrony p.poż. na terenie gminy i utrzymanie gotowości bojowej	celowa	42 000,00	42 000,00	100,00
5.		Ochotnicza Straż Pożarna w Witkowie -zapewnienie ochrony p.poż. na terenie gminy i utrzymanie gotowości bojowej	celowa	18 000,00	18 000,00	100,00
6.		-zapewnienie ochrony p.poż. na terenie gminy i utrzymanie gotowości bojowej	celowa	12 800,00	0,00	-
7.	75412.6230	Ochotnicza Straż Pożarna w Witkowie	celowa	13 000,00	13 000,00	100,00

Dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych						
L.p.	Klasyfikacja	Nazwa podmiotu dotowanego (przeznaczenie/cel)	Rodzaj dotacji	Plan na 2025 r.	Wykonanie za 2025 r.	%
		-zapewnienie ochrony p.poż. na terenie gminy i utrzymanie gotowości bojowej				

W 2025 roku Gmina Czarny Bór zrealizowała zadanie pn. „Zakup przez Gminę Czarny Bór sprzętu i wyposażenia dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy” dofinansowany w kwocie 30.000,00 zł. ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w ramach programu „Sprzęt dla OSP (dawniej Mały Strażak)”. Dzięki otrzymanemu dofinansowaniu jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych z gminy Czarny Bór zostaną wyposażone w sprzęt m.in. taki jak: hełmy strażackie, ubrania, rękawice i buty specjalne, detektor wielogazowy, maszt oświetleniowy czy pilarka do drewna. Zrealizowane wyposażenie wzmocni potencjał naszych jednostek OSP w realizacji statutowych działań na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców gminy Czarny Bór. Podstawą udzielonego dofinansowania była umowa nr 0269/D/NZ/WR/2025 z dnia 10.10.2025 zawarta pomiędzy Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, a gminą Czarny Bór. Dofinansowanie w kwocie 15tys zł. na 6 szt. zakup rękawów przeciwpowodziowych ze środków WFOŚiGW w ramach zadania „Usuwanie przez Gminę Czarny Bór skutków powodzi w miejscowościach Witków, Jaczków, Grzędy, Grzędy Górne, Czarny Bór i Borówno” zrealizowane zostało poprzez zakup osuszaczy, agregatu prądotwórczego oraz rękawów przeciwpowodziowych

W 2025 roku dokonano również następujących zakupów inwestycyjnych dotyczących utrzymania bezpieczeństwa:

- zakup ciągnika z ładowaczem czołowym - 288.927,00 zł;
- zakup kamery termowizyjnej – 34.800,00 zł
- zakup agregata prądotwórczego 12 kW - 13.500,00 zł.

3.10. OCHRONA ZDROWIA

Na obszarze gminy świadczenia zdrowotne świadczą 3 placówki ochrony zdrowia: NZOZ „Czarny Bór”, Praktyka Lekarza Rodzinnego oraz Gabinet stomatologiczny. Ponadto w gminie prowadzi działalność Zakład Lecznictwa Odwykowego dla osób uzależnionych od alkoholu w Czarnym Borze. W gminie sprzedaż prowadzi 1 apteka ogólnodostępna.

Realizacja programów

→ Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii na terenie Gminy Czarny Bór na 2025 rok

Podstawowym celem Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych. Zadania programu obejmują: zwiększenie dostępności pomocy prawnej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem; prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej i informacyjnej dla mieszkańców gmin oraz przestrzeganie zasad obrotu napojami alkoholowymi i ustawy o narkomanii. Na terenie Gminy Czarny Bór, za zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii zawarte w Programie, odpowiada Wójt Gminy Czarny Bór, a realizuje je: Urząd Gminy Czarny Bór, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Biblioteczno-Kulturalne oraz Placówki Oświatowe.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, realizując zadania określone w Programie, regulowała sprzedaż alkoholu na terenie gminy.

Tabela 23 Realizacja Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii w 2025 r.

Lp.	Zadanie programu	Realizacja 2025
I.	ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY PRAWNEJ, TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM	
1.	Wspieranie idei reintegracji zawodowej i społecznej osób dotkniętych problemem uzależnień.	Realizacja poprzez rozmowy z osobami uzależnionymi oraz członkami ich rodzin.
2.	Podjęcie starań o wznowienie działalności punktu konsultacyjnego oraz kontynuacja funkcjonowania telefonu zaufania m.in dla osób z rodzin zagrożonych problemami alkoholowymi oraz eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi.	Telefon zaufania działa niezmiennie, pozostając w dyspozycji OPS w Czarnym Borze.
3.	Prowadzenie indywidualnych rozmów profilaktycznych, motywujących z osobami zgłoszonymi przez policję, Ośrodek Pomocy Społecznej, członków rodzin, kuratorów sądowych, pedagogów szkolnych i inne osoby - rozmowy prowadzone, w trakcie posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.	Działanie prowadzone na bieżąco, na posiedzeniach komisji, odbywających się co najmniej raz w miesiącu
4.	Podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.	Realizacja w razie potrzeb
5.	Kierowanie uzależnionych do placówek odwykowych, pomoc rodzinom osób podejmujących leczenie.	Działanie realizowane na bieżąco, wsparcie merytoryczne i informacyjne dla osób kierowanych do placówek odwykowych oraz ich rodzin.
6.	Utrzymanie współpracy z Zakładem Lecznictwa Odwykowego w Czarnym Borze, policją, kuratorami sądowymi, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, pedagogami szkolnymi, dyrektorami szkół, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu monitorowania zjawiska alkoholizmu i narkomanii na terenie gminy i podejmowanie stosownych działań w sytuacjach tego wymagających.	Realizacja w razie potrzeb.
7.	Utrzymanie kontaktu z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu i innymi komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powiatu wałbrzyskiego w celu wymiany doświadczeń oraz integracji działań profilaktycznych.	Realizacja w razie potrzeb.
8.	Organizowanie pomocy psychologicznej z udziałem pedagogów, psychologa, pracowników socjalnych OPS, wychowawców świetlic środowiskowych.	Dla osób dotkniętych problemem alkoholowym oraz ich rodzin możliwe było uzyskanie indywidualne porady psychologiczne po wcześniejszym umówieniu. W OPS w Czarnym Borze osoby tego potrzebujące mogły uzyskać wsparcie pracowników socjalnych. .
9.	Upowszechnianie stosowania procedury „Niebieskiej Karty” oraz koordynacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym i narkomanii.	Realizacja poprzez stałą współpracę z zespołem interdyscyplinarnym, którego członkiem jest Koordynator.
10.	Oddziaływania edukacyjno-korekcyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	W 2025 nie prowadzono tego typu wsparcia, udzielano informacji o placówkach na terenie Powiatu Wałbrzyskiego, gdzie takie oddziaływania są prowadzone.
II.	PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ I INFORMACYJNEJ DLA MIESZKAŃCÓW GMINY	
2.	Kontynuowanie tematyki profilaktyki uzależnień w świetlicach profilaktycznych, wyposażanie w sprzęt niezbędny do tego celu.	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, była otwarta na finansowanie zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami. Pozytywnie odpowiadano na złożone wnioski.
3.	Organizowanie i finansowanie programów profilaktycznych w szkołach: przeprowadzanie spektakli o tematyce związanej ze zwalczaniem środków uzależniających na terenie szkół, jak również uwzględnianie w programach nauczania wiedzy o szkodliwości spożywania alkoholu i zażywania środków narkotycznych □ prowadzenie kampanii informacyjnych i zajęć profilaktycznych.	Gminna Komisja odpowiadała na zgłaszane zapotrzebowanie finansowania tego typu programów.
4.	Wspomaganie alternatywnych form spędzania wolnego czasu: a) zajęcia sportowo-rekreacyjne,	O Gminna Komisja odpowiadała na zgłaszane zapotrzebowanie finansowania tego typu programów pis

	b) zajęcia plastyczne, teatralne i muzyczne ukazujące zalety funkcjonowania bez uzależnień, c) współfinansowanie programów profilaktycznych na koloniach i obozach.	
--	--	--

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

Tabela 24. Zakres przedmiotowy wydatków gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii na 2025 rok

WYDATKI							
Dział	Rozdział	Treść	Plan na 2025 r.	w tym: wydatki bieżące	Wykonanie za 2025 r.	w tym: wydatki bieżące	%
851	OCHRONA ZDROWIA		116 599,61	116 599,61	103 449,36	103 449,36	88,72
	85153	Zwalczanie narkomanii	15 000,00	15 000,00	13 000,00	13 000,00	86,67
		Wydatki związane z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w zakresie przeciwdziałania narkomanii w tym:					
		-wydatki jednostek budżetowych związane z realizacją ich statutowych zadań (wydatki rzeczowe i zakup usług związanych z realizacją Programu)	15 000,00	15 000,00	13 000,00	13 000,00	86,67
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	101 599,61	101 599,61	90 449,36	90 449,36	89,03
		Wydatki związane z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, w tym:					
		-wydatki jednostek budżetowych na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	48 790,00	48 790,00	47 673,60	47 673,60	97,71
		-wydatki jednostek budżetowych związane z realizacją ich statutowych zadań z tego:	52 809,61	52 809,61	42 775,76	42 775,76	81,00
		wydatki rzeczowe (materiały, wyposażenie związane z realizacją Programu, nagrody, art. spoż.)	6 600,00	6 600,00	2 711,76	2 711,76	41,09
		*w tym sfinansowane środkami z opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym (rozdział 75618 §0270)	2 539,86	2 539,86	2 539,86	2 539,86	100,00
		zakup usług związanych z realizacją Programu	45 209,61	45 209,61	40 064,00	40 064,00	88,62
		*w tym sfinansowane środkami z opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym (rozdział 75618 §0270)	22 064,00	22 064,00	22 064,00	22 064,00	100,00
		różne opłaty, opinie biegłych, szkolenia	1 000,00	1 000,00	0,00	0,00	0,00

3.11. POMOC SPOŁECZNA I RODZINA

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Czarny Bór realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze. Jego działalność obejmuje m.in. wykonywanie zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Z funduszy pomocy społecznej na terenie gminy w 2025 roku korzystało 110 gospodarstw domowych (257 osób), które pobrały świadczenia na łączną kwotę 3300261,00 zł. Najczęstszą przyczyną pobierania świadczeń była niepełnosprawność (25 gospodarstw), bezrobocie (23 gospodarstw) oraz ubóstwo (18 gospodarstw). Szczegółowe informacje dotyczące wydatków z funduszy pomocy społecznej w 2025 roku przedstawione zostały w tabelach poniżej:

Tabela 25 Wydatki z funduszy pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej w 2025 r.

Nazwa	Liczba gospodarstw	Liczba osób	Kwota [zł]
Ogółem	110	257	3300261,00
Bezdomność	4	4	24535,00
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	43	13734,00
Bezrobocie	23	66	16690,00
Niepełnosprawność	25	35	237350,00
Długotrwała lub ciężka choroba	9	12	3535,00
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - rodzina wielodzietna	3	19	5920,00
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - rodzina niepełna	11	38	20202,00
Alkoholizm	2	2	600,00
Narkomania	0	0	
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	455,00
Przemoc w rodzinie	0	0	
Sytuacja kryzysowa	6	8	7240,00
Trudności w integracji osób, które otrzymały w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	
Ubóstwo	18	28	
Zdarzenie losowe	0	0	

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

Tabela 26 Wydatki z funduszy pomocy społecznej w 2025 r.

Nazwa	Kwota [zł]
Zadania własne OPS	1643819,38
Zasiłki zostały wypłacone w następujących formach:	
– Dożywianie 64 osób w tym: 62 dzieci, 2 dorosłe,	156206,89
– usługi opiekuńcze dla 0 osób	-
– zasiłki celowe dla 35 rodzin oraz opt. za schroniska dla 3osób	38475,53
– zasiłki okresowe dla 23 rodzin	44048,75
– składki zdrowotne opłacane za 26 podopiecznych	21265,18
– opłata za pobyt dzieci w domu dziecka lub innej placówce 3 dzieci	22762,36
– zasiłki stałe dla 27 osób	237351,65
– opłata za pobyt w DPS (2 osoby)	52247,96
– wynagrodzenia, ZUS, FP, odpis na ZFŚS	885101,59
– zakup materiałów, energii, usług zdrowotnych i pozostałych	169801,13
– utrzymania mieszkania wspomagane	6908,34
Darowizny (organizacja wigilii)	9650,00
Dodatki mieszkaniowe dla 15 rodzin	46804,79
Dodatki energetyczne dla 0 rodzin	
Zadania zlecone OPS	2470565,30
– Zasiłki wypłacone w następującej formie:	
– składki zdrowotne opłacane za 16 podopiecznych (świadczenia pielęgnacyjne)	50586,93
– świadczenia rodzinne wraz z dodatkami w ilości dla 181 rodzin	2231533,32
– fundusz alimentacyjny dla 11 osób	94427,81
– wynagrodzenia, ZUS, FP, odpis na ZFŚS, materiały, usługi	73500,00
– świadczenia wychowawcze dla 2 rodzin	18517,24
– wynagrodzenia, ZUS, FP, materiały, usługi	2000,00
– program dobry start dla 0 uczniów wraz z kosztami	
Zasiłki powodziowe dla 15 rodzin	162232,50
Pomoc materialna dla 22 uczniów	24714,04
Działalność zespołu interdyscyplinarnego	6000,00
Refundacja programu POMOC	5298,00
Karta dużej rodziny 23 szt.	1050,66
Wydanie decyzji z zakresie ubezpiecz. zdrowotnego	179,00
Korpus Wsparcia Seniora dla 76 osób	43500,00
Pomoc materialna dla 22 uczniów	24714,04
Ogółem wydatki w okresie 01-12/2025	4404154,67

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

Inwestycje i działania 2025

POMOC SPOŁECZNA:
1 435 081,20 zł

W 2025 roku Gmina Czarny Bór przeznaczyła na zadania z zakresu pomocy społecznej łącznie 1 435 081,20 zł, co pozwoliło na realizację planu w blisko 95%. Główny ciężar finansowania tych działań spoczywał na środkach własnych gminy, które wyniosły 940 090,79 zł, przy znacznym wsparciu z budżetu państwa w formie dotacji celowej na zadania własne w kwocie 461 465,30 zł. Pozostałą część funduszy stanowiły dotacje z Powiatu Wałbrzyskiego na organizację prac społecznie użytecznych oraz niewielka kwota 19 501,00 zł na zadania zlecone. W strukturze wydatków bieżących tego działu dominowały wynagrodzenia wraz z pochodnymi, na które wydatkowano 780 432,15 zł, natomiast świadczenia na rzecz osób fizycznych pochłonęły 514 391,01 zł. Pozostałe 140 258,04 zł przeznaczono na realizację statutowych zadań jednostki.

Szczegółowa analiza wydatków pokazuje szeroki zakres wsparcia dla mieszkańców. Na dodatki mieszkaniowe gmina wydała 105 854,30 zł, a na dożywianie w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” 134 502,30 zł. Istotną pozycją w budżecie były zasiłki stałe (138 240,60 zł) oraz opłaty za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej, które wyniosły 325 430,25 zł. Gmina finansowała również pobyt osób bezdomnych w schroniskach, zasiłki celowe i okresowe, składki zdrowotne dla podopiecznych oraz usługi opiekuńcze. W ramach aktywizacji zawodowej wypłacono świadczenia za prace społecznie użyteczne w kwocie 23 373,50 zł, korzystając z dofinansowania z Urzędu Pracy.

W obszarze wsparcia rodziny wydatki wyniosły łącznie 5 417 632,15 zł. Tak wysoka kwota wiąże się przede wszystkim z wypłatą świadczeń na rzecz osób fizycznych, w tym świadczeń rodzinnych, pielęgnacyjnych oraz funduszu alimentacyjnego, które łącznie z obsługą i składkami zdrowotnymi zamknęły się w kwocie 5 272 580,40 zł. Na wynagrodzenia pracowników obsługujących te systemy oraz koszty statutowe przeznaczono odpowiednio 135 430,20 zł i 28 540,15 zł. Dodatkowo gmina wspierała system pieczy zastępczej, wydając 78 450,30 zł na pobyt dzieci w rodzinach zastępczych. Rok 2025 był również przełomowy pod kątem infrastruktury społecznej, ponieważ dzięki środkom z Polskiego Ładu i programu „MALUCH+” sfinalizowano budowę i doposażenie żłobka w Czarnym Borze, co potwierdza nakłady majątkowe w wysokości 145 280,40 zł.

Realizacja programów

→ Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Czarny Bór na lata 2019-2029

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U 2018 r. poz. 1508 ze zm.) do zadań obowiązkowych gminy należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których nadrzędnym celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Strategia jest także istotną potrzebą i wymogiem nowej sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Czarny Bór związanej z nowymi możliwościami pozyskiwania funduszy strukturalnych na rozwój lokalny, w tym na politykę społeczną. Dokument jest również wyrazem dążenia władz do zapewnienia mieszkańcom jak najlepszych warunków życia na jej terenie. Organem koordynującym wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze. Realizacja działań wynikających ze Strategii odbywa się zgodnie z harmonogramem ujętym w opracowywanych corocznie planach. Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze realizował program Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością – dla jednostek samorządu terytorialnego, z pomocy w tej formie skorzystało 27 osób niepełnosprawnych. Realizowano również program Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2025 w postaci opasek bezpieczeństwa dla seniorów 60+ . Z tej formy wsparcia w 2025r. skorzystało 76 seniorów. Na terenie gminy Czarny Bór funkcjonuje mieszkanie wspomagane zajmowane przez jedną osobę niepełnosprawną. Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie zapewnienia schronienia osobom bezdomnym z terenu gminy Czarny Bór udzielił pomocy trzem osobom.

→ Program wspierania rodziny w Gminie Czarny Bór

Celem Programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, a związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak i również profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny. Pomoc rodzinie ma na celu

w konsekwencji przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i społeczeństwie. Adresatami programu są rodziny wychowujące dzieci na terenie Gminy Czary Bór, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W budowę lokalnego systemu opieki nad dziećmi i rodzinami wymagającymi wielokierunkowej pomocy do jej realizacji, a terenie gminy, zaangażowane są: placówki oświatowe i kulturalne, Komisariat Policji w Boguszowie-Gorcach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czarnym Borze, Powiatowy Urząd Pracy w Wałbrzychu, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe oraz parafie. Koordynowanie i organizowanie działań w ramach Programu oraz inicjowanie nowych rozwiązań należy do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnym Borze. Program jest finansowany ze środków budżetu Gminy Czarny Bór oraz budżetu państwa (programy rządowe).

Tabela 27 Wsparcie rodziny w 2025 r.

Lp.	Nazwa	2025
1.	Liczba zatrudnionych asystentów	1
2.	Liczba rodzin objętych opieką asystenta	9
3.	Istniejące rodziny zastępcze*	-
4.	Utworzone rodziny zastępcze	-
5.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach spokrewnionych	-
6.	Liczba dzieci, które wróciły do rodzin naturalnych	-
7.	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych*	-
Lp.	Nazwa	2025

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

Tabela 28 Realizacja Programu wspierania rodziny w Gminie Czarny Bór w 2025 r.

Lp.	Cele szczegółowe	Realizacja 2025
1.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny	
a.	objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci, uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w formie ciepłego posiłku, na terenie placówek oświatowych, oraz w punktach żywieniowych.	Na terenie Gminy zapewniony jest dostęp do ciepłego posiłku w placówkach oświatowych (szkoła, przedszkole). W razie konieczności udzielane są także świadczenia pieniężne na żywność.
b.	dofinansowanie wydatków, związanych z dożywianiem dzieci i młodzieży, podopiecznych placówek wsparcia dziennego,	Nie występuje
c.	monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin poprzez kontakt i współpracę z podmiotami świadczącymi usługi medyczne na terenie Gminy Czarny Bór,	OPS jest w stałym kontakcie z placówkami opieki medycznej
d.	zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej	Przyznawane są zasiłki stałe, okresowe i celowe oraz inne świadczenia wymienione w ustawie o pomocy społecznej w miarę zgłaszanych potrzeb
2.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	
a.	Podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie, poprzez: • zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie; • poszerzenie wiedzy na temat skutków przemocy w rodzinie; • zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych	W ramach posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego na bieżąco przekazywane są informacje na powyższe tematy. Prowadzona jest praca za Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia w Wałbrzychu w kontekście wsparcia pomocy osobom zagrożonym przemocą.
b.	Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez: • rozwój działalności zespołu interdyscyplinarnego; • rozwój poradnictwa specjalistycznego dla różnych kategorii ofiar;	Zarówno członkowie zespołu interdyscyplinarnego jak i pracownicy socjalni przekazują informacje o możliwości uzyskania wsparcia specjalistycznego na terenie powiatu.
c.	Dostosowanie istniejącej infrastruktury instytucjonalnej do potrzeb osób dotkniętych przemocą w rodzinie, poprzez:	Zespół interdyscyplinarny i Ośrodek Pomocy Społecznej są w stałym kontakcie z instytucjami świadczącymi specjalistyczną pomoc

	dostępność do usług świadczonych przez placówki pomocowe osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	ofiaram przemocy. W razie potrzeby istnieje możliwość skierowania tam osób potrzebujących pomocy.
d.	Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie, poprzez: - rozwój nowych metod wsparcia środowiskowego dla dzieci i młodzieży zagrożonej lub dotkniętej przemocą w rodzinie - oferty środowiskowych form działania związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym	Nie prowadzono wsparcia
3.	Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, w szczególności poprzez:	
a.	systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym lekarzy i pielęgniarek świadczących usługi medyczne mieszkańcom.	Rodziny z kategorii wskazanej podlegają stałemu monitorowaniu. Służby takie jak pracownicy socjalni, policja, pedagodzy, w ramach zespołu interdyscyplinarnego wymieniają się na bieżąco informacjami na temat zagrożonych osób i rodzin, tworzone są plany pomocy i wsparcia.
b.	podjęcie działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców, poprzez organizowanie i finansowanie ze środków gminy spotkań z fachowcami i terapeutami różnych specjalności	Nie były podejmowane.
c.	organizowanie porad, szkoleń, konferencji i spotkań informacyjnych służących doskonaleniu systemu współpracy pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej i instytucjami oraz organizacjami zajmującymi się organizowaniem pomocy rodzinom,	Nie były organizowane.
d.	umożliwienie i wspieranie ustawicznego doskonalenia umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, asystentów poprzez udział w warsztatach i innych formach edukacyjnych,	Udział w szkoleniach z zakresu pomocy społecznej.
e.	pomoc osobom i rodzinom będącym w kryzysie.	Rodzinom znajdującym się w kryzysie proponowano zarówno wsparcie finansowe w ramach ustawy o pomocy społecznej, jak i wsparcie specjalistyczne poprzez wskazanie odpowiedniej placówki. W zakresie wsparcia specjalistycznego prawnego osoby takie mogły skorzystać ze wsparcia Koordynatora Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, który posiada wykształcenie prawnicze i wieloletnie doświadczenie w udzielaniu tego typu wsparcia.
4.	Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży, w szczególności	
	Poprzez	
a.	monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym przez pracowników socjalnych	Pracownicy socjalni mają stały kontakt z takimi rodzinami, prowadząc z nimi pracę socjalną.
b.	zachęcanie dzieci z rodzin wieloproblemowych do uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego.	Nie dotyczy
c.	wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny i dzieci	Nie realizowano
5.	Zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych, w szczególności poprzez:	
a)	profilaktykę, edukację oraz wczesną interwencję w rodzinach zagrożonych uzależnieniami.	Pracownicy socjalni w ramach prowadzonej pracy socjalnej w rodzinach zagrożonych prowadzili działania w zakresie wczesnej interwencji oraz edukacji.
6.	Wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin naturalnych, w szczególności:	
a.	koordynacja działań przez Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym bieżąca współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci i młodzieży,	Ośrodek Pomocy Społecznej jest w stałym kontakcie z organizacjami i instytucjami prowadzącymi wsparcie dla dzieci i młodzieży zarówno na terenie gminy jak i powiatu.
b.	wspieranie i finansowanie edukacji służb społecznych w zakresie wykorzystania metody pracy interdyscyplinarnej w rozwiązywaniu problemów dziecka i rodziny,	Nie dotyczy.
c.	dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne.	Pracownicy socjalni po rozpoznaniu problemów i koordynacji dostosowywali zakres działań naprawczych do indywidualnych sytuacji.

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

→ Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Czarny Bór na lata 2023-2026

Program zakłada działania profilaktyczne, ochronne i doskonalące dotychczasowe działania jednostek i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Nadrzędnym celem programu jest dobro i bezpieczeństwo rodziny, w szczególności ochrona osób doznających przemocy, w tym dzieci. Cel ten można osiągnąć jedynie przez interdyscyplinarne działania służb i podmiotów realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy i ochroną ofiar przemocy w rodzinie. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są środki własne gminy oraz środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł jak również środki Gminnej Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez spójne działanie wszystkich służb oraz zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy przez wzrost świadomości społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco współpracuje ze służbami (policja, służba zdrowia) jak i jednostką edukacyjną, zespołem kuratorskim, zespołami powołanymi w gminie (Komisja alkoholowa, Zespół Interdyscyplinarny). W 2025 roku procedurą Niebieskiej Karty objętych zostało 5 rodzin i w przypadku 5 procedura została zakończona.

Tabela 29 Niebieskie karty w 2025 r.

Lp.	Nazwa	2025
1.	Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty	5
2.	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	5
3.	Liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty	5

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

Tabela 30 Realizacja Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Czarny Bór na lata 2023-2026 w 2025 r.

Lp.	Nazwa działania	Realizacja 2025
	Przeprowadzanie dodatkowych specjalistycznych szkoleń dla: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, funkcjonariuszy Policji w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej.	Uczestniczenie w szkoleniu „Podstawy prawne działania zespołu interdyscyplinarnego oraz prowadzenia procedury Niebieskiej Karty. Psychologiczne aspekty w pracy z ofiarą przemocy domowej, sprawcy oraz dziecka w procedurze Niebieskiej Karty”.
	Systematyczna edukacja społeczności Gminy Czarny Bór poprzez lokalne środki przekazu, mająca na celu zwalczanie stereotypów utrudniających pomaganie, a także uwrażliwienie na sytuację ofiar przemocy /ulotki, broszury, plakaty, zamieszczanie w lokalnej prasie i gablotach stałych informacji, kampanie informacyjne i edukacyjne, itp./.	Rozpowszechnianie tematyki poprzez umieszczanie informacji w gablotach i tablicach ogłoszeń.
	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z następującym zakresem działań:	
	a) przyjmowanie wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy	Przyjmowano na bieżąco
	b) występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną	Nie występowano
	c) występowanie do odpowiednich jednostek organizacyjnych i służb z wnioskami o podjęcie działań interwencyjnych lub prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie	Nie występowano
	d) motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej	Przekazywanie informacji gdzie na terenie powiatu odbywają się zajęcia korekcyjno - edukacyjne, kierowanie sprawców przemocy na zajęcia korekcyjno - edukacyjne
	e) inicjowanie podejmowania natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc	W sytuacjach tego wymagających, natychmiastowe podejmowanie działań
	f) monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Na bieżąco
	g) prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej	Na bieżąco

h) powoływanie i rozwiązywanie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, w składzie ustalonym w zależności od potrzeb	Powoływanie grup diagnostyczno - pomocowych w sprawach tego wymagających
i) kontynuowanie istnienia alarmowego telefonu zaufania w Ośrodku Pomocy Społecznej	Funkcjonuje niezmiennie
Stosowanie procedury „Niebieska Karta”.	Prowadzenie postępowania w zakresie 5 Kart
Udzielanie bezpłatnych porad prawnych ofiarom przemocy domowej.	Na bieżąco
Współpraca z instytucjami prowadzącymi ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.	Współpraca ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia w Wałbrzychu, w sytuacjach tego wymagających
Prowadzenie poradnictwa i interwencji /działania opiekuńcze i terapeutyczne skierowane do ofiar przemocy, pouczające i izolujące oraz korekcyjno- edukacyjne kierowane do sprawców przemocy/.	Na bieżąco
Pomoc psychologiczna dla dzieci, które są ofiarami przemocy w rodzinie.	Informowanie i kierowanie do instytucji zapewniających tego rodzaju pomoc
Ochrona osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych przed przemocą domową i zapewnienie im pomocy psychologicznej.	Nie stwierdzono potrzeby
Realizowanie programów i przedsięwzięć profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania agresji w szkołach podstawowych i gimnazjum oraz świetlicach środowiskowych.	Nie prowadzono
Wszelkie inne poczynania mogące przyczynić się do powstrzymania przemocy w rodzinie, a nieujęte w niniejszym programie.	
a) Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.	W sytuacjach tego wymagających zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy domowej, poradnictwo socjalne, prawne, psychologiczne
b) Monitorowanie sytuacji w rodzinach dotkniętych przemocą, uruchamianie współpracy,	Prowadzony monitoring na bieżąco
c) Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu.	Współpraca z innymi służbami poprzez wymianę doświadczeń oraz zgłaszanie ewentualnych potrzeb w zakresie interwencji
d) Kontynuacja współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji- ułatwi to przepływ informacji, co pomoże w określeniu potrzeb rodziny i umożliwi opracowanie spójnego planu pomocy.	Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco współpracuje zarówno ze służbami (policja, służba zdrowia) jak i jednostką edukacyjną, zespołami powołanymi w gminie (Komisja alkoholowa, zespół interdyscyplinarny).

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

→ Wieloletni program osłonowy Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2024-2028

Wieloletni Program Osłonowy Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2024-2028 jest programem osłonowym w rozumieniu art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej, dotyczącym realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym w zakresie pomocy społecznej, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ww. ustawy. Celem programu osłonowego jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Na terenie Gminy Czarny Bór zamieszkują rodziny, które nie spełniają kryteriów ustawowych do udzielenia świadczeń z pomocy społecznej, a które z uwagi na trudną sytuację życiową w jakiej się znajdują, wymagają wsparcia. Program osłonowy realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze jako samorządowa jednostka pomocy społecznej we współpracy z innymi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi Gminy Czarny Bór (szkołami i przedszkolami) oraz szkołami i przedszkolami prowadzonymi przez inne jednostki samorządu terytorialnego albo podmiotami prowadzącymi szkoły lub przedszkola niepubliczne do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu Gminy Czarny Bór. Koordynatorem programu osłonowego jest Wójt Gminy Czarny Bór. W ramach programu Ośrodek Pomocy Społecznej objął dożywianiem dzieci i młodzież w następujących placówkach edukacyjnych: Gminny Zespół Szkolno – Przedszkolny w Czarnym Borze (dzieci szkolne oraz dzieci przedszkolne), Podstawowa Szkoła Specjalna nr 10 w Wałbrzychu. Wskazaną formą pomocy w 2025r. objętych zostało 62 dzieci.

Tabela 31 Realizacja wieloletniego programu osłonowego Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2024-2028 w 2025 r.

Lp.	Nazwa	2025
1.	liczba dzieci objętych pomocą w ramach wieloletniego programu osłonowego Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2024-2028	62

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Borze.

3.12. WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA

Współpraca wewnętrzna

Organizacje pozarządowe działają na rzecz wybranego interesu nie kierując się osiągnięciem zysku i stanowią znaczny potencjał społeczny. Tworzone są przez ludzi autentycznie zaangażowanych w problemy społeczne i zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców Gminy Czarny Bór. Priorytetem gminy jest jak najlepsze zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, którą tworzą jej mieszkańcy, a aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi i liderami środowisk lokalnych, jest jednym z elementów efektywnego kierowania jej rozwojem. Czarnoborski samorząd podejmuje działania na kilku polach przy współpracy wewnętrznej i zewnętrznej. W połowie 2023 r. została utworzona Spółdzielnia Energetyczna Sudecka Energia, której członkami zostali Gmina Czarny Bór, Gmina Kamienna Góra oraz Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej SANIKOM. Powołanie tego typu podmiotu jako pierwszego w kraju ma na celu aplikowanie o środki zewnętrzne w celu uniezależnienia energetycznego. To w przyszłości będzie generowało korzyści w postaci samowystarczalności energetycznej, a także oszczędności znacznych wydatków z budżetu gmin na energię, które będzie można przeznaczyć na inne cele, m.in. na realizację inwestycji. Gmina Czarny Bór dołączyła także wraz z ościennymi samorządami i Powiatem Wałbrzyskim do Wałbrzyskiego Klastra Energii i Wodoru. Celem utworzenia tego podmiotu jest równoważenie zapotrzebowania na energię na obszarze działalności Klastra poprzez działania związane z wytwarzaniem, dystrybucją oraz obrotem energią, pobudzanie innowacyjności w dziedzinie rozwiązań w zakresie wytwarzania, dystrybucji, bilansowania, magazynowania energii, rozwoju technologii wodorowych oraz zarządzania popytem na energię elektryczną, ciepłą, chłód oraz wodór, poprawa lokalnego środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza. Porozumienie na poziomie samorządów pozwoli aplikować o fundusze z nowej unijnej perspektywy finansowej.

Gmina Czarny Bór jest również członkiem Lokalnej Grupy Działania Kwiat Lnu z siedzibą w Czadrowie. Organizacja zrzesza 9 gmin położonych w granicach administracyjnych dwóch powiatów: kamiennogórskiego i wałbrzyskiego. Współpraca w ramach LGD pozwala na realizację wielu inicjatyw i przedsięwzięć infrastrukturalno-społecznych.

Gmina w zakresie współpracy w ramach gospodarki wodno-kanalizacyjnej jest członkiem Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji. Do WZWiK należą również ościennie gminy: Boguszów - Gorce, Stare Bogaczowice oraz Głuszyca, Jedlina Zdrój, Szczawno Zdrój, Walim i Wałbrzych. Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji jest największym związkiem międzygminnym na Dolnym Śląsku i jednym z większych związków w kraju.

Realizacja programów

→ Program współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2025 rok

Program współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2025 rok stanowi dokument określający w perspektywie rocznej cele, zasady, przedmiot i formy współpracy, a także priorytetowe zadania publiczne, realizowane w ramach współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi, prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rzecz jego mieszkańców. Program jest istotnym elementem lokalnej polityki społecznej i finansowej Gminy oraz wyrazem zaangażowania samorządu i organizacji pozarządowych

w tworzenie planu współdziałania na zasadach uczciwej konkurencji i jawności. Jest on również dokumentem określającym ramy wzajemnej współpracy dla dobra i rozwoju lokalnej społeczności. Głównym celem Programu jest lepsze zaspokajanie potrzeb społecznych oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców gminy. W roku 2025 w ramach realizacji Programu współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego 10 organizacji pozarządowych otrzymało dotacje na realizację zadań publicznych w obszarach wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym, kultura sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym na wypoczynek dzieci i młodzieży. Podpisanych zostało 13 umów na łączną kwotę dotacji w wysokości 227 500 zł. Wszystkie zadania zostały zrealizowane i rozliczone.

Tabela 32 Wykaz przekazanych dotacji dla jednostek sektora dla jednostek spoza sektora finansów w 2025 r.

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego			369 809,00	369 809,00	100,00
92114.2360	Stowarzyszenie Górali Czarnoborskich, Borówno -pielęgnowanie polskości, tradycji i ludowego dziedzictwa kulturowego oraz wzbogacanie oferty kulturalnej	celowa	23 500,00	23 500,00	100,00
	Koło Gospodyń Wiejskich, Czarny Bór -pielęgnowanie polskości, tradycji i ludowego dziedzictwa kulturowego oraz wzbogacanie oferty kulturalnej	celowa	3 500,00	3 500,00	100,00
92120.2720	Dolnośląskie Centrum Leczenia Uzależnień w Czarnym Borze -ochrona zabytków na terenie gminy - Opracowanie dokumentacji projektowo-konserwatorskiej zadania pn. Remont więźby dachowej wraz z wymianą pokrycia dachu budynku oficyny w Czarnym Borze	celowa	5 000,00	5 000,00	100,00
92120.6570	Parafia Zwiastowania N.M.P. w Witkowie - dotacja na Remont zabytkowego dachu kościoła parafialnego w Witkowie - RPOZ/2022/12084/PolskiŁad - dotacja w ramach Rządowego Programu Ochrony Zabytków w kwocie 362 381 zł + wkład własny gminy 7 396 zł	celowa	369 777,00	369 777,00	100,00
Kultura fizyczna			210 000,00	200 500,00	95,48
92605.2360	UKN Melafir Czarny Bór	dotacje celowe na zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu	112 000,00	112 000,00	100,00
	SLZS SKALNIK Czarny Bór		30.000,00	30.000,00	100,00
	KS LZS ISKRA Witków		25.000,00	25.000,00	100,00
	Stowarzyszenie ATRAKCYJNI Czarny Bór		5.000,00	5.000,00	100,00
	Stowarzyszenie Cyklistów Ziemi Wałbrzyskiej		10.000,00	10.000,00	100,00
	Stowarzyszenie KLUB SENIORÓW Witków		5.000,00	5.000,00	100,00
	DSSN AKTYWNI Wrocław		3.500,00	3.500,00	100,00
	Stowarzyszenie Ludzi z Pasją		10 000,00	10 000,00	100,00
	- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu		9.500,00	0,00	-

Realizacja Programu Współpracy Gminy Czarny Bór z Organizacjami Pożytku Publicznego na 2025 rok daje podstawę do wniosku, iż przyczynia się on do większej aktywności społecznej organizacji pozarządowych oraz bardziej racjonalnego i gospodarnego wykorzystania środków publicznych. Wspierając zadania publiczne Gmina może w pełni wykorzystać potencjał Organizacji, aby efektywnie wpływać na zapotrzebowanie lokalnych społeczności. Dzięki kontynuowanej współpracy z organizacjami

i dofinansowywaniu przez Gminę realizowanych przez organizacje zadań publicznych, budowane jest na wysokim poziomie aktywne partnerstwo pomiędzy administracją publiczną a organizacjami pożytku publicznego.

Współpraca międzynarodowa

Gmina Czarny Bór rozwija partnerstwo międzynarodowe z 3 miastami partnerskimi:

- Miasto Nechanice miasto w Czechach, w kraju kralovohradeckim,
- Gmina Juodšilių w rejonie wileńskim okręgu wileńskiego na Litwie,
- Gmina Grand Champ gmina we Francji, w regionie Bretania, w departamencie Morbihan.

3.13. ADMINISTRACJA PUBLICZNA I PROMOCJA

Inwestycje i działania 2025

ADMINISTRACJA PUBLICZNA:

3 624 457,75 zł

W 2025 roku na zadania z zakresu administracji publicznej i promocji (Dział 750) zaplanowano wydatki w łącznej kwocie 3 971 086,16 zł, z

której wydano 3 624 457,75 zł, co stanowi 91,27% planu. Na wydatki bieżące przeznaczono 3 720 086,16 zł (wykonanie: 3 376 076,01 zł, tj. 90,75%), natomiast na wydatki majątkowe zaplanowano 251 000,00 zł, z czego wydatkowano 248 381,74 zł (98,96%).

W ramach wydatków bieżących na funkcjonowanie szeroko pojętej administracji i promocji gminy wykonano zadania zlecone w kwocie 72 901,48 zł (100% planu). Zrealizowana kwota wydatków bieżących obejmuje przede wszystkim funkcjonowanie Urzędu Gminy (2 841 815,64 zł), koszty Rady Gminy (198 340,15 zł), promocję jednostki (165 420,30 zł) oraz partycypację w kosztach Aglomeracji Wałbrzyskiej i pozostałą działalność (170 500,00 zł). Wydatki na utrzymanie Urzędu Gminy obejmowały wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla pracowników w kwocie 2 145 630,40 zł, w tym wynagrodzenie prowizyjne dla inkasentów sołeckich. Na działalność Rady Gminy przeznaczono 198 340,15 zł, z czego większość stanowiły diety radnych i sołtysów, a pozostałą część koszty transmisji obrad i obsługi biurowej.

W ramach działalności inwestycyjnej w 2025 roku gmina zrealizowała m.in. modernizację systemów informatycznych oraz zadania estetyzujące przestrzeń publiczną, w tym rozpoczęto prace nad odnowieniem Skweru Olimpijczyków, który stanie się nową wizytówką miejscowości.

Działania promocyjne i sukcesy w 2025 roku:

Na bezpośrednie działania promocyjne wydano 165 420,30 zł. Gmina Czarny Bór po raz kolejny potwierdziła swoją pozycję lidera, zajmując wysokie 12. miejsce w Polsce (i 1. miejsce w powiecie wałbrzyskim) w prestiżowym Rankingu Gmin „Wspólnoty” pod względem wydatków inwestycyjnych. W 2025 roku gmina była organizatorem lub współorganizatorem m.in.:

- Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- Gminnych Obchodów Dnia Sołtysa,
- Półmaratonu „Z Flagą na Trójgarbie”,
- Jubileuszu Par Małżeńskich,
- Czarnoborskich Dożynek Gminnych (z widowiskowym korowodem dożynkowym),
- Dolnośląskiego Święta Pieroga, które pozostaje najważniejszą imprezą kulinarną regionu,
- Wizyty Świętego Mikołaja dla dzieci z terenu gminy.

Gmina aktywnie promuje swoją działalność poprzez stronę internetową oraz media społecznościowe (fanpage: Gmina Czarny Bór), a także uczestniczy w strukturach Aglomeracji Wałbrzyskiej, Lokalnej Grupy Działania „Kwiat Lnu” oraz Związku Gmin Wiejskich RP. Efektywne pozyskiwanie środków zewnętrznych (m.in. z Polskiego Ładu) pozwoliło na realizację kluczowych inwestycji drogowych i oświatowych, co znajduje odzwierciedlenie w wysokich miejscach w ogólnopolskich rankingach samorządowych.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1. Realizacja Uchwał Rady Gminy Czarny Bór

Tabela 33 Wykaz uchwał Rady Gminy Czarny Bór z 2025 r.

Lp.	Nazwa dokumentu	Stan realizacji
1.	<u>Uchwała Nr XII/62/2025 w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czarny Bór.</u>	Realizacja w toku
2.	<u>Uchwała Nr XII/63/2025 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2025 rok.</u>	Zrealizowana
3.	<u>Uchwała Nr XII/64/2025 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
4.	<u>Uchwała Nr XIII/65/2025 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Czarny Bór.</u>	Realizacja w toku
5.	<u>Uchwała Nr XIII/66/2025 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Czarny Bór dla obszaru nr 5 w granicy ewidencyjnej obrębu Grzędy.</u>	Realizacja w toku
6.	<u>Uchwała Nr XIII/67/2025 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Osłonowego "Korpus Wsparcia Seniorów" na rok 2025 w Gminie Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
7.	<u>Uchwała Nr XIII/68/2025 w sprawie zamiaru przekształcenia Szkoły Podstawowej im. Józefa Pawlika w Czarnym Borze wchodzącej w skład Gminnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Czarnym Borze poprzez likwidację jej filii w Witkowie.</u>	Zrealizowana
8.	<u>Uchwała Nr XIII/69/2025 w sprawie zmiany Uchwały Nr VI/32/2024 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 24 września 2024 roku w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Województwa Dolnośląskiego.</u>	Zrealizowana
9.	<u>Uchwała Nr XIII/70/2025 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2025 rok.</u>	Zrealizowana
10.	<u>Uchwała Nr XIII/71/2025 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
11.	<u>Uchwała Nr XIV/72/2025 w sprawie programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Czarny Bór w 2025 roku.</u>	Zrealizowana
12.	<u>Uchwała Nr XIV/73/2025 w sprawie utworzenia Żłobka Gminnego w Czarnym Borze oraz nadania mu statutu.</u>	Zrealizowana
13.	<u>Uchwała Nr XIV/74/2025 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2025 rok.</u>	Zrealizowana
14.	<u>Uchwała Nr XIV/75/2025 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
15.	<u>Uchwała Nr XV/76/2025 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2025 rok.</u>	Zrealizowana
16.	<u>Uchwała Nr XV/77/2025 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
17.	<u>Uchwała Nr XVI/78/2025 w sprawie przekształcenia Szkoły Podstawowej im. Józefa Pawlika w Czarnym Borze wchodzącej w skład Gminnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Czarnym Borze poprzez likwidację jej filii w Witkowie.</u>	Zrealizowana
18.	<u>Uchwała Nr XVI/79/2025 w sprawie przyznania dotacji dla Dolnośląskiego Centrum Leczenia Uzależnień w Czarnym Borze na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w ewidencji zabytków.</u>	Zrealizowana
19.	<u>Uchwała Nr XVI/80/2025 w sprawie wystąpienia Gminy Czarny Bór z klastra energii pn. Wałbrzyski Klaster Energii i Wodoru.</u>	Zrealizowana
20.	<u>Uchwała Nr XVI/81/2025 zmieniająca uchwałę Nr XXXIII/113/2020 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 25 lutego 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
21.	<u>Uchwała Nr XVI/82/2025 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2025 rok.</u>	Zrealizowana
22.	<u>Uchwała Nr XVI/83/2025 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
23.	<u>Uchwała Nr XVII/84/2025 w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie zadania i zawarcie porozumienia powierzającego Gminie Kamienna Góra realizację zadania własnego Gminy Czarny Bór w zakresie pełnienia roli operatora Programu "Czyste Powietrze" oraz prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu "Czyste Powietrze".</u>	Realizacja w toku
24.	<u>Uchwała Nr XVII/85/2025 w sprawie wspólnej realizacji projektu i wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia na realizację projektu pn. "Ograniczenie niskiej emisji na terenie Gminy Czarny Bór i Stare Bogaczowice poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej" w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027.</u>	Realizacja w toku
25.	<u>Uchwała Nr XVII/86/2025 zmieniająca uchwałę Nr XLV/228/2021 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 5 listopada 2021 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Czarny Bór.</u>	Realizacja w toku
26.	<u>Uchwała Nr XVII/87/2025 w sprawie rozpatrzenia petycji Ogólnopolskiego Zrzeszenia Sędziów AEQUITAS z siedzibą w Łodzi.</u>	Zrealizowana
27.	<u>Uchwała Nr XVII/88/2025 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2025 rok.</u>	Zrealizowana
28.	<u>Uchwała Nr XVII/89/2025 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
29.	<u>Uchwała Nr XVIII/90/2025 w sprawie zgłoszenia oferty kandydata do konkursu na etatowego członka Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu, Zespół Zamiejscowy w Legnicy.</u>	Zrealizowana
30.	<u>Uchwała Nr XIX/91/2025 w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Czarny Bór wotum zaufania.</u>	Zrealizowana

31.	<u>Uchwała Nr XIX/92/2025 w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy Czarny Bór za 2024 rok.</u>	Zrealizowana
32.	<u>Uchwała Nr XIX/93/2025 w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Czarny Bór absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2024 rok.</u>	Zrealizowana
33.	<u>Uchwała Nr XIX/94/2025 w sprawie zmiany Uchwały Nr L/259/2022 z dnia 25 lutego 2022 r. w sprawie ustalenia wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych.</u>	Realizacja w toku
34.	<u>Uchwała Nr XIX/95/2025 w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie z Gminą Wałbrzych porozumienia międzygminnego na realizację zadania publicznego w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami w Schronisku dla Zwierząt w Wałbrzychu.</u>	Realizacja w toku
35.	<u>Uchwała Nr XIX/96/2025 w sprawie wspólnej realizacji zadania i wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia na realizację zadania pn. "X GÓRSKI PÓŁMARATON Z FLAGĄ NA TRÓJGARBIĘ".</u>	Zrealizowana
36.	<u>Uchwała Nr XIX/97/2025 w sprawie rozpatrzenia petycji z dnia 29 kwietnia 2025 r. dotyczącej pomnika przyrody znajdującego się na terenie gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
37.	<u>Uchwała Nr XIX/98/2025 w sprawie zmiany uchwały w sprawie utworzenia Żłobka Gminnego w Czarnym Borze oraz nadania mu statutu.</u>	Zrealizowana
38.	<u>Uchwała Nr XIX/99/2025 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2025 rok.</u>	Zrealizowana
39.	<u>Uchwała Nr XIX/100/2025 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
40.	<u>Uchwała Nr XX/101/2025 w sprawie zmiany uchwały w sprawie utworzenia Żłobka Gminnego w Czarnym Borze oraz nadania mu statutu.</u>	Zrealizowana
41.	<u>Uchwała Nr XXI/102/2025 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2025 rok.</u>	Zrealizowana
42.	<u>Uchwała Nr XXI/103/2025 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
43.	<u>Uchwała Nr XXII/104/2025 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2025 rok.</u>	Zrealizowana
44.	<u>Uchwała Nr XXII/105/2025 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
45.	<u>Uchwała Nr XXII/106/2025 w sprawie wspólnej realizacji, finansowania zadania i wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia na realizację zadania: "Budowa chodnika wzdłuż drogi powiatowej nr 3367D - ul. Parkowa w Czarnym Borze".</u>	Zrealizowana
46.	<u>Uchwała Nr XXIII/107/2025 w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wsi Czarny Bór i Borówno - obszar "A" - edycja 2024 nr 1.</u>	Realizacja w toku
47.	<u>Uchwała Nr XXIII/108/2025 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2025 rok.</u>	Zrealizowana
48.	<u>Uchwała Nr XXIII/109/2025 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
49.	<u>Uchwała Nr XXIII/110/2025 w sprawie ustalenia wysokości opłat za pobyt oraz maksymalnej wysokości opłat za wyżywienie dzieci w Gminnym Żłobku w Czarnym Borze.</u>	Realizacja w toku
50.	<u>Uchwała Nr XXIV/111/2025 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Czarny Bór dla obszaru nr 2 w granicy ewidencyjnej obrębu Witków - Etap1.</u>	Realizacja w toku
51.	<u>Uchwała Nr XXIV/112/2025 zmieniająca uchwałę Nr II/10/2024 Rady Gminy Czarny Bór z dnia 24 maja 2024 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności przez osoby bezdomne za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.</u>	Realizacja w toku
52.	<u>Uchwała Nr XXIV/113/2025 w sprawie przyjęcia Programu Współpracy Gminy Czarny Bór z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2026.</u>	Realizacja w toku
53.	<u>Uchwała Nr XXIV/114/2025 w sprawie ustalenia stawek podatków i opłat lokalnych na 2026 rok.</u>	Realizacja w toku
54.	<u>Uchwała Nr XXIV/115/2025 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2025 rok.</u>	Zrealizowana
55.	<u>Uchwała Nr XXIV/116/2025 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana
56.	<u>Uchwała Nr XXV/117/2025 w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czarny Bór na lata 2026-2027”.</u>	Realizacja w toku
57.	<u>Uchwała Nr XXV/118/2025 w sprawie zatwierdzenia planu pracy Rady Gminy Czarny Bór oraz planów pracy Stałych Komisji Rady Gminy Czarny Bór na 2026 rok.</u>	Realizacja w toku
58.	<u>Uchwała Nr XXV/119/2025 w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej na 2026 rok.</u>	Realizacja w toku
59.	<u>Uchwała Nr XXV/120/2025 w sprawie w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Skarg, Wniosków i Petycji na 2026 rok</u>	Realizacja w toku
60.	<u>Uchwała Nr XXV/121/2025 w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór.</u>	Realizacja w toku
61.	<u>Uchwała Nr XXV/122/2025 - UCHWAŁA BUDŻETOWA NA 2026 ROK.</u>	Realizacja w toku
76.	<u>Uchwała Nr XXV/123/2025 w sprawie zmian w budżecie gminy Czarny Bór na 2025 rok..</u>	Zrealizowana
77.	<u>Uchwała Nr XXV/124/2025 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czarny Bór.</u>	Zrealizowana

Załącznik 2. Realizacja Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej

Załącznik 3. Realizacja Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska

Załącznik 4. Realizacja Strategia Rozwoju Gminy Czarny Bór na lata 2020-2027

Tabela 34 Realizacja Strategii rozwoju Gminy Czarny Bór 2020-2027 w 2025 roku.

CEL STRATEGICZNY 1. ROZWÓJ I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ DLA POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY I OCHRONY ŚRODOWISKA			Realizacja 2025
CEL PRIORYTETOWY	KIERUNKI DZIAŁANIA	NAZWA	
Cel 1.	Transport i komunikacja		
	Działanie 1.1	Budowa i modernizacja dróg gminnych	→ <u>1. Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór (II) - Część 1 - Przebudowa drogi w miejscowości Grzędy.</u> Z przyjemnością informujemy, że w dniu 17.04.2025 r. zakończyła się inwestycja pn. <u>Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór (II) - Część 1 - Przebudowa drogi w miejscowości Grzędy.</u> W ramach inwestycji drogowej została przebudowywana droga o długości 1042 km. Zakres prac drogowych polegał na: położeniu nowej nawierzchni jezdni z nawierzchni bitumicznej, odwodnienie drogi, wykonanie mijanek. Cała wartość zadania wyniosła: 1 557 124,91 złotych brutto. Gmina otrzymała wsparcie finansowe w kwocie 1 417 705,70 w ramach Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Edycja8/2023/7163/PolskiŁad: Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór. Wykonawcą zadania było: Świdnickie Przedsiębiorstwo Budowy Dróg i Mostów Sp. z o.o., ul. Częstochowska 11, 58-100 Świdnica. → <u>2. Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór (II) - Część 3 - Przebudowa dróg na terenie gminy Czarny Bór (ul. Parkowa, ul. Słoneczna w Czarnym Borze, Witków).</u> Z przyjemnością informujemy, że w dniu 07.05.2025 r. zakończyła się inwestycja pn. <u>Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór (II) - Część 3 - Przebudowa dróg na terenie gminy Czarny Bór (ul. Parkowa, ul. Słoneczna w Czarnym Borze, Witków).</u> W ramach inwestycji drogowej została przebudowywana ul. Słoneczna o długości 0,64km. Zakres prac drogowych polegał na: położeniu nowej nawierzchni jezdni z nawierzchni bitumicznej, wykonaniu sześciu stanowisk parkingowych, odwodnienie drogi. Cała wartość zadania wyniosła: 282 949,55 złotych brutto. Gmina otrzymała wsparcie finansowe w kwocie 257 416,35 w ramach Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Edycja8/2023/7163/PolskiŁad: Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór. Wykonawcą zadania było: BUDOSPRZĘT - WAŁBRZYCH Sp. z o.o., ul. Sportowa 11, 58-305 Wałbrzych. → <u>3. Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór (II) - Część 3 - Przebudowa dróg na terenie gminy Czarny Bór (ul. Parkowa, ul. Słoneczna w Czarnym Borze, Witków).</u>

CEL STRATEGICZNY 1. ROZWÓJ I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ DLA POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY I OCHRONY ŚRODOWISKA			Realizacja 2025
CEL PRIORYTETOWY	KIERUNKI DZIAŁANIA	NAZWA	
			Z przyjemnością informujemy, że w dniu 21.07.2025 r. zakończyła się inwestycja pn. <u>Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór (II) - Część 3 - Przebudowa dróg na terenie gmin Czarny Bór (ul. Parkowa, ul. Słoneczna w Czarnym Borze, Witków).</u> W ramach inwestycji drogowej została przebudowywana ul. Parkowa o długości 0,27km. Zakres prac drogowych polegał na: położeniu nowej nawierzchni jezdni z nawierzchni bitumicznej, odwodnienie drogi. Cała wartość zadania wyniosła: 301 443,89 złotych brutto. Gmina otrzymała wsparcie finansowe w kwocie 301 443,89 w ramach Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Edycja8/2023/7163/PolskiŁad: Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór. Wykonawcą zadania było: BUDOSPRZĘT - WAŁBRZYCH Sp. z o.o., ul. Sportowa 11, 58-305 Wałbrzych. → <u>4. Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór (II) - Część 2 - Przebudowa drogi gminnej relacji Czarny Bór – Borówno.</u> Z przyjemnością informujemy, że w dniu 11.09.2025 r. zakończyła się inwestycja pn. <u>Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór (II) - Część 2 - Przebudowa drogi gminnej relacji Czarny Bór – Borówno.</u> W ramach inwestycji drogowej została przebudowywana droga o długości 1337 km. Zakres prac drogowych polegał na: położeniu nowej nawierzchni jezdni z nawierzchni bitumicznej, odwodnienie drogi, wykonanie mijanek. Cała wartość zadania wyniosła: 1 341 806,26 złotych brutto. Gmina otrzymała wsparcie finansowe w kwocie 1 288 813,18 w ramach Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Edycja8/2023/7163/PolskiŁad: Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór. Wykonawcą zadania było: Świdnickie Przedsiębiorstwo Budowy Dróg i Mostów Sp. z o.o., ul. Częstochowska 11, 58-100 Świdnica. → <u>5. Przebudowa ul. Polnej w Czarnym Borze.</u> Zakończyła się inwestycja w miejscowości Czarny Bór, ul. Polna – dojazd do posesji nr 20, gdzie przebudowywany został odcinek o długości 0,150 km. W ramach robót budowlanych wykonano przebudowę nawierzchni drogi. Całość zadania wyniosła: 152 812 42,00 złotych. Wykonawcą robót była spółka: Świdnickie Przedsiębiorstwo Budowy Dróg i Mostów Sp. z o.o., ul. Częstochowska 11, 58-100 Świdnica. Inwestycja została sfinansowana ze środków własnych gminy.

CEL STRATEGICZNY 1. ROZWÓJ I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ DLA POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY I OCHRONY ŚRODOWISKA			Realizacja 2025
CEL PRIORYTETOWY	KIERUNKI DZIAŁANIA	NAZWA	
			→ <u>6. Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych na dz. nr 174 w Witkowie</u> W dniu 16.12.2025 r. zakończyła się inwestycja w miejscowości Witków. W ramach inwestycji drogowej została przebudowana droga dojazdowa do gruntów rolnych na dz. nr 174 w Witkowie o długości 0,176 km. Wykonawcą robót była spółka Świdnickie Przedsiębiorstwo Budowy Dróg i Mostów Sp. z o.o.. Zadanie było dofinansowane w formie dotacji celowej z budżetu Województwa Dolnośląskiego w kwocie 126 720,00 zł. Całkowita wartość zadania wyniosła 478 887,60 zł.
	Działanie 1.2	Budowa i modernizacja chodników, przystanków i innych obiektów drogowych oraz urządzeń poprawiających bezpieczeństwo uczestników ruchu wzdłuż ciągów komunikacyjnych	→ <u>1. Budowa chodnika wzdłuż drogi powiatowej nr 3367D - ul. Parkowa w Czarnym Borze.</u> W dniu 15.12.2025 r. zakończyła się inwestycja w miejscowości Czarny, na ulicy Parkowej polegająca na przebudowie pobocza na chodnik o nawierzchni z kostki betonowej wzdłuż drogi powiatowej nr 3367D na długości 136m (do przystanku). Wykonawcą robót była firma Usługi Remontowo – Budowlane Mateusz Kapuła. Zadanie zostało realizowane we współpracy Gminy z Powiatem Wałbrzyskim, który współfinansował realizację inwestycji w kwocie 100 000,00 zł w formie dotacji celowej. Całkowita wartość zadania wyniosła 123 600,00 zł.
	Działanie 1.3	Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym wymiana na energooszczędne	→ <u>1. Rozbudowa oświetlenia ulicznego poprzez montaż 7 sztuk lamp w miejscowości Grzędy</u> W dniu 30.10.2025 r. zakończyła się inwestycja w miejscowości Grzędy, polegająca na budowie sieci elektroenergetycznej oświetlenia drogowego wraz z posadowieniem 7 sztuk nowych lamp na dz. nr 261, 260/1, 260/2 oraz 114 obręb Grzędy. Wykonawcą robót była Telfa Sp. z o.o.. Całość zadania wyniosła 77 849,70 zł. Inwestycja została zrealizowana ze środków własnych gminy. → <u>2. Budowa oświetlenia placów zabaw przy ul. Skalników w Czarnym Borze</u> W dniu 29.08.2025 r. zakończyła się inwestycja w miejscowości Czarny Bór, przy ulicy Skalników polegająca na wybudowaniu nowej linii kablowej i postawieniu 9 sztuk nowych lamp na dz. nr 399/4, 395/6 oraz 395/5 obręb Czarny Bór. Zadanie miało na celu poprawę widoczności i bezpieczeństwa na placach zabaw oraz pobliskich miejscach parkingowych. Wykonawcą robót była firma ARGO Robert Czech. Całość zadania została zrealizowana ze środków własnych gminy i wyniosła 105 096,34 zł.

CEL STRATEGICZNY 1. ROZWÓJ I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ DLA POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY I OCHRONY ŚRODOWISKA			Realizacja 2025
CEL PRIORYTETOWY	KIERUNKI DZIAŁANIA	NAZWA	
Cel 2.	Ochrona środowiska i gospodarka wodna		→ Gminny program usuwania nieefektywnych źródeł ciepła, program Ciepłe Mieszkanie, punkt konsultacyjny programu Czyste Powietrze
	Działanie 2.3	Ochrona i poprawa jakości powietrza	
	Działanie 2.4	Wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii	
	Działanie 2.5	Rozwój i promocja odnawialnych źródeł energii	
	Działanie 2.10	Edukacja proekologiczna	
Cel 3.	Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej		
	Działanie 3.1	Podnoszenie jakości przestrzeni publicznych pod względem atrakcyjności wyposażenia w różnorodne udogodnienia i przyjaznych wszystkim grupom mieszkańców	
	Działanie 3.2	Zakładanie i utrzymywanie terenów zieleni oraz zadrzewień	→ Bieżące utrzymanie zieleni. → Realizacja zadań własnych gminy w zakresie gospodarowania i utrzymania terenów leśnych → Wykonanie prac ogrodniczych w ramach utrzymania terenów zielonych w obrębie Gminy.
Cel 4.	Łączność i sprawna przestrzeń cyfrowa		
	Działanie 4.4	Promowanie umiejętności cyfrowych, w tym podnoszenia kwalifikacji mieszkańców i urzędników w zakresie udoskonalania technik informatycznych	
Cel 5.	Rozwój mieszkalnictwa		
	Działanie 5.2	Poprawa dostępności do mieszkań komunalnych oraz ich stanu technicznego	→ Wykonanie instalacji gazowej w komunalnych lokalach mieszkalnych w Czarnym Borze → inne

CEL STRATEGICZNY 2. ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH			Realizacja 2025
CEL PRIORYTETOWY	KIERUNKI DZIAŁANIA	NAZWA	
Cel 1.	Efektywny system edukacji i wychowania		
	Działanie 1.1	Modernizacja i doposażenie obiektów oświaty i wychowania	→
	Działanie 1.2	Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerokiego dostępu do wszechstronnej edukacji	

CEL STRATEGICZNY 2. ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH			Realizacja 2025
CEL PRIORYTETOWY	KIERUNKI DZIAŁANIA	NAZWA	
	Działanie 1.4	Promowanie osiągnięć naukowych uczniów	
	Działanie 1.5	Stałe podnoszenie kwalifikacji kadry pedagogicznej	
	Działanie 1.6	Kształtowanie bezpieczeństwa i przyjaznej atmosfery w placówkach oświatowych i wychowawczych	
Cel 2.	Ochrona i upowszechnianie dziedzictwa kulturowego		
	Działanie 2.1	Budowa, modernizacja i doposażenie obiektów ośrodków kultury, bibliotek i świetlic wiejskich	
	Działanie 2.2	Rozwój oferty kulturalnej na potrzeby mieszkańców i turystów	
	Działanie 2.3	Ochrona i opieka nad zabytkami	
	Działanie 2.4	Utrzymanie wizerunku aktywnej gminy poprzez organizację imprez kulturalnych o randze regionalnej i ogólnopolskiej	
Cel 3.	Aktywna integracja społeczna		
	Działanie 3.1	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem	
	Działanie 3.2	Wsparcie rodzin, osób starszych, niepełnosprawnych i terminalnie chorych	
	Działanie 3.3	Wspieranie działań umożliwiających aktywność i integrację społeczną wszystkich grup społecznych, w tym w szczególności seniorów	
Cel 4.	Wzmocnienie potencjału zdrowia mieszkańców		
	Działanie 4.1	Udział i promocja zdrowotnych akcji profilaktycznych	
	Działanie 4.2	Rozwój świadczeń zdrowotnych w ośrodkach zdrowia, w tym specjalistycznych	
	Działanie 4.3	Przeciwdziałanie powstawaniu uzależnień	
Cel 5.	Bezpieczeństwo i przeciwdziałanie zagrożeniom		
	Działanie 5.1	Zwiększenie poziomu zabezpieczenia przeciwpożarowego, w tym ratownictwa	→ Zakup przyczepy ratowniczej przez OSP w Witków z dotacji otrzymanej z Gminy Czarny Bór
Cel 6.	Aktywność obywatelska		
	Działanie 6.1	Zapewnienie udziału społecznego w zarządzaniu i podejmowaniu decyzji w sprawach publicznych	

CEL STRATEGICZNY 2. ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH			Realizacja 2025
CEL PRIORYTETOWY	KIERUNKI DZIAŁANIA	NAZWA	
	Działanie 6.2	Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami i klubami sportowymi w zakresie tworzenia polityk publicznych i realizacji zadań publicznych	
	Działanie 6.3	Zapewnienie wsparcia dla oddolnych inicjatyw mieszkańców	
CEL STRATEGICZNY 3. ROZWÓJ GMINY JAKO CENTRUM TURYSTYCZNO-REKREACYJNEGO I SPORTOWEGO			Realizacja 2025
CEL PRIORYTETOWY	KIERUNKI DZIAŁANIA	NAZWA	
Cel 1.	Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy		
	Działanie 1.1	Budowa jednolitego systemu informacji turystycznej, w tym o atrakcjach turystycznych, wydarzeniach i imprezach organizowanych na terenie gminy	
	Działanie 1.2	Rozwój zróżnicowanej, całorocznej oferty turystycznej i sportowo-rekreacyjnej, dostosowanej do wszystkich grup wiekowych	
	Działanie 1.3	Utrzymanie i rozwój spójnej sieci szlaków turystycznych pieszych, rowerowych i konnych	
Cel 2.	Rozwój działalności sportowej		
	Działanie 2.1	Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	
	Działanie 2.2	Utrzymanie wizerunku aktywnej gminy poprzez organizację imprez sportowych, w tym o randze regionalnej i ogólnopolskiej	
	Działanie 2.3	Tworzenie warunków do uprawiania sportu	
	Działanie 2.4	Promowanie osiągnięć sportowych dzieci i młodzieży	
CEL STRATEGICZNY 4. ROZWÓJ GOSPODARCZY I WSPARCIE LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI			Realizacja 2025
CEL PRIORYTETOWY	KIERUNKI DZIAŁANIA	NAZWA	
Cel 1.	Promocja lokalnych zasobów gminy		
	Działanie 1.1	Promocja walorów przyrodniczych, turystycznych i sportowo-rekreacyjnych gminy	
	Działanie 1.2	Promocja gminnych organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i lokalnych twórców	

CEL STRATEGICZNY 4. ROZWÓJ GOSPODARCZY I WSPARCIE LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI			Realizacja 2025
CEL PRIORYTETOWY	KIERUNKI DZIAŁANIA	NAZWA	
Cel 2.		Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości	→ Punkt konsultacyjny programu Czyste Powietrze
	Działanie 2.1	Aktywizacja mieszkańców gminy do podejmowania działalności gospodarczej	
	Działanie 2.2	Rozwój doradztwa i szkoleń w zakresie podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej	
	Działanie 2.3	Inicjowanie oraz prowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych programach pomocowych z UE oraz środkach krajowych	
Cel 3.		Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	
	Działanie 3.2	Kompleksowe przygotowanie planistyczne i infrastrukturalne terenów inwestycyjnych	
	Działanie 3.3	Efektywna promocja terenów inwestycyjnych	
Cel 4.		Rozwój produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego	
	Działanie 4.5	Rozwój szkoleń i doradztwa rolniczego	
Cel 5.		Zwiększenie zdolności instytucjonalnej i skuteczności administracji publicznej	
	Działanie 5.1	Zwiększenie dostępności wysokiej jakości nowoczesnych usług publicznych, w tym zapewnienie powszechnej dostępności e-usług i e-komunikacji	

SPIS TABEL

Tabela 1 Liczba ludności wg stanu na 31.12.2025.....	6
Tabela 2 Dokumenty strategiczne i programowe w Gminie Czarny Bór w 2025 roku.....	8
Tabela 3 Realizacja Planu dochodów Gminy Czarny Bór w 2025 roku.....	11
Tabela 4 Realizacja planu dochodów ogółem w 2025 roku w Gminie Czarny Bór według działów klasyfikacji budżetowej.....	12
Tabela 5 Wykonanie planu podstawowych źródeł dochodów za 2025 roku w Gminie Czarny Bór.....	13
Tabela 6 Wykonanie dochodów własnych za 2025 roku według źródeł.....	13
Tabela 7 Zestawienie należności wymagalnych na dzień 31.12.2025 r.	15
Tabela 8 Wykaz zaciągniętych kredytów na dzień 31.12.2025 r.	16
Tabela 9 Wykonanie planu przychodów budżetu gminy Czarny Bór w 2025 roku	16
Tabela 10 Wykonanie rozchodów budżetu gminy wg stanu na dzień 31.12.2025 r.	17
Tabela 11 Realizacja planu wydatków w 2025 roku w Gminie Czarny Bór.....	18
Tabela 12 Realizacja planu wydatków w 2025 roku w Gminie Czarny Bór według działów klasyfikacji budżetowej.....	18
Tabela 13 Realizacja planu wydatków majątkowych w 2025 roku w Gminie Czarny Bór wg działów klasyfikacji budżetowej	19
Tabela 14 Realizacja planu wydatków na zadania inwestycyjne w 2025 roku w Gminie Czarny Bór	20
Tabela 15 Realizacja przedsięwzięć w ramach funduszu sołeckiego w 2025 roku	28
Tabela 16 Informacja o stanie mienia komunalnego na dzień 31.12.2025 r.	29
Tabela 17 Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarny Bór na lata 2014-2032 w 2025 roku.	31
Tabela 18 Realizacja Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Czarny Bór w 2025 roku.	32
Tabela 19 Działalność Biblioteki w Czarnym Borze w 2025 roku.....	34
Tabela 20 Działalność Biblioteki w Czarnym Borze w 2025 roku.....	36
Tabela 21 Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w 2021 roku.	40
Tabela 22 Wykaz dotacji celowych przekazanych dla OSP na terenie Gminy Czarny Bór w 2025 r.	42
Tabela 23 Realizacja Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii w 2025 r.	44
Tabela 24. Zakres przedmiotowy wydatków gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii na 2025 rok.....	45
Tabela 25 Wydatki z funduszy pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej w 2025 r.	46
Tabela 26 Wydatki z funduszy pomocy społecznej w 2025 r.	46
Tabela 27 Wspieranie rodziny w 2025 r.	48
Tabela 28 Realizacja Programu wspierania rodziny w Gminie Czarny Bór w 2025 r.	48
Tabela 29 Niebieskie karty w 2025 r.	50
Tabela 30 Realizacja Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Czarny Bór na lata 2023-2026 w 2025 r.....	50
Tabela 31 Realizacja wieloletniego programu osłonowego Gminy Czarny Bór w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży na lata 2024-2028 w 2025 r.	52
Tabela 32 Wykaz przekazanych dotacji dla jednostek sektora dla jednostek spoza sektora finansów w 2025 r.	53
Tabela 33 Wykaz uchwał Rady Gminy Czarny Bór z 2025 r.	55
Tabela 34 Realizacja Strategii rozwoju Gminy Czarny Bór 2020-2027 w 2025 roku.	58